

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Tiszavárkony Község Önkormányzata

2024-2029.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása.....	3
Értékeink, küldetésünk.....	9
Célok.....	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása.....	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	13
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	41
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	61
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	72
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	83
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	91
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	92
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	94
1. A HEP IT részletei.....	94
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	94
Jövőképünk.....	98
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	99
3. Megvalósítás.....	1099
3.1 A megvalósítás előkészítése	1099
3.2 A megvalósítás folyamata	1099
3.3 Monitoring és visszacsatolás	11212
3.4 Nyilvánosság	11212
3.6 Érvényesülés, módosítás	11313
4. Elfogadás módja és dátuma.....	11414

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva** Tiszavárkony Község Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Tiszavárkony Jász-Nagykun-Szolnok megyében lévő kis település Szolnoktól 16 km-re, Kecskeméttől 50 km-re fekszik. A település lakónépessége 2020. év óta enyhe csökkenést mutat az elvándorlás és halálozás miatt. Bár kevés betelepülő jelent meg eddig Tiszavárkonyban, de folyamatosan nő azok száma, akik itt képzelik el jövőjüket. Ők elsősorban a települési adottságok miatt keresik ezt a területet: nyugodt, falusias környezet, minden irányba jó megközelíthetőség közúton, megfelelő tömegközlekedés, közvetlen buszjáratok a környékbéli gyárakhoz, munkalehetőség 30 km-es körzeten belül. Folyamatosan nő a kereslet a használt ingatlanok iránt, új házak építése nem jellemző. A lakóingatlanok értéke jelentősen emelkedett a CSOK, falusi CSOK és a fiatalok otthonteremtését elősegítő egyéb intézkedések következtében. Ezzel szemben az elvándorlás okai a közvetlen helyben lévő munkahelyek hiányában keresendőek.

A település lakosságának száma (lakónépesség): 1489 fő

A település állandó népességének száma: 1584 fő

(Megjegyzés: A lakónépesség nem azonos az állandó népesség számával. Az adatok a KSH által közölt 2022. december 31-i állapot szerint értendőek.)

Területe: 35,62 km²

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

1. számú táblázat - Lakónéesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2017	1 511	bázis év
2018	1 514	100,20%
2019	1 522	100,53%
2020	1 540	101,18%
2021	1 530	99,35%
2022	1 489	97,32%

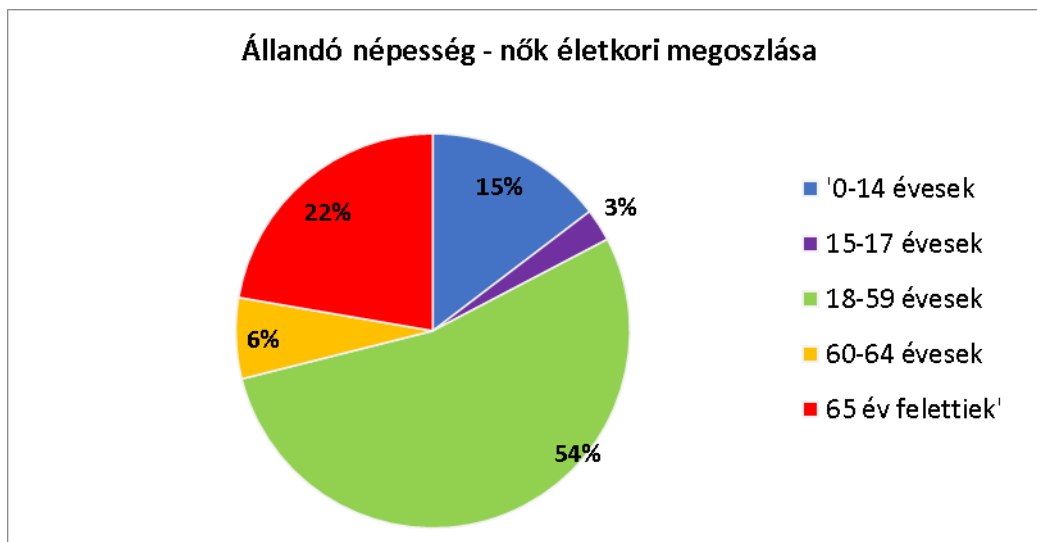
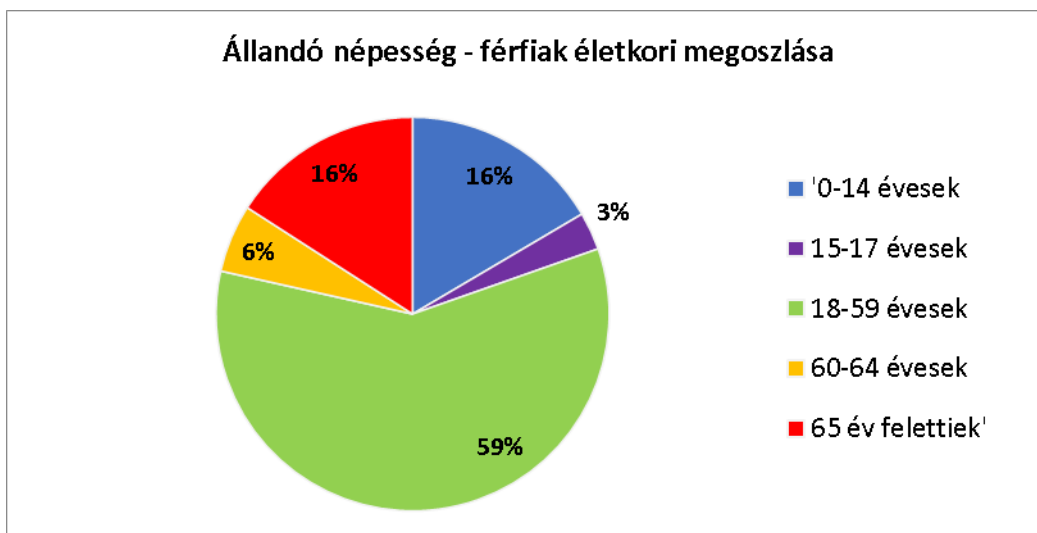
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázat alapján látható, hogy a 2017-es bázis évhez képest közel 3%-kal csökkent a település lakónéesség száma.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2020)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	805	785	1590	50,63%	49,37%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			48	3,02%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	133	115	248	8,36%	7,23%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	25	21	46	1,57%	1,32%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	474	422	896	29,81%	26,54%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	45	52	97	2,83%	3,27%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	128	175	303	8,05%	11,01%

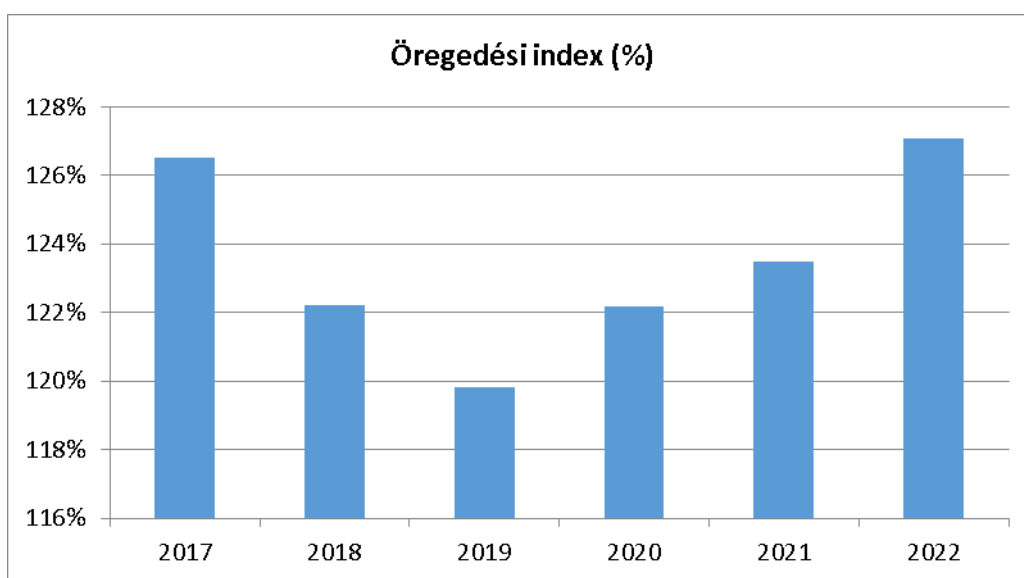
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A táblázat és a diagramok alapján látható, hogy a 2020-as évben Tiszavárkony községben a nemek közötti arány közel azonos: mindössze 20 fővel több férfi rendelkezett állandó lakóhellyel a településen, mint nő. Korösszetételt vizsgálva elmondható, hogy a legnagyobb a 18-59 év közötti korosztály létszáma 896 fővel, majd a második legnagyobb korcsoport a 65 év felettek száma több, mint 300 fővel. A 0-2 év közöttiek mindössze 48-an vannak, amely meglehetősen alacsony az aktív korú népesség számát figyelembe véve.

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	272	215	126,51%
2018	275	225	122,22%
2019	290	242	119,83%
2020	303	248	122,18%
2021	305	247	123,48%
2022	305	240	127,08%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index a népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma, amely a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök – 65 évesek és annál idősebbek – arányát mutatja. A fenti adatokból megállapítható, hogy Tiszavárkony lakosságának ezen arányszáma 2019. évtől kezdődően fokozatosan növekszik és a 2022. évben elérte az elmúlt évek eddigi legmagasabb arányszámát: azaz 100 fő gyermek és fiatalkorú lakosra 127 időskorú jut. A táblázatból jól

kivehető, hogy amíg a fiatalok száma fokozatosan csökken, addig a lakosság egyre inkább öregedő tendenciát mutat.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2017	-1,32
2018	7,93
2019	4,61
2020	14,37
2021	0,00
2022	15,62

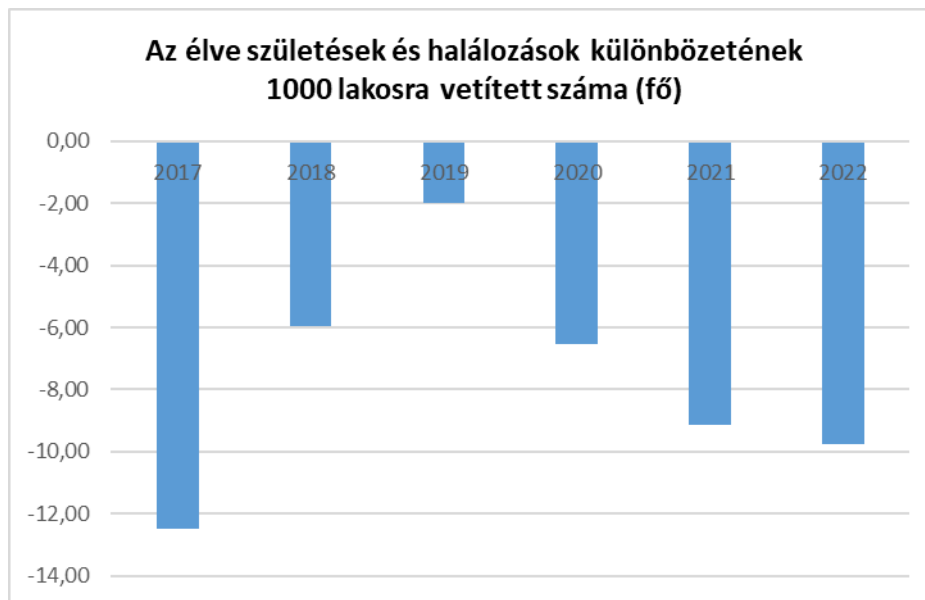
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A belföldi vándorlások tekintetében meglehetősen hullámzó számokat mutat a település vándorlási indexe, azonban összességében elmondható, hogy a pozitív az egyenleg, a népesség száma a vándorlás következtében nem csökken.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-12,50
2018	-5,95
2019	-1,98
2020	-6,53
2021	-9,12
2022	-9,76

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Tiszavárkony lakosság száma viszonylag állandó. Az élve születések száma azonban nem éri el a halálozások számát, ezért negatív irányú a természetes szaporodás a település tekintetében. A KSH által mért adatok alapján jelentős mértékű, a legutolsó mért adatok alapján a 2022. évben 9,76 ezrelékes a természetes fogyás, amely az országos 4,9 ezrelékes arányt is magasan meghaladja, de ugyanez elmondható a korábban vizsgált évekre is. Mind az állandó népességnél feltüntetett korcsoportoknál, mind az öregedési indexet figyelembe véve, mind pedig a természetes szaporodás számát szem előtt tartva látható, hogy az egyre kevesebb születés mellett, egyre inkább előregszik a lakosság. A 60 év feletti, de még inkább a 65 év feletti körében különösen magas a nők aránya. A község életkor szerinti népesség összetételéből eredően egyre inkább megnövekszik az egészségügyi és a szociális ellátások iránti igény. Szükségessé válik a korösszetétel miatt az idősebb korosztályra fókuszálni és nagyobb hangsúlyt fektetni az ő ellátásukra, életkori igényeik szerinti szükségleteik kielégítésére.

Értékeink, küldetésünk

A HEP a 321/2011. (XII.27.) Korm. rend. 1.§ (2) bekezdés előírása értelmében kiemelt figyelmet fordít célcsoportjai, a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek, fogyatékkal élők helyzetére. Tiszavárkony Község Önkormányzata mindent megtesz annak érdekében, hogy az érintett célcsoportok a saját településen jussanak lehetőséghez az oktatás, a kultúra, a sport, a szociális és egészségügyi szolgáltatás, a foglalkoztatás, a lakhatás, valamint a közlekedés és a kommunikáció területén.

Az esélyegyenlőség érvényesítése nem pusztán követelmény, hanem az önkormányzatoknak is hosszú távú érdeke, hiszen azt a célt szolgálja, hogy mindenkinek esélye legyen a munkavállalásra, a karrierre, a jó minőségű szolgáltatásokra – függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékkal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Küldetésünk a helyi esélyegyenlőség megteremtése. Az Önkormányzat kiemelt feladatának tartja a lakosság igényeit a lehetőségekhez képest a legmagasabb színvonalon kiszolgálni. Fontos számunkra a meglévő épített és természeti értékeink megőrzése és megóvása, a környezettudatos életvitel kialakítása, a mindenki számára megfelelő életkörülmények kialakítása. Fontos értéket képvisel a közösségünkben a lakossággal, civil szervezetekkel való közös együttműködés, az együttgondolkodás a település fejlődése érdekében.

Gondolnunk kell a jövő nemzedékére is: az óvoda, általános iskola mellett immár, 2023. novemberétől mini bölcsőde is várja a legkisebbeket Tiszavárkonyon, ezzel is segítve a nők munkába történő visszatérését.

Értékeinkként tartjuk számon:

- esélyegyenlőség, szolidaritás, szociális érzékenység
- közösségteremtés, kooperáció települési, kistérségi, megyei szinten
- környezetvédelem, környezettudatos nevelés
- megfelelő életkörülmények településszintű biztosítása
- kiváló közbiztonság a településen – köszönhetően a rendőrség mellett a polgárőrség folyamatos jelenlétének
- ügyfélbarát önkormányzat, hatékony ügyintézés

Küldetésünknek tekintjük:

- a lakosság igényeinek magas szintű kiszolgálását, ennek érdekében folyamatos kapcsolattartás a lakossággal, a civil szervezetekkel
- magas színvonalú közszolgáltatások nyújtását, a teljes körű szociális ellátások hozzájutáshoz biztosítását
- a képviselő-testület és bizottságai hatékony munkájának segítségét

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tiszavárkony település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,

- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmasítására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogytékosságügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózási politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózási politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Az egyes programok, koncepciók, mint a költségvetési koncepció, a gazdasági program, a Településrendezési, valamint a Településszerkezeti terv, mind a saját területére vonatkozólag határozza meg az esélyegyenlőséget előmozdító célokat, intézkedéseket.

A családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, valamint a rendőrség az előző évben tett intézkedéseikről éves beszámolót tartanak. (iskola, óvoda, védőnő, önkormányzat szociális ügyintézője)

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A település szempontjából nem releváns.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat, a védőnő rendszeresen tartja a kapcsolatot az önkormányzattal, ha szükséges jelzéssel élnek. Saját naprakész nyilvántartásaink tartalmazzák a szociális ellátásban részesülőket. Külső adatforrások a KSH és TEIR adatbázisai.

Adathiány van a nem foglalkoztatottak esetében, hiszen aki nem részesül semmilyen pénzügyi ellátásban, gyakorlatilag nincs sehol nyilvántartva.

Felhasznált adatok:

- önkormányzat szociális nyilvántartása
- Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat adatbázisa
- népesség nyilvántartás
- iskola, óvoda adatbázisa

Megjegyzés: Több területre vonatkozóan nem, vagy csak hiányosan állnak rendelkezésre adatok.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A szegénység mértékét az Európai Unió területén egységesen mérik, amelynek fő mutatója a szegénység vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitett népesség aránya. (AROPE= At risk of Poverty or Social Exclusion) (forrás: www.ec.europa.eu) Ezen mutatók alapján Magyarországon a szegénység mértéke a 2021. év kivételével fokozatosan csökken. Az Eurostat adatai alapján 2021-ben Magyarországon a lakosság 19,4 %-a, 2022-ben 18,3%-a volt kitéve szegénység és társadalmi kirekesztődés kockázatának. Az EU-s átlag 2021-ben 21,9 % volt (2022. évre az Eurostat erre vonatkozólag még nem tartalmaz adatot.)

Ezen szegénységi mutató három részindikátort foglal magába:

1. relatív jövedelmi szegénységben élők aránya (olyan háztartásban élők aránya, ahol a nettó jövedelem nem éri el a medián jövedelem 60%-át. A medián jövedelem 2021-ben bruttó 335.000.-Ft/fő/hó (nettó: 283.234.-Ft/fő/hó, 2022-ben bruttó 388.943.-Ft/fő/hó (nettó 332.487.-ft/fő/hó)) (forrás: KSH)
2. súlyos anyagi deprivációban (valamitől való megfosztottság, itt: szegénység) élők aránya (olyan személyek aránya, akik meghatározott 9 tétel közül legalább négyben anyagi okok miatt hiányt szenvednek) (Ezen 9 tétel a következő: évi egyhetes üdülés hiánya, váratlan kiadások fedezetének hiánya, anyagi okokból személygépkocsi hiánya, hiteltörlesztéssel vagy lakással kapcsolatos fizetési hátralék, kétnaponta húsétel fogyasztásának hiánya, fűtés hiánya, anyagi okokból nincs telefonja, mosógépe, színes televíziója)
3. nagyon alacsony munkaintenzitású háztartásban élők aránya (olyan háztartásban élők aránya, ahol a 18-59 éves háztartástagok a lehetséges munkaidő kevesebb, mint 20%-át töltik munkával).

A statisztika szerint azok a szegénységben vagy társadalmi kirekesztődés kockázatának kitétek, akik a három dimenzió közül legalább egyben érintettek. Mélyszegénységben élőknek pedig azokat tekintik, akik egyaránt érintettek mindhárom dimenzió által.

A mélyszegénység tehát egy összetett jelenség, amelynek okai a társadalmi és gazdasági hátrányokban keresésen túl iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli, egészségügyi hiányokat is magukban hordoznak. A mélyszegénység állapota az érintetteket megbélyegzi és a társadalomból való kirekesztettségüket okozza, emiatt a szegregáció súlyos társadalmi problémához vezet. Egyre inkább jellemző, hogy a szegénység azokat is érinti, akik szakképzettséggel, érettségivel vagy akár diplomával rendelkeznek, és folyamatosan dolgoznak. Ez még inkább jellemző a kisgyermekeket vállaló, vagy egyedülálló szülők esetében. Ebből az élethelyzetből való kitörés szinte reménytelennek látszik. Az elmúlt időszak gazdasági-politikai változásai nem minden esetben kedveztek az amúgy is létfenntartási gondokkal küzdőknek: az adott személy szakképzettségének hiánya, a szakképzett munkaerő más területekre vagy külföldre kivándorlása, a területenként eltérően szűkülő munkaerőpiaci lehetőség, a COVID-járvány okozta negatív foglalkoztatási folyamatok, az Ukrajna területén elhúzódó háborús események magyarországi hatásai, az infláció növekedése, a külföldi, olcsó munkaerő beáramlása mind-mind hozzájárulnak, hogy a létfenntartási gondokkal küzdők száma területenként eltérően, de esetlegesen növekvő számban változzanak. Az emelkedő élelmiszer és rezsiköltségek a nem létminimumon élőket is jelentősen megterhelik, ez a települési önkormányzathoz beérkező megkeresések számából is jól látható.

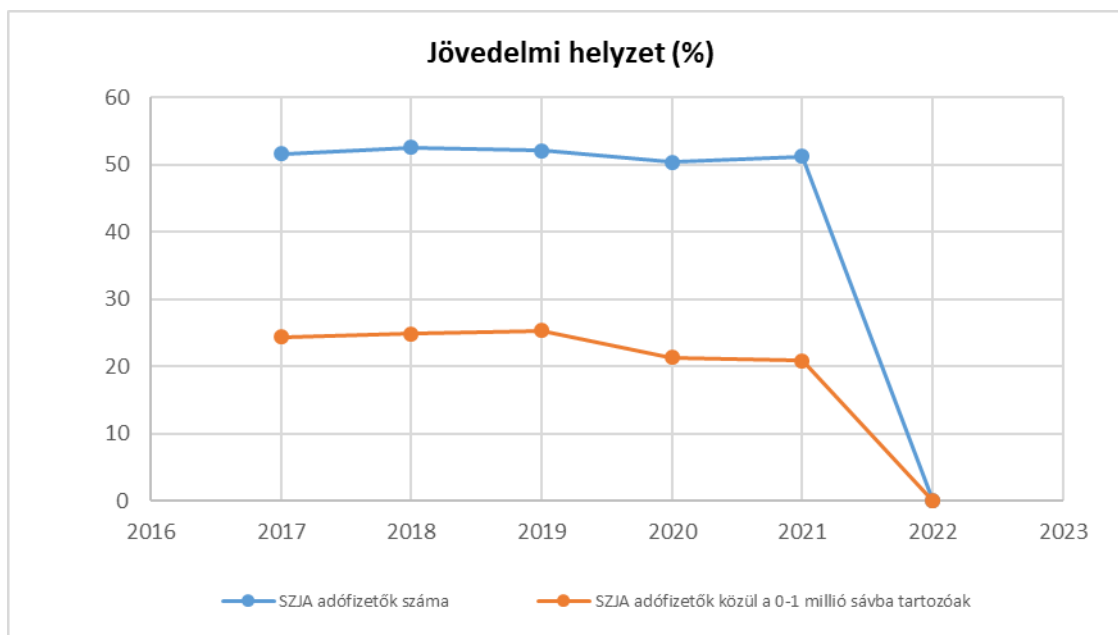
Tiszavárkonyban nem készült felmérés a szegénységben, illetve mélyszegénységben élők számáról. A településen lehetősége van szociális ellátás igénybevételére azoknak, akik igazolhatóan nem, vagy csak alacsony jövedelemmel/egyéb bevételi forrással rendelkeznek. A 2024. január 1. napján hatályba lépett rendeletmódosításnak köszönhetően megemelt támogatási összeg adható az azt igénylőknek, azonban ez is csak részleges megoldást nyújt a mindennapi megélhetéséhez.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A lakosság jövedelmi viszonyairól nincs felhasználható adatunk, ezzel kapcsolatban felmérés nem történt. A jövedelmet a KSH által megadott jövedelmi helyzetről készített adattábla alapján tudjuk figyelembe venni. A rendelkezésünkre álló adatok alapján a munkanélküliséget nemek, korcsoportok szerint, az álláskeresőket korcsoport és végzettség alapján elemezzük.

Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2017	51,62	24,40
2018	52,54	24,82
2019	52,06	25,33
2020	50,38	21,35
2021	51,21	20,84
2022	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat a település állandó népességének vagyoni helyzetét mutatja az SZJA adófizetők szerint. Látható, hogy az adót fizetők száma viszonylagos kiegyenlítettséget mutat, a 2020-as évhez képest 2021-re újra enyhé emelkedés tapasztalható. A 0-1 milliós jövedelem sávba tartozók száma viszont folyamatos csökkenést mutat. Ebből látszik, hogy a megnövekedett adófizetők

számával együtt a jövedelmi helyzetükben javulást mutató adófizetők száma is mérsékelten nőtt. Ez összefüggésben állhat a népesség korösszetételével és az ország általános gazdasági növekedésével is.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

A helyi önkormányzat az Flt. 8.§ (4) bekezdése értelmében külön törvényben meghatározott foglalkoztatási feladatainak ellátása során

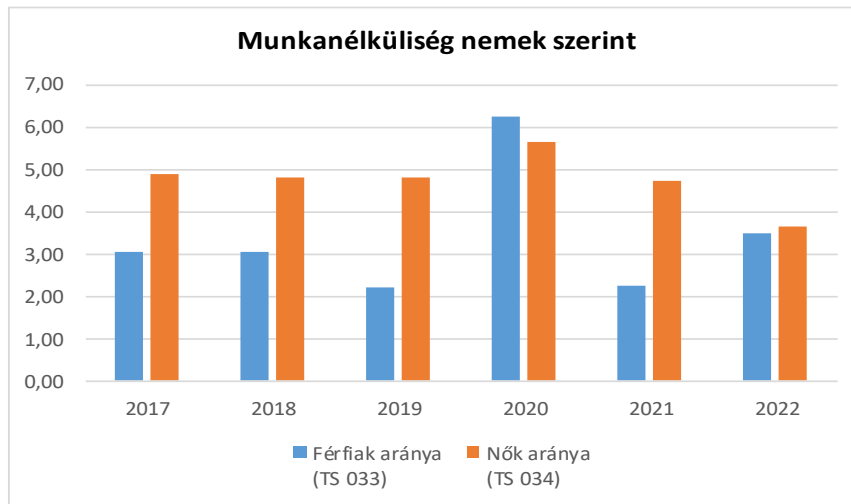
- a) külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatást szervez,
- b) figyelemmel kíséri a helyi foglalkoztatási viszonyok alakulását,
- c) döntéseinek előkészítése, valamint végrehajtása során figyelembe veszi azok foglalkoztatáspolitikai következményeit
- d)
- e) az állami foglalkoztatási szerv működési feltételeihez és fejlesztéséhez támogatást nyújt.

A táblázatokban szereplő adatok segítségével a településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni.

- a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2017	3,03	4,88	3,96%
2018	3,05	4,81	3,93%
2019	2,21	4,79	3,50%
2020	6,25	5,66	5,96%
2021	2,24	4,73	3,49%
2022	3,47	3,66	3,57%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A munkanélküliségi ráta a munkanélküliek számának a gazdaságilag aktív népességhez viszonyított aránya. Alapvetően két tényező befolyásolja az értékét: az adott pillanatban a munkára képes és hajlandó népesség azon része, amely nem rendelkezik munkahellyel. A másik tényező a gazdaságilag aktív népesség vagy munkaerő állomány, azaz a foglalkoztatottak és a munkanélküliek azon csoportja, akik korukból adódóan képesek és hajlandók dolgozni. A ráta nem tartalmazza azokat a személyeket, akik bár képesek lennének dolgozni, de már nem keresnek aktívan állást, a nem bejelentett munkanélkülieket és a nem bejelentett munkából származó jövedelemmel rendelkezőket, akik magukat munkanélküliként feltüntetve szeretnék jogosulatlanul munkanélkülieknek járó segélyekhez, támogatásokhoz jutni.

Tiszavárkonyra vonatkozóan megállapítható, hogy a munkanélküliségi ráta nemek szerinti megoszlása szerint a 2020. év kivételével – ez az év a speciális egészségügyi-gazdasági világhelyzetre tekintettel majd minden mutatónál kirívóan eltérő számot mutat a vizsgálandó időszak többi adatához képest - mindig a nők körében mutatott magasabb értéket. Az állandó népességben a 15-64 éves korúak körében az elmúlt hat évet vizsgálva közel 4 %-os volt a nyilvántartott álláskeresők aránya. Amíg 2022-ben a férfiak esetében nőtt, addig a nőknél csökkent a nyilvántartott álláskeresők száma 2021. évhez képest. A 3,57%-os munkanélküliségi ráta az országos átlaggal majdnem teljesen egyezik, amely 3,6%, de jelentősen kedvezőbb képet mutat a megyei 5%-os és a régiós 6,3%-os értékhez képest.

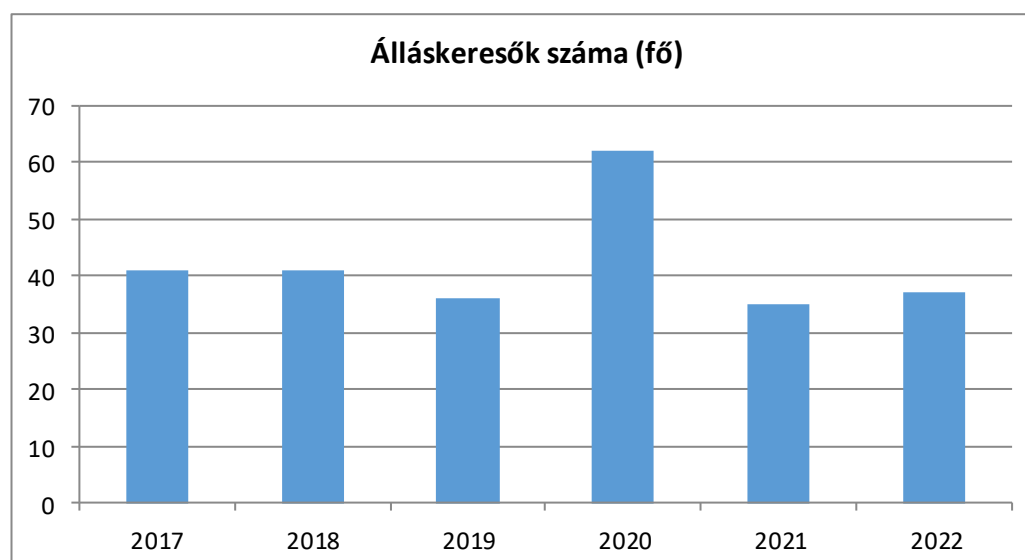
A nyilvántartott álláskeresőket korcsoportonként vizsgálva látható, hogy a 26-30 éves korosztály és a 46 év felettieknek nehezebb az elhelyezkedés annak ellenére, hogy ők már kellő tapasztalattal rendelkeznek. Kirívóan magas az álláskeresők száma a nyugdíj előtt munkanélkülivé válók – 61 és afölötti korúak – között. Ennek oka lehet, hogy ők már kevésbé rugalmasak, mobilak, tovább képezhetők és bérezés szempontjából is magasabb költséggel járnak a munkáltatónak, mint a fiatalabbak. A 2022. január 01-vel bevezetett új adóalap kedvezmény a 25 év alatti munkavállalókat jelentős kedvezményhez juttatja: nem kell személyi jövedelemadót fizetniük meghatározott mértékig az összevont adóalapba tartozó, a törvényben meghatározott jövedelmeik után. Ez jelentős motivációt adhat az e korcsoportba tartozóknak az elhelyezkedéshez. A 2022. év szerint a legkedvezőbb helyzetben a 41-45 év közötti korosztály van.

A nyilvántartott álláskeresők száma 2020. évtől kezdődően mind megyei, mind régiós és országos szinten is folyamatos csökkenést mutat. Tiszavárkony tekintetében némi emelkedés tapasztalható, de már jelentősen kevesebben vannak, mint két évvel ezelőtt. Ezen csak részben segít a közfoglalkoztatási program, amelyben az önkormányzat is részt vesz.

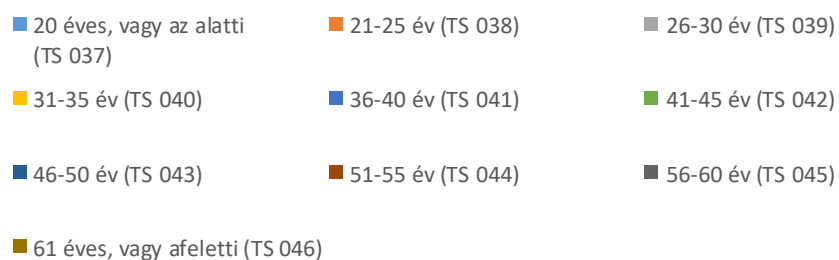
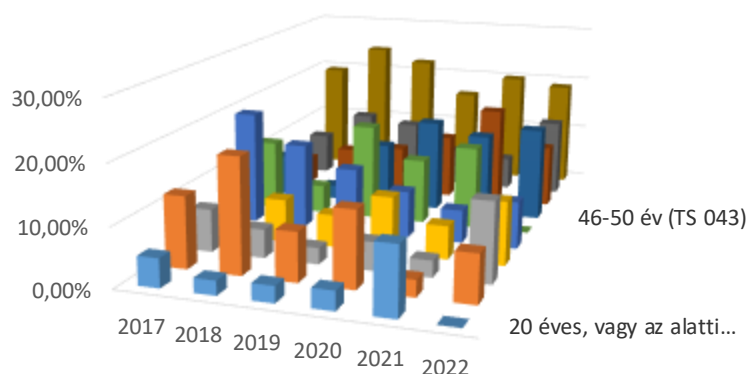
3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	41	41	36	62	35	37
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	2,00	1,00	1,00	2,00	4,00	0,00
	%	4,88%	2,44%	2,78%	3,23%	11,43%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	5,00	8,00	3,00	8,00	1,00	3,00
	%	12,20%	19,51%	8,33%	12,90%	2,86%	8,11%
26-30 év (TS 039)	Fő	3,00	2,00	1,00	3,00	1,00	5,00
	%	7,32%	4,88%	2,78%	4,84%	2,86%	13,51%
31-35 év (TS 040)	Fő	2,00	3,00	2,00	6,00	2,00	4,00
	%	4,88%	7,32%	5,56%	9,68%	5,71%	10,81%
36-40 év (TS 041)	Fő	8,00	6,00	4,00	5,00	2,00	3,00
	%	19,51%	14,63%	11,11%	8,06%	5,71%	8,11%
41-45 év (TS 042)	Fő	5,00	2,00	6,00	7,00	5,00	0,00
	%	12,20%	4,88%	16,67%	11,29%	14,29%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	3,00	1,00	4,00	10,00	5,00	6,00
	%	7,32%	2,44%	11,11%	16,13%	14,29%	16,22%
51-55 év (TS 044)	Fő	2,00	3,00	3,00	7,00	6,00	4,00
	%	4,88%	7,32%	8,33%	11,29%	17,14%	10,81%
56-60 év (TS 045)	Fő	3,00	5,00	4,00	4,00	2,00	5,00
	%	7,32%	12,20%	11,11%	6,45%	5,71%	13,51%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	8,00	10,00	8,00	10,00	7,00	7,00
	%	19,51%	24,39%	22,22%	16,13%	20,00%	18,92%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

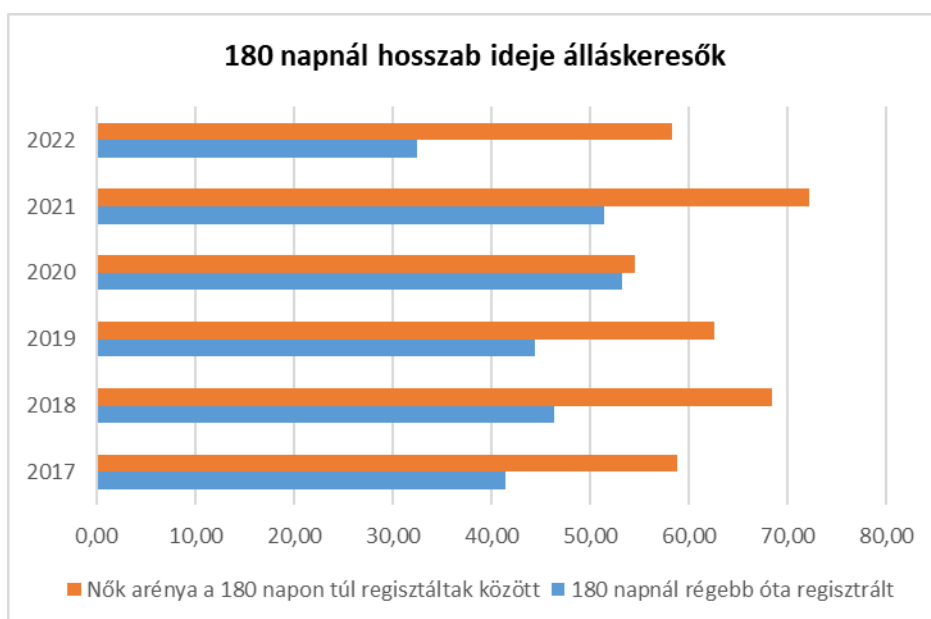
Nyilvántartott álláskereső korcsoportok szerint

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	41,46	58,82
2018	46,34	68,42
2019	44,44	62,50
2020	53,23	54,55
2021	51,43	72,22
2022	32,43	58,33

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

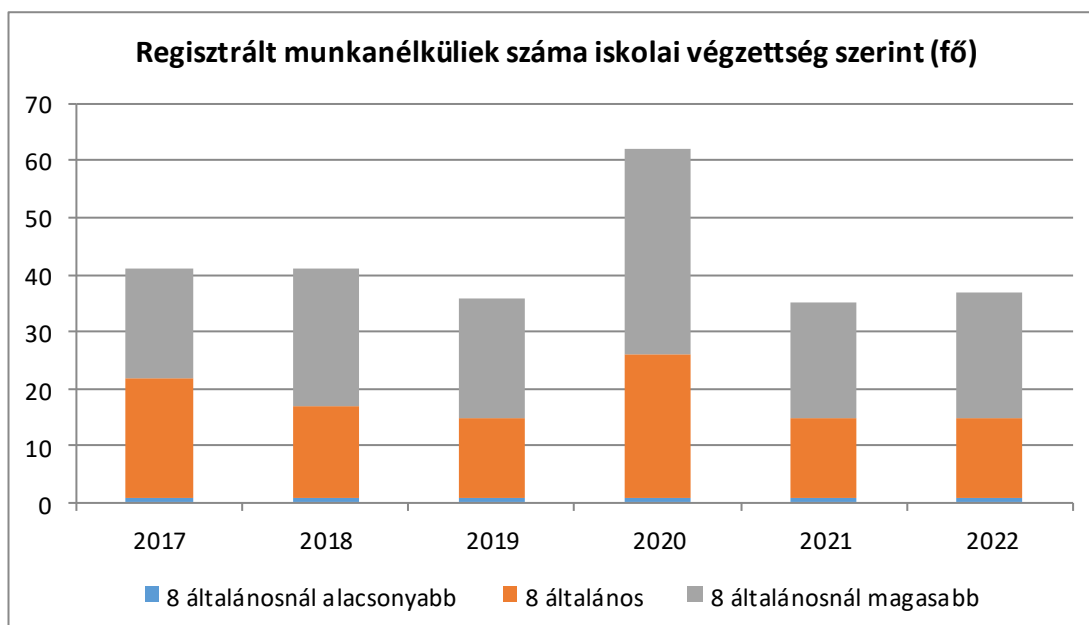
A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (regisztrált), azaz tartós munkanélküliek száma a férfiak esetében 2020. év óta fokozatosan csökken. A nők esetében ez az arányszám a 2021. évben kiugróan magas számot mutatott, az elmúlt hat év vizsgálatában is. Ez a 2022. évre a férfi álláskeresőkhöz hasonlóan szintén csökkenni kezdett.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	41	1	2,44%	21	51,22%	19	46,34%
2018	41	1	2,44%	16	39,02%	24	58,54%
2019	36	1	2,78%	14	38,89%	21	58,33%
2020	62	1	1,61%	25	40,32%	36	58,06%
2021	35	1	2,86%	14	40,00%	20	57,14%
2022	37	1	2,70%	14	37,84%	22	59,46%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A fenti iskolázottságra is vonatkozó táblázatok alapján elmondható, hogy a 8 általánossal vagy az annál magasabb végzettséggel rendelkezők körében magasabb a regisztrált munkanélküliek száma, míg az iskolázatlanok között minimális, Tiszavárkony településen mindössze 1 fő. Valószínűleg ő bejelentett munkahely nélkül, napi vagy alkalmi munkavégzésből jut keresethez.

Habár az általános iskolai tanulmányait a lakosság nagy többsége elvégzi, mégis egyre kevesebben jutnak megélhetést és gyermeknevelést biztosító stabil munkahelyhez. Ezen tudnak segíteni a környező gyárak betanított munkái, amelyhez az adott cég a bejáráshoz rendszeres buszjáratot biztosít dolgozói részére. Ez korosztálytól és végzettségtől függetlenül sokak számára esély nyújthat a tartós és folyamatos munkabérhez jutáshoz. Ilyen cégek a személy- és haszongépjárművekhez üléshuzatok gyártására szakosodott szolnoki AUNDE Kft., a szintén szolnoki Eagle Ottava Hungary Bőrgyártó és Kereskedő Kft., amelynek fő profilja a táskafélék és szíjzat gyártása, valamint a kerékpárgyártással és összeszereléssel foglalkozó tószegi ACCEL Hunland Kft.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

A 2008-as gazdasági világválság Magyarországon is éreztette hatását. Rengeteg munkahely megszűnt, emiatt a munkanélküliség állandósulni látszott. Ezt a problémát szerette volna enyhíteni az akkori kormány azzal, hogy a közfoglalkoztatást bevezeti, ezáltal az így foglalkoztatottakat visszavezeti az elsődleges munkaerő piacra. Ezzel eredetileg egy átmeneti segítséget kívánt nyújtani azok számára, akik tartósan kiszorultak a munkaerő piacról vagy be sem kerültek oda. Azonban sokáig látható volt, hogy akik a programba bekerültek hosszú évekre benne is maradtak. A közfoglalkoztatottak számának nagymértékű emelkedése 2016. évig tartott – akkor több mint 200 ezer fő vett részt országos szinten a programban, a számuk onnantól kezdve fokozatosan csökkent. 2022-ben Magyarországon 74 ezer fő dolgozott ezen foglalkoztatási jogviszony szerint. (forrás: KSH) Az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök csökkentésével, szigorításával a foglalkoztatottak száma is egyenes arányban csökkent.

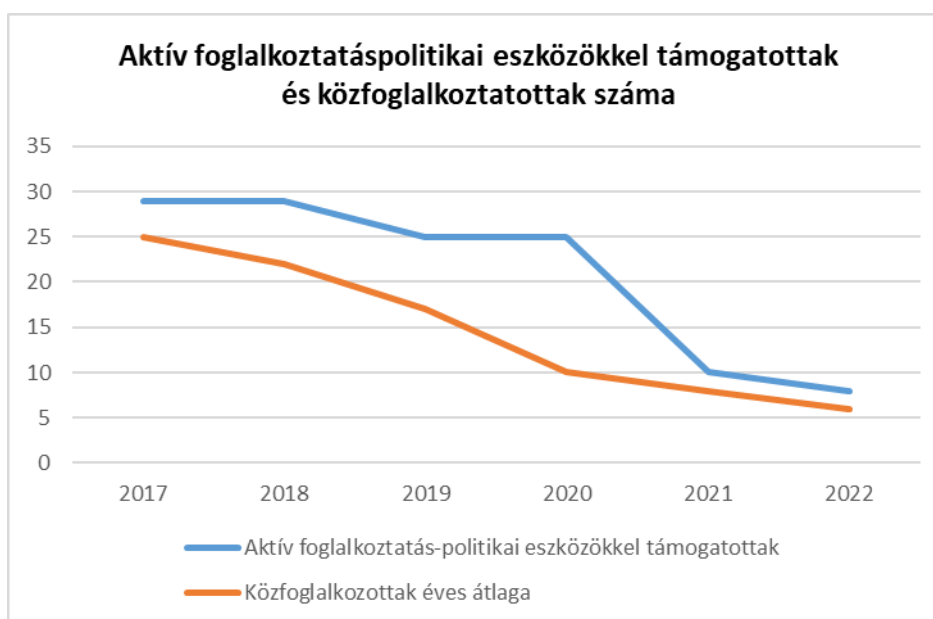
Tiszavárkony tekintetében a közfoglalkoztatottak száma évről-évre csökken, jelenleg 3 fő van alkalmazásban ilyen formán. Alacsony iskolai végzettséggel rendelkeznek, sok esetben tartós munkanélküliek voltak vagy már régebben kikerültek a munka világából. Egyre nehezebb találni munkaerőt a programhoz, valószínűleg ehhez az alacsony bér is – amely a minimálbér fele -

hozzájárul. Akik viszont részt vesznek a programban, ők évek óta folyamatosan alkalmazásban vannak és elmondásuk alapján nem is keresnek más munkalehetőséget sem a településen belül, sem azon kívül.

A közfoglalkoztatotti programra pályázni szükséges, így a számuk, a foglalkoztathatóságuk ideje, hossza és a betöltendő munkakör is szabályozott. A jelenleg futó programban résztvevők a közterület tisztántartásán, karbantartásán dolgoznak. Összességében esélyt kapnak a munka világába visszatéréshez, azonban a foglalkoztatásuk konstansnak látszik.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2017	29	25
2018	29	22
2019	25	17
2020	25	10
2021	10	8
2022	8	6

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Tiszavárkonyban a legnagyobb foglalkoztató az önkormányzat, amelyhez a helyi óvoda, mini bölcsőde és könyvtár tartozik. Több vállalkozás is található a településen, melyek jellemzően 5-49 fős létszámot foglalkoztatnak.

Ilyen vállalkozások a következők:

- Higitex Extra Kft, amely megváltozott munkaképességű alkalmazottakkal dolgozik. A ceginformacio.hu oldal adatai alapján az utolsó létszámadat szerint (2023.12.04.) 30 fő lát el csomagolási (egészségügyi betétek, fülpiszka) feladatokat.
- Papírtekerics Kft. egy jelenleg (2023.10.02.) 13 főt alkalmazó papír feldolgozással, csomagolóanyag és pénztárgép-szalag gyártással és ezen termékek, illetve irodai papírárak logisztikájával foglalkozó vállalkozás.
- Gábli Szerszámgyártó Kft., szintén 2023.10.02. cégadat alapján 5 főt alkalmazó egyedi szerszámok gyártására, tervezésére szakosodott vállalkozás.
- További cégek, vállalkozások a településen, melyek foglalkoztatóként vannak jelen úgymint: Monolit 2001. Kft. (magas- és mélyépítési tervezés, kivitelezés), Jámbor Kft. (építőipari vállalkozás), Kass Tibor fuvarozó, Transcarpathian Kft. (fuvarozás), Teszál 2005. (fuvarozás)

Nagyobb üzemi létesítmény a településen nem található.

Három élelmiszer és két vegyesbolt szolgálja ki a településen élőket. Tiszavárkony közigazgatási területéhez tartozó Tiszavárkony-Szőlőben egy élelmiszerbolt működött, amely a közelmúltban megszűnt, így a közel 300 fős településrész állandó bolt nélkül maradt. Két lehetőség áll rendelkezésére az itt élőknek: a környező településeken vásárolnak vagy vásároltatnak be, vagy egy heti rendszerességgel érkező mozgó árústól vásárolják meg a szükséges élelmiszereket. Jelenleg az önkormányzat a településrész bolti ellátásának megoldásán dolgozik. Az egyik belterületen lévő bolt ad helyet a postának, ami meghatározott nyitvatartási időben áll a lakók rendelkezésére. Gyógyszertár ugyan található a településen, de csak rövidített nyitvatartással szolgálja ki az ügyfeleket. Bank, takarékszövetkezet helyben nem üzemel, ezen szolgáltatások a környező településeken érhetők el. Bankautomata nem üzemel Tiszavárkonyban.

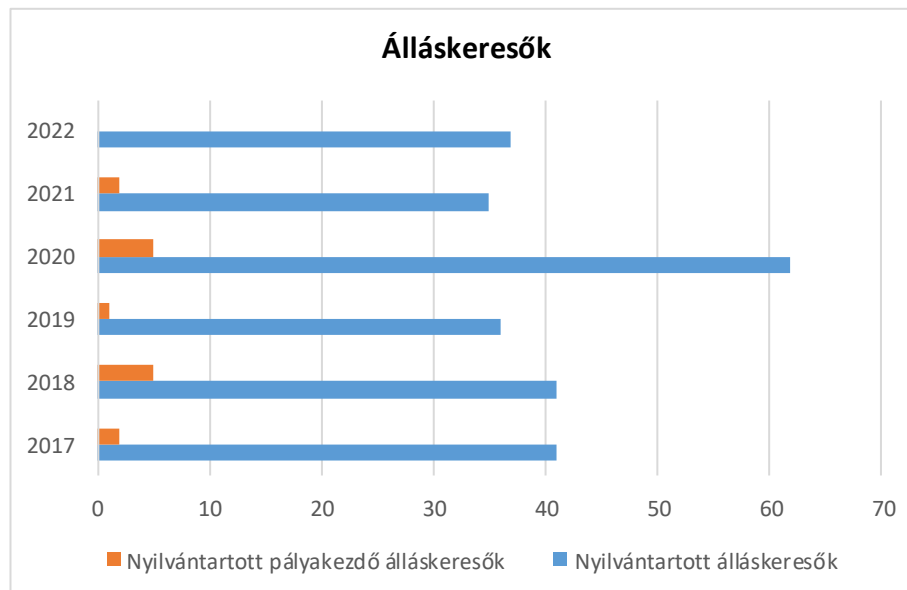
Közlekedés szempontjából Tiszavárkony könnyen megközelíthető. Buszjárat a 18 km-re található megyeszékhelyről rendszeres időközönként közlekedik. A menetideje 37 perc, ami ekkora távolságot tekintve viszonylag hosszúnak mondható. Busszal és személygépkocsival a környező települések, úgymint Tószeg, Tiszajenő, Jászkarajenő, Tizsakécske megközelíthetőek. A település vasúton is elérhető, de távol esik a megállóhely a központtól, így jellemzően a lakosság ezt a tömegközlekedést nem választja. Kiepipített kerékpárúttal nem rendelkezik, de tervben van a Tószeggel és Tizsakécskével összekötő kerékpárút kialakítása. Ennek megvalósításának ideje jelenleg nem belátható. Vízi közlekedés nincs, a helyi horgászok használják ki a Tisza adta lehetőségeket a saját csónakjukon.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)

	Fő	Fő
2017	41	2
2018	41	5
2019	36	1
2020	62	5
2021	35	2
2022	37	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A táblázatból jól látható, hogy a településen lakó regisztrált álláskeresők között a pályakezdő álláskeresők száma csekély mértékű, 2022-ben ez a szám már 0 volt. Ez valószínűleg a már korábban említett 25 év alattiak SZJA mentességének és egyéb kedvezményeknek is köszönhető.

A fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetét megkönnyítő programok a település regisztrált álláskereső fiataljai részére a 18 km-re lévő megyeszékhelyen érhetőek el. A felnőttoktatásról és az abban résztvevők számáról nem áll adat a rendelkezésünkre, ezért számszerűleg nem kimutatható, hogy a munkaerő piaci hátrányokat okozó alacsony iskolázottságon segítő felnőttoktatásban milyen létszámban vesznek részt a településen élők. Tiszavárkony településen nincs felnőttoktatás. Nincs adatunk továbbá a fiatalok munkaerőpiacra történő bekerülésüket segítő programokról és a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeiről. Ezen oktatási lehetőségeket más településeken van lehetőségük az itt lakóknak igénybe venni.

A 2013-ban indított és országosan folytatódott „Nyári diákmunka” programra a településen nincs lehetőség.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Erre vonatkozóan az adatok az e) pontban felsoroltak szerint érvényesek. Munkaerő piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások nem értelmezhetőek Tiszavárkony összefüggésében. A további felsorolások helyi szinten szintén nem relevánsak.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

A településen mélyszegénységben élők és romák száma nem ismert, nincs adat ezzel kapcsolatban. A romák számával kapcsolatban a népszámlálási adatok sem nyújtanak hiteles információkat, mivel származását tekintve mindenki az, aminek vallja magát, így a roma származású nem feltétlenül vallja annak magát. Általánosságban azonban elmondható, hogy Tiszavárkony településen csekély számú – a 0-hoz közelít – a roma lakosság arány. Ez alapján a foglalkoztatásukkal összefüggésben a kérdés nem értelmezhető.

A közfoglalkoztatotti programban résztvevők anyagi és szociális helyzete az átlag alatt van a korábban említett alacsony jövedelem miatt.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Hátrányok lehetnek a munkaerő piacon az 50 év feletti életkor, az alacsony iskolázottság, kisgyermek nevelése, nem helyben lakás. A településen a közfoglalkoztatás keretén belül lehetőség nyílik az alacsony képzettségű, idősebb vagy kisgyermeket nevelő személyek foglalkoztatására is, amelyre a korábbi években is volt példa. Jelenleg egy idősebb közfoglalkoztatott dolgozik a hivatalnál, illetve egy kisgyermeket nevelő női dolgozó is alkalmazásban állt a második gyermeke születéséig. Ez alapján elmondható, hogy hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén Tiszavárkony vonatkozásában nem releváns.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

A digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségeiről önállóan nem készült felmérés a településen, de a 2022-es népszámlálás eredményeiből megtudható, hogy a 6 éves vagy annál idősebb népesség 83 %-a rendszeresen végez valamilyen digitális tevékenységet. A lakosság említett korosztályának 53%-a az interneten való böngészésen és a telekommunikáción túl magasabb szintű digitális tevékenységet is végez: online ügyintézés, vásárlás, szoftver használat. Ők a középszintű digitális jártassággal rendelkezők. Tiszavárkonyon a legalább középszintű digitális jártassággal rendelkezők aránya 46,1%, amely valamelyest elmarad az országos átlagtól. (forrás: nepszamlalas2022.ksh.hu) Internet hozzáférési lehetőség könyvtárban, egyéb közösségi helyiségekben nincs. Szabadtéri free wifi a Tiszavárkonyon a Községi Szintér közelében és Tiszavárkony-Szölöben a Kultúrházban található. Korábban szerveztek kezdők részére internetoktatást a könyvtárban, de jelenleg erre nincs lehetőség. Érdemes lenne a későbbiekben erre nagyobb hangsúlyt fektetni és a szeior korosztályt bevonítani egy ilyen programba, amely a tanulás, ismeretszerzés mellett közösségi élményt is nyújt számukra.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-vel jelentősen átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek, bővült az önkormányzatok mozgástere az általuk nyújtott ellátások meghatározásában, valamint egységesedtek a segélyezéssel kapcsolatos hatáskörök. A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvényben szabályozott kötelezően nyújtott ellátásokat 2015. március 1-vel a járási hivatalok állapítják meg, amelyek a következők:

- időskorúak járadéka
- foglalkoztatást helyettesítő támogatás (aktív korúak ellátása)
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (aktív korúak ellátása)

- gyermekek otthongondozási díja
- ápolási díj (alapösszegű, emelt összegű és kiemelt ápolási díj)
- közgyógyellátás (alanyi és normatív formák)
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

A felsorolt állami felelősségi körben nyújtott, központi költségvetésből finanszírozott szociális ellátásokon túl más ellátások nyújtásáról, azok jogosultsági feltételeiről az önkormányzatok döntenek települési támogatás keretében. Az önkormányzatok önállóan, saját rendeletükben határozzák meg az általuk támogatandónak ítélt élethelyzetekre nyújtandó segítség feltételeit és mértékét. A szociális törvény által szabott kötelezettség, hogy a Képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére rendkívüli települési támogatást köteles nyújtani. A létfenntartást veszélyeztető élethelyzet, a létfenntartási gond és az ilyen helyzetekben nyújtandó támogatás összegének meghatározása minden önkormányzat saját jogosultsága.

Az alacsony jövedelmű háztartások bevételeinek jelentős része az állami pénzbeli ellátások rendszeréből származik (családi pótlék, gyes, gyed, aktívkorúak ellátása, időskorúak ellátása, stb.) Ezt kiegészítve a rászoruló családok a települési támogatásokat is hol rendszeresen, hol alkalmanként, de igénybe veszik. A létfenntartás az elmúlt időszak gazdasági-politikai nehézségeit figyelembe véve sokuk számára egyre nagyobb kihívást jelent. Ezek a nehézségek egyre több átlagos fizetésből élő családot is megterhelnek: az esetlegesen korábban összegyűjtött tartalékaikat folyamatosan felélik, a megtakarítás az emelkedő rezsiköltségek, élelmiszerárak és a tartósan magas infláció miatt az ő esetükben is szinte lehetetlenné válik.

Településünkön Tiszavárkony Község Önkormányzata szociális ellátásként a jogosultak számára az alábbi pénzbeli települési támogatásokat nyújtja a Szoc. tv.-ben és az e rendeletében – Tiszavárkony Község Önkormányzata Képviselő-testületének 14/2023. (XI.30.) önkormányzati rendelete a települési támogatásokról és egyéb szociális ellátásokról (hatályos: 2024.01.01-től) - meghatározott feltételek szerint:

Pénzbeli települési támogatások:

- a) eseti települési támogatás:
 - aa) települési létfenntartási támogatás
 - ab) rendkívüli települési támogatás
 - ac) újszülött támogatás
 - ad) gyermek gondozásához nyújtandó támogatás
 - ae) nevelési-oktatási év kezdési támogatás
 - af) 80 év feletti évi végi támogatása
- b) rendszeres települési támogatás:
 - lakásfenntartási támogatás

Az általános rendelkezés alapján a rendeletben meghatározott hatásköröket eltérő rendelkezés hiányában a képviselő-testület gyakorolja. Tiszavárkony község Képviselő-testülete a polgármester hatáskörébe utalja I. fokon az alábbi települési támogatások elbírálását:

- rendkívüli települési támogatás
- újszülött támogatás
- nevelési-oktatási év kezdési támogatás
- 80 év feletti évi végi támogatása

A Képviselő-testület a Szociális- és Gyermekvédelmi Bizottság hatáskörébe utalja elbírálását I. fokon a következő támogatásoknak:

- települési létfenntartási támogatás
- a gyermek gondozásához nyújtandó támogatás

A Képviselő-testület a jegyző hatáskörébe utalja elbírálását I. fokon a következő támogatásoknak:
 - lakásfenntartási támogatás

A természetben nyújtott szociális ellátások körébe az alábbi ellátásokat nyújtja önkormányzatunk:

- a) temetési költségek viseléséhez nyújtandó támogatás
- b) köztemetés
- c) természetbeni rendkívüli települési támogatás (formái: gyermekintézmények térítési díjának kifizetése, vásárlási utalvány, anyagok, eszközök közvetlen megvásárlása)

A benyújtott kérelmek elbírálására átruházott hatáskörben a polgármester jogosult.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat az önkormányzat a Szolnoki Többcélú Társulás Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központon keresztül biztosítja, melyek a következők:

- a) házi segítségnyújtás
- b) étkeztetés
- c) jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- d) tanyagondnoki szolgáltatás
- e) család- és gyermekjóléti szolgálat

Ha megnézzük a települési támogatások nyújtását a 2017-2022 közötti vizsgált időszak tekintetében Tiszavárkony község területén, akkor az alábbi adatokat kapjuk (A 2023-as évre az adatok 2023. november 30. napig értendők. A táblázat csak a megállapító határozatokat tartalmazza):

Év	települési életfenntartási támogatás	rendkívüli települési támogatás	újszülött támogatás	gyermek gondozásához nyújtandó támogatás	nevelési- oktatási év kezdési támogatás	80 év feletti évi végi támogatása	lakásfenntartási támogatás	temetési költségek viseléséhez nyújtandó támogatás	Össz. kérelem (db)
2017	63	70	9	23	77	60	76	11	389
2018	40	36	7	16	99	56	72	9	335
2019	26	22	11	9	103	56	52	5	284
2020	8	12	4	1	99	56	28	10	218
2021	0	30	6	0	110	56	22	11	235
2022	4	27	6	1	90	41	23	16	208
2023	8	23	3	1	86	45	20	5	191

Forrás: önkormányzati adat

Köztemetés a 2023-as évben mindössze egy esetben történt. Ezt megelőzően 2017 és 2020. évben is egy-egy köztemetése volt az önkormányzatnak.

Elutasított kérelmek száma évente: 2017-ben 4db, 2018-ban 6 db, 2019-ben 7 db, 2020-ban 8 db, 2021-ben 0 db, 2022-ben 2db és 2023-ban 11 db volt.

A települési támogatások nyújtásával kapcsolatban elmondható, hogy a benyújtott kérelmek csekély száma kerül elutasításra. A benyújtott és pozitívan elbírált kérelmek száma 2021. évet kivéve – ami a pandémia hatását is tükrözheti - folyamatosan csökken.

Az aktív korúak ellátását a járási hivatalok állapítják meg és tartják nyilván. Velük kapcsolatban az önkormányzatoknak 2015. február 28-ig volt feladatuk, számukat tekintve statisztikát ezen okból kifolyólag nem vezetünk.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresési ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	41	4,00%	11	26,83%
2018	41	4,04%	12	29,27%
2019	36	3,64%	14	38,89%
2020	62	6,27%	17	27,42%
2021	35	3,58%	9	25,71%
2022	37	3,92%	22	59,46%

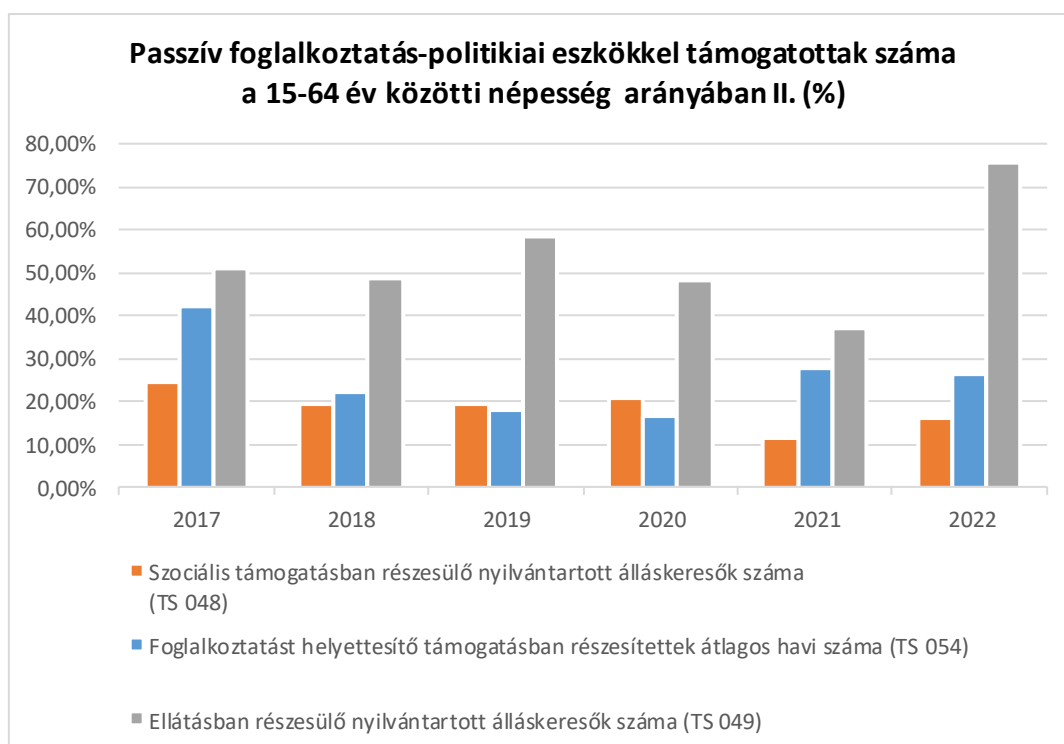
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai II.			
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 048)	Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)	Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 049)

	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2017	10	24,39%	17	42,00%	21	51,22%
2018	8	19,51%	9	22,12%	20	48,78%
2019	7	19,44%	7	18,08%	21	58,33%
2020	13	20,97%	10	16,65%	30	48,39%
2021	4	11,43%	10	27,89%	13	37,14%
2022	6	16,22%	10	26,57%	28	75,68%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

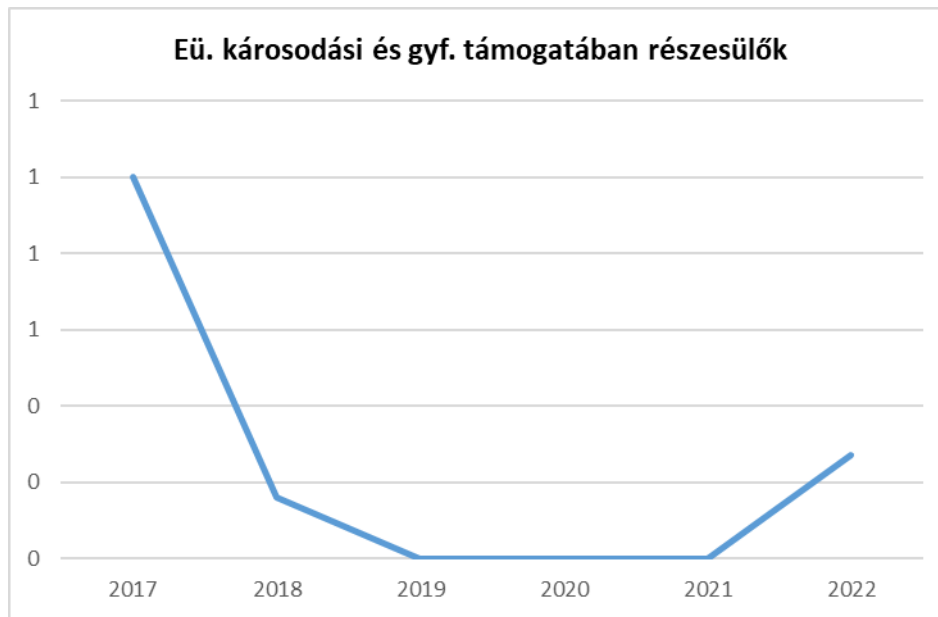

A táblázat adataiból látható, hogy a 15-64 év közötti népességben belül a nyilvántartott álláskeresők száma évek óta 4% körül mozog, amely némi emelkedést mutatott a 2020-as pandémiás évben. Az álláskeresési ellátásban részesülők száma viszont a duplájára emelkedett a vizsgált időszak kezdő évéhez viszonyítva, ami azt jelzi, hogy egyre inkább rákényszerülnek, hogy igénybe vegyék a nekik járó támogatást a napi megélhetésük fedezésére.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő

2017	1
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH

A fenti táblázati adatsor azt jelzi, hogy Tiszavárkony településen az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban (EGYF) hány fő részesül, jelen esetben a havi átlagos szám évek óta 0 főt mutat a KSH adatai alapján. Az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást egészségkárosodott vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevelő személy veheti igénybe – amennyiben a gyermek ellátását napközbeni ellátást biztosító intézménybe, illetve nyári napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben nem tudják biztosítani.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

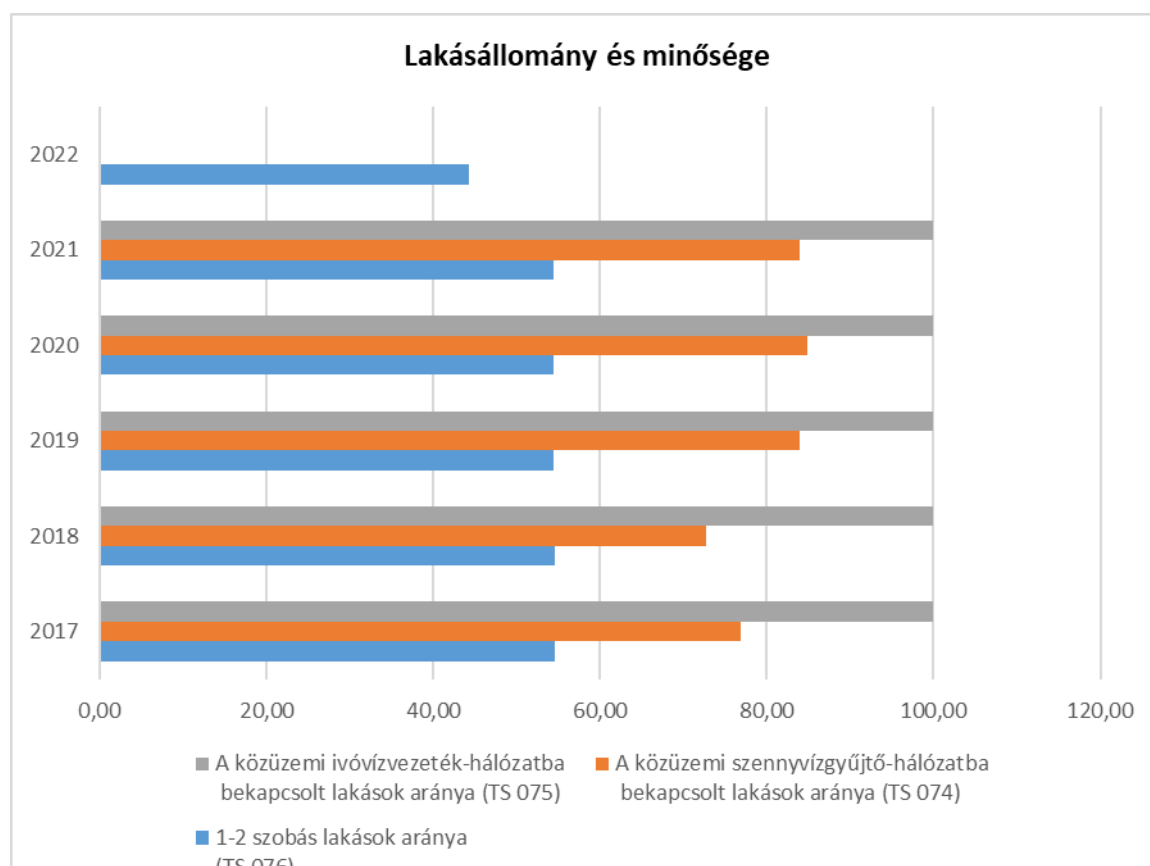
E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2017	729	0	0,00	54,60	76,95	100,00
2018	729	0	0,00	54,60	72,70	100,00
2019	731	2	2,74	54,45	83,99	100,00
2020	731	0	0,00	54,45	84,82	100,00
2021	730	0	0,00	54,38	83,97	100,00
2022	723	0	0,00	44,26	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

Tiszavárkony lakásállományát tekintve a 2022-es adattól eltekintve kiegyensúlyozott, azonos nagyságrendű mennyiséget mutat, új lakások/házak évek óta nem épülnek a településen, amely betudható a telkek és az építőanyag árának rohamos emelkedésének, amelyet a fiataloknak járó támogatások sem kompenzálnak. Ők elsősorban már meglévő házat keresnek, és azokat alakítják át. Az ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 100% és a csatornahálózatba bekapcsoltak száma is 80 % feletti értéken van, ami nagyon jónak mondható. A gázhálózat az egész község területén kiépített.

- a) bérlakás-állomány: Tiszavárkony két önkormányzati bérlakással rendelkezik. Az egyik szolgálati lakásként funkcionál – fogorvos részére van átadva, a másikat pályázat útján adja ki az önkormányzat. A benyújtott pályázatokat a Tiszavárkony Község Önkormányzat Településfejlesztési és Munkaügyi Bizottság bizottsági ülésen tárgyalja és értékeli, melyet a Képviselő-testület a soron következő ülésén elbírál. A pályázatnál előfeltétel, hogy a család legalább egyik tagja bejelentett munkaviszonnyal rendelkezzen.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány opcionális (önkormányzati adatok)

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2017	729	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2018	729	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2019	731	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2020	731	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2021	730	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
2022	723	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A lakhatás alapvető emberi jogok közé tartozik, ami magában foglalja a megfelelő lakhatást is. Ez utóbbi a birtoklás zavartalanságát, megfizethetőséget, lakhatóságot, az alapvető felszereltséget és az elhelyezkedés szempontjából, valamint kulturális értelemben vett megfelelőséget is jelenti. A lakhatási körülmények kutatások alapján a mentális egészségre is közvetlen és közvetett hatást gyakorol. Lakhatási deprivációs körülmények közé tartoznak a következők: lakásminőség (pl.: túl sötétnek tartott helyiségek), túlszűfolttság, nem megfelelő lakásszerkezeti körülmények (pl.: beázó tető, penészes falak, vetemedő nyílászárók, stb.), lakás környezetét érintő negatív külső hatások (pl.: zajártalom, környezetszennyezés, bűnözés, stb.)

(forrás: www.researchgate.net)

Az elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakásokról nem készült felmérés, így ilyen adattal az önkormányzat nem rendelkezik. Jelenleg egy kisgyermekes család van az önkormányzat látóterében, ahol a nem megfelelő lakáskörülmények miatt a családsegítő közbenjárásával a gyámügy osztály védelembe vételi eljárást indított el, az ő esetükben az anyaothonos elhelyezés a megyeszékhelyen indokolt lehet.

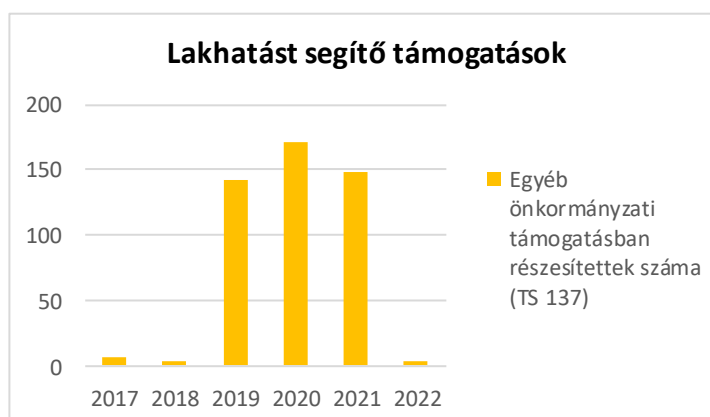
- b) szociális lakhatás: Ez a lakhatási forma a településen nincs.

- c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok: a település tekintetében nem releváns.

e) lakhatást segítő támogatások

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2017	n.a.	6
2018	n.a.	3
2019	n.a.	142
2020	n.a.	172
2021	n.a.	148
2022	n.a.	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Normatív lakásfenntartási támogatás pénzben és természetben.

A szociálisan rászoruló háztartások részére az önkormányzat kérelemre lakásfenntartási támogatást nyújt a háztartás tagjai által lakott lakás fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaiak viseléséhez. Erről a Tiszavárkony Község Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális ellátásokról szóló 14/2016. (XII.16.) önkormányzati rendelete gondoskodik, amely 2023. december 31. napján hatályát veszítette, és helyére 2024. január 1-vel a 14/2023. (XI.30.) önkormányzati rendelet lépett. Ezen rendelet szerint szociálisan rászorult az a személy vagy háztartás, amelynek az egy főre jutó jövedelme nem haladja meg a szociális vetítési alap 150%-át, egyedül élő esetén a 250%-át. Ez a jövedelemhatár 2024. január 1-től 200% (család) és 300%-ra (egyedül élő) módosul. A jövedelem megállapításánál minden személyt figyelembe kell venni, aki életvitelszerűen az ingatlanban él. Lakásfenntartási támogatás ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak állapítható meg, függetlenül a lakásban élő személyek és háztartások számától. A kérelem év közben bármikor benyújtható és a havi rendszerességgel nyújtott támogatás a kérelem benyújtása hónapjának első napjától 12 hónapra kerül megállapításra. A támogatási összeg 2023.

december 31-ig 5.000.-Ft/hó, 2024. január 1-től 7.000.-Ft/hó módosul. Jelenleg Tiszavárkonyban 20 háztartás részesül lakásfenntartási támogatásban. A lakásfenntartási támogatásban részesülők száma lassú csökkenést mutat, amelyben a jövedelmi viszonyok változása is szerepet játszhat.

f) eladósodottság

Az önkormányzatnak adósságsökkentő támogatás nyújtására nincs lehetősége, azonban a család kiadásainak csökkentésére egyszeri települési támogatás – 2024. január 1-vel települési létfenntartási támogatás néven - adható évente két alkalommal a rendeletében meghatározott kritériumok figyelembevételével. Az önkormányzat által vezetett adatok alapján látható, hogy a vizsgált időszak kezdeti évéhez képest kevesebb, de mégis növekvő tendenciát mutat az egyszeri települési támogatást kérelmezők száma. Ők jellemzően a közműdíj-tartozás, hátralékok felhalmozása és ezáltal a mindennapi megélhetés minimális fenntartása miatt fordulnak segítségért. Az utóbbi években egyre inkább látszik, hogy az energiaárak emelkedése még inkább problémát fog jelenteni az egyébként is alacsony bevételi forrással rendelkező családok számára, a családok megélhetése veszélybe került. A legveszélyeztetettebb csoportok az alacsony jövedelműek, a tartós munkanélküliek, a kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, nagycsaládosok, a lakásfenntartási nehézségekkel küzdők, az adóssághalmozók és a súlyos vagy tartós betegséggel küzdő családok. Jelenleg a településen egy személy van, aki településszintű lakóvá vált, az otthona elvesztése után. Az ingatlanát adósság terhelte és a végrehajtási folyamat végeredményeként a 2023-ban évben lefoglalásra és értékesítésre került.

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

Tiszavárkony bel-és külterülete teljesen közművesített. Az utak 50%-a aszfaltozott, 25%-a kavicsos, 25%-a földes.

Szemétszállítást a MOHU végzi heti rendszerességgel. A Tiszavárkony-Szőlőben kijelölt helyen lévő konténerekbe történik a hulladékgyűjtés. A település egész területén víz, villany, gázhálózat kiépítésre került, a csapadékvíz elvezetését részben belvízelvezető árkok segítségével, részben a kiépített csatornahálózat útján oldja meg. Tv, telefonszolgáltató választás a település lakóinak egyénileg történik.

A 3.2. pont d) pontjánál a közösségi közlekedés már bemutatásra került. Kiegészítésként az ott leírtakhoz: Tiszavárkony külső területe Tiszavárkony-Szőlő: itt közel 300 ember él, akinek a közösségi közlekedése viszonylag nehéznek mondható. Személygépjárművel könnyen megközelíthető, rendszeres buszjárat is van, de viszonylag ritkán közlekedik. A vasúti közlekedés az ott élők számára nem megoldható. Kiepített kerékpárral ez a terület sem rendelkezik.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, szegregátum, mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

A KSH 2001-be végzett népszámlálási adatai alapján azokat a területeket nevezi szegregátumnak, ahol az aktív korú népességén belül, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a

rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató esetében magasabb, mint 50 %. Azok a területek, ahol a lakosok számának legalább 40%-a a fent említett mutatók szerint alacsony státusú, veszélyeztetett területnek minősülnek. Városszerkezeti két típusa különíthető el: a városszöveten belül szegregálódott terület és a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakófunkciójú területekbe ékelődött szegregátumok.

(Forrás: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/muhelytanulmanyok4.pdf>)

A meghatározásban szereplő kitételek alapján Tiszavárkonyban nincsenek szegregátumok, ilyen jellegű elkülönülés nem mutatható ki sem a település belterületi, sem a külterületi részén.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Az a) pontban megjelölt oknál fogva a megjelölt kérdésre releváns válasz nem adható.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Az előzőkehez hasonlóan a kérdés Tiszavárkony tekintetében nem releváns.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 152. § (3) bekezdésében előírja, hogy a helyi önkormányzat az egészségügyi szakellátási intézményműködtetési kötelezettsége részeként gondoskodik

- a) a tulajdonában, illetve fenntartásában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltató működtetéséről,
- b) a 2013. április 28-án tulajdonában, illetve fenntartásában lévő egészségügyi szolgáltató számára – az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján – megállapított közfinanszírozott szakellátási feladatok ellátásáról,
- c) a tulajdonában lévő, közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladat ellátására szolgáló vagyonhoz kapcsolódó – az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló törvény alapján a helyi önkormányzat rendelkezési joga alá tartozó szakellátási kapacitással ellátandó – közfinanszírozott egészségügyi szakellátási feladatok ellátásáról.

Az egészségügyi alapszolgáltatás Tiszavárkonyon biztosított. Az egész település egy körzetként kezelendő, amelyet egy gyermek- és házi orvos lát el. A házi orvos egyben a gyermekorvos is, valamint ő látja el az iskolaorvosi feladatokat is. A házi orvosi rendelés heti négy napon van. A Tiszavárkony-Szőlőben lakókat az önkormányzat kisbusza szükség esetén heti két alkalommal beszállítja a házi orvoshoz. Várandós tanácsadás heti egy alkalommal elérhető a településen. A járóbeteg-szakellátás Szolnokon a Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Hetényi Géza Kórház-Rendelőintézetében vehető igénybe.

A településen egy fogorvos biztosítja a fogászati ellátását a lakóknak, illetve az iskolafogászatot is ő látja el.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Eatv.) 5.§ (1) bekezdése alapján a települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik a védőnői és iskola-egészségügyi ellátásról. A 2023. július 1. napján hatályba lépő Eatv. 6/B. §-a alapján:

- (1) Az állam az egészségügyi alapellátás körében – a települési önkormányzattal együttműködésben – gondoskodik a védőnői ellátásról.
- (2) A védőnői ellátás biztosításáért a Kormány által rendeletben kijelölt állami intézményfenntartó szerv – az irányító vármegyei intézmény útján – felelős azzal, hogy
 - a) az ellátás jogszabályban előírt tárgyi feltételeit az állam a települési önkormányzattal kötött megállapodás útján is biztosíthatja, és
 - b) a Kormány által rendeletben kijelölt állami intézményfenntartó szerv a települési önkormányzat részére tájékoztatásul megküldi a védőnői ellátás megszervezésével összefüggő, a személyi és tárgyi feltételek biztosítására vonatkozó döntéseket.

Az Eatv. 23.§ (1) bekezdése szerint a települési önkormányzat által a védőnői ellátás biztosítása érdekében 2023. július 1-jét megelőzően kötött szerződés 2023. június 30-i zárónappal hatályát veszti.

A hivatkozott változások mellett is a védőnői szolgálat továbbra is működik, jelenleg egy védőnővel megoldott a feladatellátás.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások a Szolnoki Többcélú Társulás Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központon keresztül valósul meg.

Közgyógyellátás jogosultságát igazoló igazolványt 2015. március 1-e óta a járási hivataloknál lehet kérelmezni a feltételeknek megfelelő személyek részére. Ez egy olyan szociális ellátás, amely a gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök, és az orvosi rehabilitáció céljából tb támogatással igénybe vehető gyógyászati ellátások beteg által fizetendő térítési díjához nyújt hozzájárulást. A lenti táblázat alapján látható, hogy Tiszavárkonyban 30 fő körül mozog azoknak a száma, akik rendelkeznek alanyi vagy normatív alapon kiadott közgyógyellátási igazolvánnyal. A megkeresések alapján viszont érezhető, hogy sokkal többen szeretnék ezt az ellátást igénybe venni, de a szigorú szabályok miatt sokan kiesnek az ellátottak köréből és a visszajelzések alapján a megállapítási procedúra is hosszadalmas. Az önkormányzatnak csak a kérelem továbbításában van szerepe, az elbírálás tőlünk függetlenül történik.

Ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Az ápolásért alap, emelt, vagy kiemelt összegű ápolási díj illeti meg a hozzátartozót. Annak a hozzátartozónak állapítható meg az ellátás, aki állandó és tartós gondozásra szoruló, súlyosan fogyatékos – életkorra tekintet nélkül -, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi, és az ápolat személyre tekintettel GYOD jogosultsága neki vagy a hozzátartozójának nem áll fenn. Községünk tekintetében egyre kevesebben veszik igénybe vagy tudják igénybe venni ezt a lehetőséget: míg a vizsgált időszak elején átlag 6,24 fő részesült ápolási díjban, addig ez a szám 2022-re lecsökkent 2 főre. Az ápolási díj összege tartósan alacsony: az alap bruttó 45.665.-Ft/hó, az emelt 68.500.-Ft/hó, kiemelt 82.200.-Ft/hó, amelyeket előreláthatólag 2024. januártól 6%-kal emelik, amely még így sem fedezi a család kiadásait a megváltozott helyzetükben.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)

	(TS 107)					
	db	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	1	28	6,24
2018	1	0	0	1	23	7,44
2019	1	0	0	1	36	3,52
2020	1	0	0	1	34	3,83
2021	1	0	0	1	28	2,25
2022	1	0	0	1	30	2,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkor kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A házi- és gyermekorvos, valamint a védőnői szolgálat végzi. Tüdőszűrésre évente egy alkalommal lehetőség van a településen egy előre meghirdetett időpontban. Az országos szűrőprogramok kampányszerűen szintén eljutnak a településre, amelyet az itt lakók szívesen igénybe vesznek. A házi orvos, aki egyben az iskolaorvos is, ellátja a kötelező oltási teendőket, továbbá vércukormérést, vérnyomásmérést és felvilágosító tevékenységet is végez.

Alkalmanként, évi 2-4 alkalommal szemészeti vizsgálatra is lehet jelentkezni. Ez általában a Községi Szintér épületében kerül lebonyolításra.

A koragyermekkor kötelező szűrések és iskola -egészségügyi szűrések is rendelkezésre állnak.

A koragyermekkor szűrésekhez hozzáférés:

- védőnői látogatások alkalmával a családok otthonában

- tanácsadóban, 1-2-3-4-6-9-12-13-15-18 hónapos korban, valamint 6 éves korig évente státuszvizsgálat a védőnői szűrővizsgálaton.

Iskolai egészségügy területén: minden páros évfolyamon (2,4,6,8,10,12) kötelező védőnői szűrés, ami a szomatikus és mentális területekre is kiterjed.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az általános iskolában és az óvodában az SNI-s és BTMN-es gyermekek részére külön fejlesztésre van lehetőség szakemberek segítségével (logopédus, fejlesztő pedagógusok, pszichiáter). Szükség esetén a további fejlesztés érdekében szakszolgálathoz irányítják a rászorulókat.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A gyermekétkeztetést biztosító vállalkozás a bölcsőde, óvoda, iskola részére helybe szállítja az ételt. Az iskolában a szétosztása a tálalókonyhán történik. Az egészséges étrend kialakítására törekszenek, zöldség – gyümölcs - tejtermékek szerepelnek az étlapon, de speciális étrend igénylésére egyelőre nincs lehetőség. A gyermekétkeztetést ellátó vállalkozás biztosítja a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülőknek a szünidei étkezését is.

Ugyanezen vállalkozásnál lehetőség van a felnőtt lakossági kiszolgálásra is, részükre a megrendelt menüt lakhelyre szállítják ki.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Két közterületi játszótér van Tiszavárkonyban. Mindkettő megfelelőségi bizonylattal rendelkezik. A lakosság számára használható focipálya nincs kialakítva, az iskolának van önálló pályája, ahol iskolai sportprogramokat tartanak. Street work pálya még nem épült, bár létrehozására már nyújtott be a település pályázatot. A projekt pozitív elbírálás esetén megvalósításra kerül. Rendszeres időközönként megrendezendő közösségi sportnapot nem tartanak a településen. Működő sportegyesület nincs. Korábban a Községi Színtér nagyterme helyet adott különböző mozgásprogramoknak: karate, zumba, de jelenleg nincs olyan egyesület, amelyik kielégítené a lakosság mozgás iránti igényét. Az óvodás és iskolás korú gyermekek igény esetén a Dalma Dance Club Sportegyesület szervezésében vehetnek részt táncoktatásban.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat is igénybe lehet venni. Így például gyógyszerírás és kiváltás, bevásárlás, ebéd házhoz szállítása. Az ehhez való hozzáférést a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulása keretén belül látjuk el. Azon belül működik szakszolgálat, akik ellátják a családsegítést, tanyagondnoki szolgálatot, gyermekjóléti szolgálat és szenvedélybeteg gondozást. A tanyagondnoki szolgálat a tiszavárkony-szülői lakosokat is ellátja ezen szolgáltatásokkal. Az időskorúak számának emelkedésével a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, közösségi ellátások és egyéb támogató szolgáltatások igénye is egyre inkább jelentkezik.

g) drogprevenciós szolgáltatások

Iskolai kereteken belül működik a drogprevenciós szolgáltatás. A lakosság részére alkalomszerűen kerülnek meghirdetésre előadások.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az ellátásokat szükség szerint bárki igénybe veheti, a közintézmények megközelíthetősége érdekében az épületek akadálymentesítése (rámpák kialakítása) megtörtént. Az orvosi rendelőben lift működik, az emeleti rész annak igénybevételével elérhető. Iskola, óvoda, bölcsőde, orvosi rendelő, önkormányzat épülete mozgásában korlátozott személyek számára is akadálymentesen megközelíthető. A parkolás ezen intézmények előtt megoldott.

A közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatás nyújtásakor ezidáig nem történt, ilyen jellegű panasz nem érkezett az önkormányzattal szemben, így szankció megállapítására sem került sor. Az egyenlő bánásmód alkalmazása a közszolgáltatás egyik alappillére, amelyet minden dolgozó maradéktalanul betart.

i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

Az alapítványok, szeretetszolgálatok által felajánlott adományokat a rászorultak körében szétosztjuk. A rászorultságot a családsegítői, védőnői, oktatási intézmények jelzései alapján, azokat szem előtt tartva, egyéni jelzés alapján, valamint az önkormányzatnál szociális támogatásokat igénybe vevők körében kerül meghatározásra és kiosztásra. Mindenkinek egyenlő esélyű hozzáférése van az adott szolgáltatáshoz. Településünk nem alkalmaz sem pozitív, sem negatív diszkriminációt.

Tiszavárkonyban népkonyha nem üzemel.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
2022	n.a.

Forrás: önkormányzati adat

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet szinterei, fórumai

A településen 2014-ben megnyílt a Közösségi Színtér, amely nyilvános és magán rendezvényeknek is helyet biztosít. Az épület bérleti díj ellenében igénybe vehető esküvők, osztálytalálkozók, búcsúztatók, stb. megtartására. Zenés rendezvények, óvodai ballagások, ünnepek rendszeresen zajlanak a falai között, de oktatási események, előadások,

klubfoglalkozások, gyermek játszóház, sportprogramok, vásárok is megtöltik a helyszínt. A helyi nyugdíjas klub havonta tart találkozót a színtérben. Közvetlen játszótér található az épület mellett, ami a közösségi élet újabb színtere lett.

Nyáron a Tisza-parton található színpad környékén, télen a Főtéren rendezik a „Tisza Placc Kézműves Piac” rendezvényt, ahol havi rendszerességgel kézműves kirakodóvásárral, étel-ital kóstolókkal, beszélgetésekkel várják a helyi és környékbeli érdeklődőket.

A Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Népművészeti Egyesület épülete a Tiszavárkonyi Alkotóház 2016. szilveszterén egy eltévedt tűzijáték miatt leégett. A helyreállítási munkákat lassú és költséges, a teljes helyreállítás még várat magára, de a földszinti oktatótermet és az udvari részt már sikerült vendégfogadásra alkalmas állapotba hozni. Az idei évben műhelyfoglalkozásokat is tartottak a falai között. A felújítás költségeit pályázati forrásból és adományokból igyekszik az egyesület előteremteni.

A település központjában Emlékpark épült, mely az ünnepi megemlékezések méltó színtere. Az Emlékpark közelében játszótér várja a gyermekeket.

A helyi könyvtár épülete közvetlen az általános iskola mellett található, amelynek emeleti része az iskolába járó gyermekeket, a földszinti rész viszont a település minden lakóját várja kínálatával.

Sportpályával, sportcsarnokkal a település nem rendelkezik, futballpálya az iskolával szemben lévő telken.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2020)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	597	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások

Tiszavárkony etnikai összetétele homogén, ezáltal etnikai eredetű konfliktusokról nem beszélhetünk.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A település vezetése fontosnak tartja a közösségi élet minőségének javítását, az összetartozás erősítését és kiemelt figyelmet fordít a különböző korosztály bevonására egy-egy rendezvény alkalmával. Elsősorban az állami és egyházi ünnepkörökhöz kapcsolódó rendezvényeken vállalnak aktív szerepet, amely a közösségi élmény mellett fizikális és mentális feltöltődést biztosít az egyedül élőknek, a nehéz élethelyzetben élő családoknak, és mindenki másnak, aki szervezőként vagy résztvevőként jelen van egy-egy eseményen. A nemzeti ünnepek megemlékezései, a húsvéti tojáskeresés, a májusfaállítás, a település több pontján felállított és együtt díszített karácsonyfa mind szervesen kapcsolódnak a helyi közösség építéséhez, az

egymás iránti szolidaritás vállalásához. Cél az állampolgári elégedettség, a jó közérzet elérése és fenntartása, az esélyegyenlőség biztosítása.

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei

Tiszavárkony tekintetében nem releváns. A településen nem élnek a magyaron kívül más nemzetiségek, etnikai csoportok.

- e) helyi lakossági önszerveződések

Községünk kedvező természeti adottságokkal rendelkezik, a Tisza alapvetően meghatározza a település jellegét: csendes, nyugodt, békés környezet, ahol jó élni, ahová jó haza menni. A természeti környezet megóvásáért tenni is kell, ezért a közterületeket az önkormányzat folyamatosan karban tartja. A 2023-as évben elkezdődött Magaspart beruházással a gát megerősítése történik, ezáltal megakadályozva a gát további omlását és védve ezzel a környező házak állagát. Amivel a lakosok hozzájárulhatnak a lakóhelyük védelméhez, az a tiszta környezet megóvása, a szemét illegális letételének elkerülése, a környezet tudatos védelme. Tiszavárkony már több éve rendszeresen csatlakozik a „TeSzedd!” programhoz, ami Magyarország legnagyobb önkéntes hulladékszedési mozgalma, megcélozva ezzel a lakókörnyezet tisztántartását.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A településen nem működik roma nemzetiségi önkormányzat.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Tiszavárkony tekintetében a roma lakosság nem jellemző, számuk a teljes lakónépesség 1%-át sem éri el. A település szerencsés helyzetben van, mivel nem tartozik a mélyszegénység sújtotta térségekhez, azonban vannak olyan helyi lakosok, akik jelenleg is súlyos megélhetési gondokkal küzdenek.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
felnttképzés hiánya a településen	- képzési lehetőségeket keresni, kihelyezett át/továbbképzéseknek helyet adni, bevonva ezzel a környező térségből érdeklődőket
a munkaképes, de munkával nem rendelkezők lakók a nehézkes közlekedés miatt helyben képzelik el a munkavállalásukat	- közfoglalkoztatásba bevonásuk - helyi, térségi vállalkozások 4-6 órás munkalehetőség kínálatának bővítése
szociális és egészségügyi szakemberekkel szorosabb együttműködés a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentésére	- az öröklődő rossz szokások, életvitelbeli problémák csökkentése, stabilabb megélhetés megteremtése - háztartásvezetéssel, családtervezéssel kapcsolatos, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások, – előadások szervezése, a programba bevonása
időskorúak elmagányosodása, önfejlesztés	- internetoktatás az érdeklődők részére

hiánya	
fiatalok szórakozási lehetőségének korlátozottsága	<ul style="list-style-type: none"> - klubszoba kialakítása - free wifi terem
sportolási lehetőségek hiánya	<ul style="list-style-type: none"> - sporttevékenységek indítása a helyi iskola bevonásával - sportegyesületek aktív támogatása, pénzügyi támogatásának átgondolása - országos mozgásprogramokhoz - csatlakozás - közösségi túrázás, séta szervezése - kondipark kialakítása
utak állapota nem mindenhol megfelelő, a főút kerékpározás szempontjából nem biztonságos	<ul style="list-style-type: none"> - az úthálózat biztonságossá tétele a kerékpárosok számára - kerékpártárolók bővítése - infrastrukturális fejlesztések előmozdítása

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	805	785	1590	50,63%	49,37%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			48	3,02%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	133	115	248	8,36%	7,23%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	25	21	46	1,57%	1,32%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A fenti táblázat 2020. évi adatokat tartalmazza. A legfrissebb 2023. januári adatok alapján a település állandó lakossága 1584 fő, amelyben a nemek aránya közel azonos: 813 fő férfi és 771 fő női lakosa van. A 18 év alattiak az alábbi arányban élnek Tiszavárkonyban: a 0-2 éves korosztály 45 fő (f: 23, n: 22), a 3-14 évesek 195-en (f: 109, n: 86) és a 15-17 éves korosztály 55 fővel (f: 31, n: 24) vannak jelen. Ez azt jelenti, hogy a 295 fő 18 év alatti korcsoport az állandó népesség teljes

létszámának mindössze 18%-át teszi ki. A már elemzett öregedési index alapján is jól látható, hogy a 65 év felettek száma magasabb, mint a 18 év alattiaké, azaz, a korösszetétel alapján Tiszavárkony lakónépessége elöregedőben van.

Ezen adatok azt a célt is szolgálják, hogy a társadalmi korfa alapján irányt mutassanak egy-egy település további fejlesztése érdekében. A jelen táblázat alapján elemzett közel 20% nagyságrendű fiatal korosztállyal a település fejlesztési céljainak, szociális feladatainak meghatározásakor számolni kell. Vizsgálni szükséges, hogy a jelenlegi intézményhálózat, a méretét, kapacitását illetően alkalmas lesz-e hosszú távon is a fiatalokkal kapcsolatos feladatellátásra.

Az ENSZ Közgyűlése 1989. november 20-án fogadta el a Gyermekjogi Egyezményt (UN Convention on the Rights of the Child –UN CRC). Az egyezmény összefoglalja azoknak a jogoknak a minimumát, amelyeket minden államnak biztosítani kell a gyermekek számára, úgymint a gyermekek életben maradását, fejlődését, védelmét és a társadalomban való részvételét biztosító jogokat. Ezek alapján a gyermekek jogai a következők:

- védelem: a gyermekek biztonságának védelme, többek között a bántalmazás minden formája, az elhanyagolás és a kizsákmányolás ellen
- ellátás, gondozás: alapvető létszükségeik biztosítása, amely az egészséges testi és lelki fejlődésükhöz szükséges (pl.: táplálék, egészségügyi ellátás, oktatás)
- részvétel: aktív részvétel a közösség életében, az egyezmény biztosítani kívánja számukra az információhoz való, a gondolat-, vallás-, lelkiismeret, a véleménynyilvánítás szabadságát és az egyesüléshez való jogot.

Az egyezmény külön elismeri a szülők és gondviselők elsődleges szerepét, jogait és kötelességeit a gyermekek nevelésében és jogaik megismertetésében és védelmében. Magyarország 1990-ben írta alá az egyezményt és az 1991. évi LXIV. törvénnyel hirdette ki. Így annak rendelkezései a hazai törvényekhez hasonlóan hatályos és érvényes.

(Forrás: www.unicef.hu)

A 47/2007. (V.31.) OGY határozatával a „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiai Programját a 2007-2032-es időszakra fogadta el. Cél, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, hozzájáruljon a gyermekek fejlődési esélyeihez. A hangsúlyt leginkább azokra a gyermekekre kell helyezni, akiknek az érdekei leginkább sérülnek. Másik fontos indok a szegénységi ciklus megszakítása, az újratermelődő, nemzedékekre átörökölt szegénység megszüntetése.

A helyben működő ellátórendszer igyekszik különféle támogatásokkal, szolgáltatásokkal segíteni a családokat a gyermekek nevelésében, védelmében, segít a veszélyeztetettség megelőzésében. Településünkön a család- és gyermekvédelmi szolgáltatás, a támogató szolgáltatás a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulásán keresztül valósul meg. Mindent megtesznek a folyamatos tájékoztatás terén az önkormányzat és az egyéb intézmények felé. A gyermekszegénység csökkentése érdekében kiemelkedően fontos feladat, hogy a gyermekek a megszületésüktől kezdve egy átfogó, több részterületet érintő szaksegítség tudjanak igénybe venni az esélyeik javítása érdekében. Fontos az összefogás a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi, egészségügyi, oktatási, foglalkoztatáspolitikai, stb. területeken dolgozók együttgondolkodása és együttműködése a közös cél érdekében.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékossgal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 14. § (1) bekezdése értelmében a gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelésének elősegítése,

veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülő vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A 14. § (2) bekezdése szerint a gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. E törvény kimondja, hogy a gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. A gyermekek védelmét biztosító hatósági feladat- és hatásköröket a helyi önkormányzat képviselő-testülete és a gyámhatóság gyakorolja.

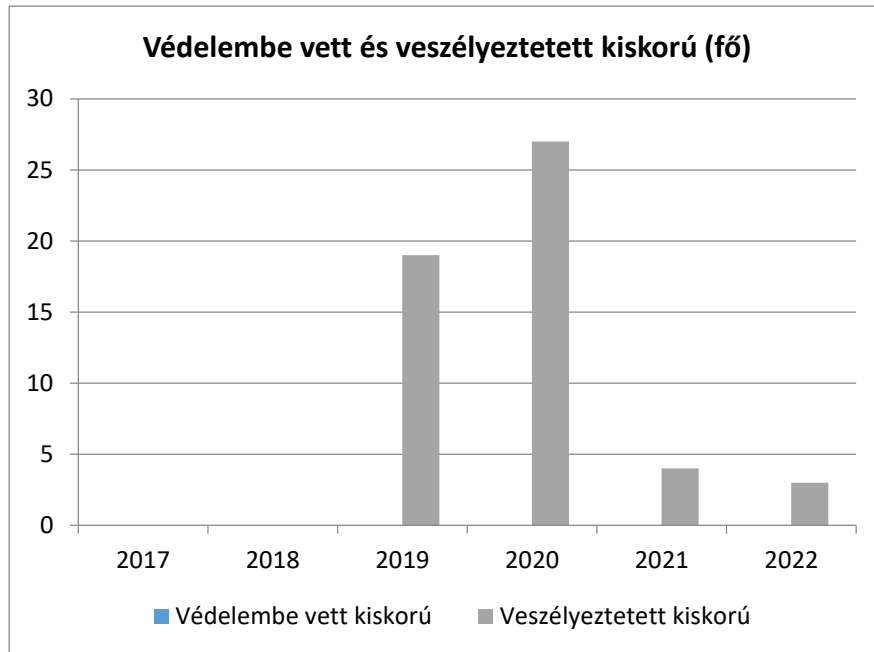
„A 15. § alapján:

- (1) Pénzbeli és természetbeni ellátások:
 - a) a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
 - b) a gyermekétkeztetés,
 - c) a gyermektartásdíj megelőlegzése,
 - d) az otthonteremtési támogatás,
 - e)
- (2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:
 - a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - c) a gyermekek átmeneti gondozása,
 - d) a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai.
- (3) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekvédelmi szakellátások:
 - a) az otthont nyújtó ellátás,
 - b) az utógondozói ellátás,
 - c) a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatás.
- (4) A gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedések:
 - a) a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása,
 - b) a védelembe vétel
 - c) a családbafogadás,
 - d) az ideiglenes hatályú elhelyezés,
 - e) a nevelésbe vétel,
 - f) a nevelési felügyelet elrendelése,
 - g) az utógondozás elrendelése,
 - h) az utógondozói ellátás elrendelése,
 - i) a megelőző pártfogás elrendelése.”

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	19
2020	0	27
2021	0	4

2022	0	3
------	---	---

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A táblázat adatai alapján az utóbbi években a veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma jelentősen csökkent, ez valószínűsíthetően a jelzőrendszer hatékonyságának is köszönhető. Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2016. évi CLXVI. törvény a gyermekvédelmi intézkedéseket a gyermekjóléti központok feladatkörébe utalta, így a védelembe vételi eljárások lefolytatását is. Így a központ gyakrabban él a védelembe vétel lehetőségével. A szolgáltatónál előforduló problémák konstansak: vezető helyen áll a család vagy a szülők életviteléből adódó problémák, család- és kapcsolati konfliktus, gyermeknevelési problémák. Ennek következményei a gyermeknevelésben tapasztalható elhanyagolás, a gyermekeknél magatartásbeli problémák, teljesítményzavar. Ezzel párhuzamosan a gyermekvédelemben is változás állt be: kiskorú veszélyeztetettsége esetén különvált a hatósági és az alapellátásban történő munka. A hatóság közeli intézkedések a család-és gyermekjóléti központok hatáskörébe kerültek. A központok és a szolgálatok a közös munka során esetkonferenciákat, esetkonzultációkat hívnak össze több szakember bevonásával a problémák megoldására. Azonban ennek megszervezése, megvalósítása és érdembeli feladatmegoldás igen időigényessé és hosszadalmassá teszi a család segítségét.

Az elmúlt egy év során Tiszavárkonyban egyetlen esetben fordult elő esetkonferencia, amely során a hatóság eljárás megindult a kiskorú gyermekek védelembe vétele érdekében, azonban a szülők részére életvitelbeli és a lakhatási körülmények változtatását szabták feltételként a szakhatóságok, így a megoldás még várat magára.

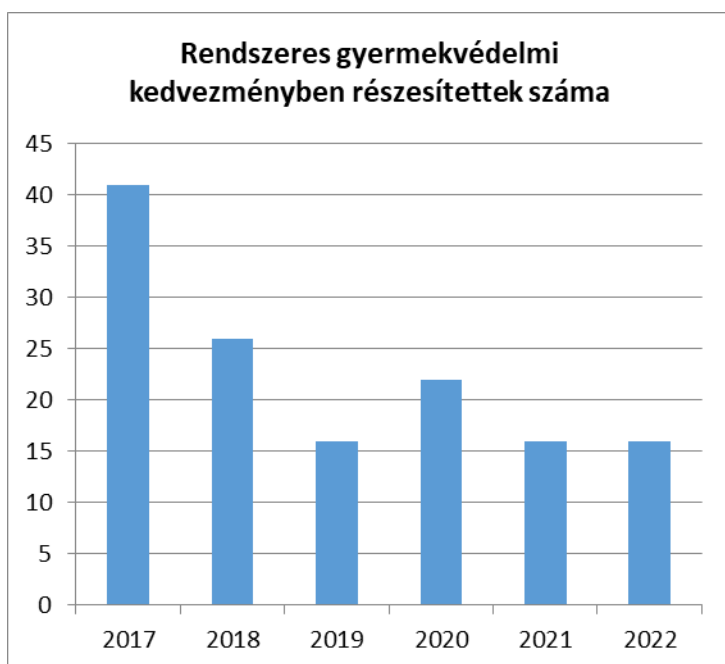
b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt. 20/A.§, 21/B. §, 21/C. §-ban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésre, szünidei gyermekétkeztetésre, évente kétszer pénzbeli támogatásra és jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményekre. A kedvezmény megállapítása jövedelemhatárhoz és jogszabályban leírt egyéb feltételekhez kötött, formanyomtatványon igényelhető, és a megállapítás napjától számított egy

évig érvényes. Amennyiben a család szociális, anyagi, lakhatási helyzete indokolttá teszi, a családokat rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítik. Jelenleg, 2023. decemberében Tiszavárkonyon 18 gyermek jogosult a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, akik közül 4 fő hátrányos helyzetű, 3 fő halmozottan hátrányos helyzetű státuszban áll. A 18 gyermek 7 családot érint. Tapasztalataink szerint van néhány család, akik a minimálbérek emelkedése miatt kiesik a jogosultságból a jövedelemhatár átlépése miatt, holott az a jövedelem, amiből élnek még mindig nagyon alacsony jövedelemnek számít és továbbra is megélhetési nehézségekkel küzdenek. Emiatt néhány kérelem elutasításra került.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2017	41
2018	26
2019	16
2020	22
2021	16
2022	16

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

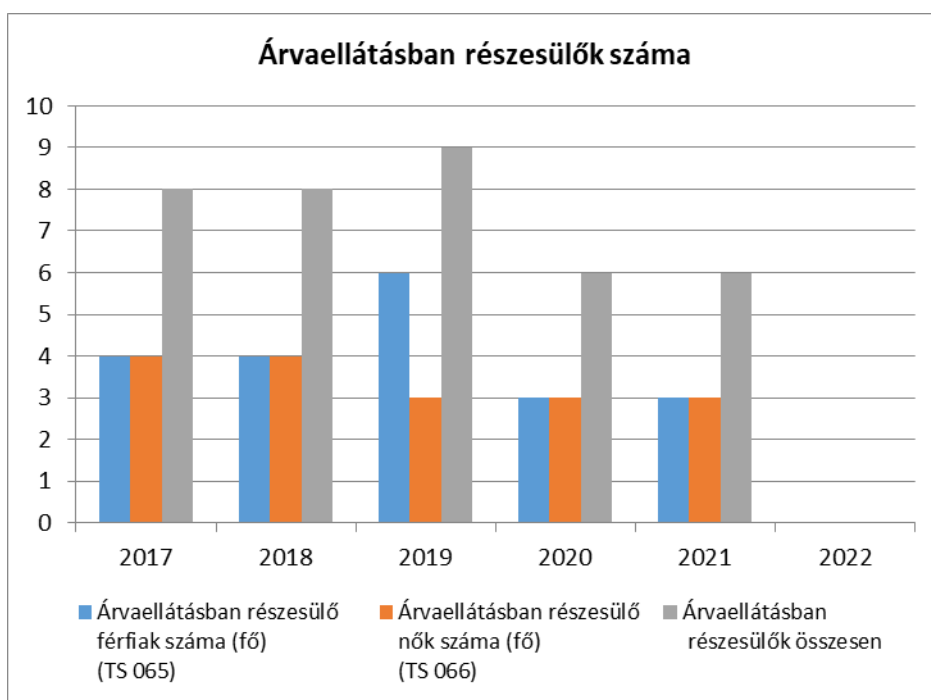

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2017	4	4	8
2018	4	4	8
2019	6	3	9
2020	3	3	6
2021	3	3	6
2022	0	0	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Az árvaellátásban részesülők adatait vizsgálva az látható, hogy a 2019-es évben érte el a vizsgált időszakot tekintve a legmagasabb számát. Ez sajnos a pandémia időszakával esik egybe, a járvány néhány esetben közrejátszott az elhalálozásoknál.

Korábban már említésre került Tiszavárkony Község Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális ellátásokról szóló 14/2016. (XII.16.) önkormányzati rendelete, amely 2023. december 31. napján hatályát veszti, és helyére 2024. január 1-vel a 14/2023. (XI.30.) önkormányzati rendelet lép. A rendelet több olyan támogatási formát is tartalmaz, melyet a gyermek jogán vehet igénybe a szülő, ilyen az újszülött támogatás, a nevelési-oktatási év kezdési támogatás, és a gyermek gondozásához nyújtandó támogatás. A jogosultsági formák kedvezőbbé tétele és az új támogatási formák megjelenése miatt a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők aránya növekvő tendenciát mutat a településen.

Ezenkívül településünk a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat keretében az esélyegyenlőség érdekében a szociálisan rászorulóknak tanulmányait támogatja.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

A gyermekek egészséges fejlődésének elengedhetetlen feltétele a megfelelő mennyiségű és minőségű táplálkozás, a változatos, zöldség-gyümölcsben gazdag étrend kialakítása. Vannak olyan családok, ahol a gyermekek az otthoni közegben nem jutnak elegendő ételhez, ezért van nagy jelentősége az önkormányzat által szervezett intézményekben történő közétkeztetésnek. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő bölcsődés, óvodás, általános iskolás gyermekek az általuk látogatott intézményekben térítésmentesen étkeznek, a rászoruló középiskolások 50%-os kedvezményben részesülnek. A településen lévő általános iskolában 70 fő étkezik naponta, ebből 6 fő térítésmentesen, 13 fő 50% kedvezménnyel (nagy családos, tartós beteg). Az óvodában 49 fő étkezik naponta, ebből 42 térítésmentesen étkezik. A bölcsődében 6 fő étkezik, jelenleg 5 fő térítésmentes. Diétás étkezésre, különböző érzékenységgel rendelkezők részére az étkezés nem biztosított, ők otthonról csomagolt étellel oldják meg a napközbeni étkezésüket.

Szünidei gyermekétkeztetésre jelenleg 7 fő jogosult a településen, közülük egy fő nem kérte az étkezést, 3 fő személyes átvétellel kapja meg a napi ételadagot, további 3 fő az óvodában étkezik.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete

Településünkön külföldi állampolgárságú gyermek nem él.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Településünk tekintetében nincs releváns adat erre vonatkozóan.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek a településünkön nincsenek, így a vizsgálatuk nem releváns.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 67/A. §-a értelmében

„(1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,

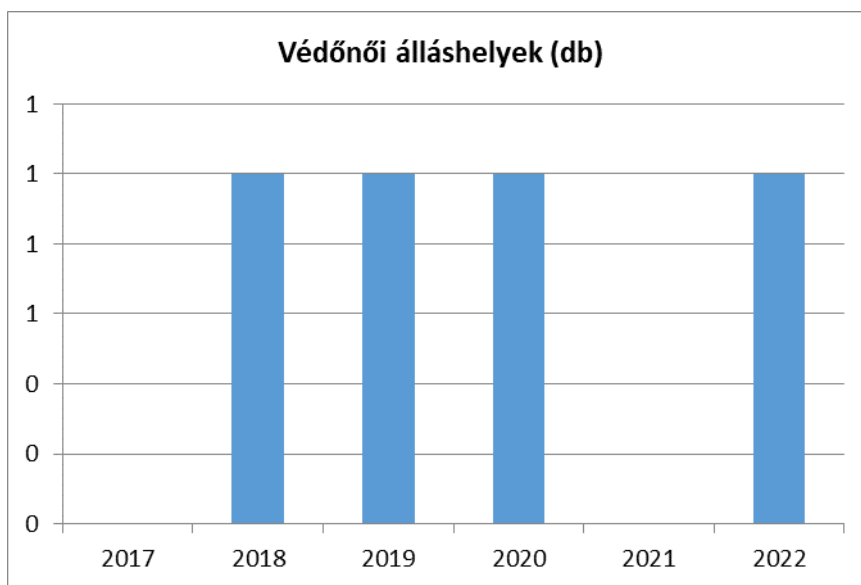
- b) a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
 - c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéshez szüksége feltételek.
- (2) Halmozottan hátrányos helyzetű
- a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
 - b) a nevelésbe vett gyermek,
 - c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.
- (3) A gyámhatóság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre – külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra – megállapítja a gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.
- (4) A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását követően is kérelmezhető. Ebben az esetben az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállását a kérelem benyújtásának időpontjára vonatkozólag kell vizsgálni, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a kérelem benyújtásának napjától a fennálló rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény időtartamára állapítható meg.
- (5) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő határozatában megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállását. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételét és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának igénybevételét elrendelő végleges határozatát megküldi a 138.§ (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.
- (6) A gyámhatóság a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnése vagy megszüntetése esetén megállapítja a halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megszűnését. A gyámhatóság a gyermek nevelésbe vételének és a tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátásának megszűnéséről vagy megszüntetéséről szóló végleges határozatát megküldi a 138. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartást vezető gyámhatóság részére.”

A fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése: az éves gyermekvédelmi rendszer működéséről szóló beszámoló adatait és tapasztalatait értékelve meghatározhatjuk a veszélyeztetettségi okokat, mert előfordulhat, hogy egy-egy veszélyeztetettség halmozottan előfordul. A gyermekjóléti szolgálat gondozási tevékenysége magába foglalja a településen élő 18 év alatti gyermeket és azok családját, mivel feladata a veszélyeztetettség megelőzése érdekében végzett munka. Jelenleg nincs olyan hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek a településen, aki fogyatékossgal is él.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2017	0	n.a.	-
2018	1	n.a.	-
2019	1	n.a.	-
2020	1	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
2022	1	n.a.	-

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Jelenleg egy védőnője van a településnek, ő látja el a feladatkörébe utalt munkaterületeket.

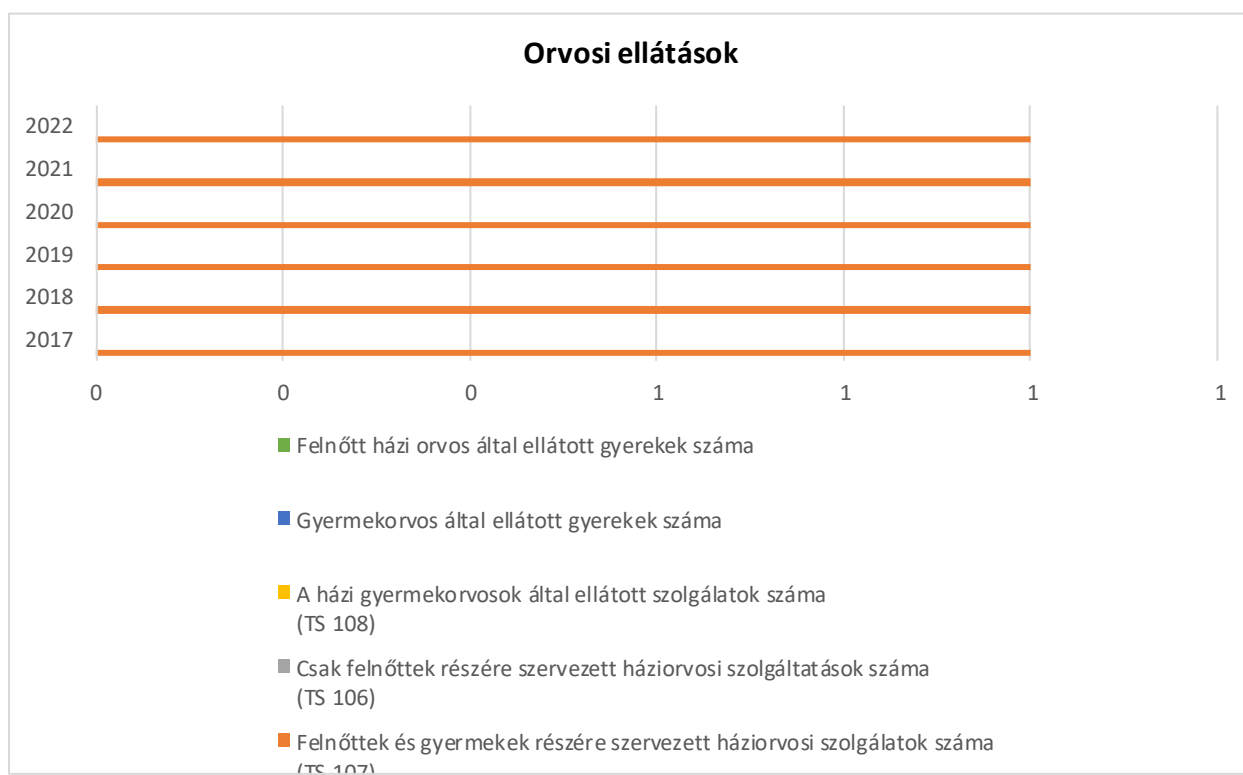
b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

A házi orvos, aki egyben az iskolaorvos és gyermekorvos is, ellátja a kötelező oltási teendőket, továbbá vércukormérést, vérnyomásmérést és felvilágosító tevékenységet is végez. Tiszavárkonyban nincsenek körzetek, egyetlen orvos rendel. Szükség esetén a beteget szakorvosi beutalót kapnak, illetve sürgős esetben Szolnokon, a Hetényi Géza Kórházban a Gyermekek Sürgősségi Ambulancián és az ügyeleten látják el a gyermekeket. A közeli Tószegen van külön gyermekorvos, így a család választása alapján, van, aki átviszi gyermekét a 8 km-re található településre.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2017	1	0	0	n.a.	n.a.
2018	1	0	0	n.a.	n.a.
2019	1	0	0	n.a.	n.a.
2020	1	0	0	n.a.	n.a.
2021	1	0	0	n.a.	n.a.
2022	1	0	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi – szociális - oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

Az általános iskolában és az óvodában az SNI-s és BTMN-es gyermekek részére külön fejlesztésre van lehetőség szakemberek segítségével (logopédus, fejlesztő pedagógusok, pszichiáter). Szükség esetén a további fejlesztés érdekében szakszolgálathoz irányítják a rászorulókat.

- d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások

A gyermekjóléti alapellátás kistérségi társulási formában történik. Egy fő látja el a gyermekjóléti és szociális gondozói teendőket.

- e) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

Tiszavárkonyban sokáig vártak a kisgyermekes családok egy bölcsőde létrehozására. Nagy szükség volt rá, mert jelentős segítséget nyújt az édesanyák munkába való visszatéréshez. A bölcsőde a gyermekek napközbeni ellátása keretében a gyermek húsz hetes korától a harmadik életévig nevelő és gondozó intézmény. A Tiszavárkonyi Óvoda és Mini Bölcsőde néven 2023. november 2-án indult 6 fővel a település mini bölcsődei ellátása. A felvehető maximális létszám 8 fő. Bölcsődébe az vehető fel,

- akinek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük,
- munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban,
- nappali képzésben való részvételük,
- betegségük,
- vagy egyéb ok

miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni.

- f) gyermekvédelem

Jelzés alapján a megfelelő szakemberhez irányítva történik a segítségnyújtás.

- g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Tiszavárkony tekintetében nem releváns.

- h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az óvodának és iskolának kiemelkedő szerepe van a gyermekek, tanulók sportolási lehetőségeinek biztosításában. A közoktatás területén biztosított a rendszeres testmozgás, az egészséges életmódra nevelés. Az általános iskolában szakkör szinten sportolásra több sportágban is van lehetőség (pl.: foci)

Jelenleg sportegyesület nem működik a településen, de önálló sportolásra lehetőség van.

- i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

Az önkormányzat az intézményi gyermekétkeztetést vállalkozóval kötött szerződés alapján bonyolítja. Hétvégi étkeztetés megszervezésére nincs lehetőség. A települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű gyermek és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek (továbbiakban együtt: rászoruló gyermekek) részére ingyenesen biztosítja. 2023. évben 7 gyermek jogosult igénybe venni a szünidei gyermekétkeztetést, de egy gyermek részére a szülők nem kérték, 3 gyermek az önkormányzattól veszi át az vállalkozó által elkészített ételcsomagot, 3 gyermek a Gyvt. szerint meghatározottak alapján az óvodában étkezik.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok

Nem releváns.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A szolgáltatások nyújtásakor az egyenlő bánásmód követelménye nem sérül.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül

Az SZKTT Humán Szolgáltató Központ Család- és Gyermekjóléti Központ a szolnoki járás 18 településén látja el feladatát, többek között Tiszavárkonyban is. Szakmai munkájuk során segíti a rászorultakat az adományok gyűjtésével és osztásával. Településünkön sem pozitív sem negatív diszkrimináció nem valósul meg. Aki segítségre szorul, egyéni vagy intézményi jelzés alapján, az támogatást kap a családsegítőn keresztül a szolgáltató központtól.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

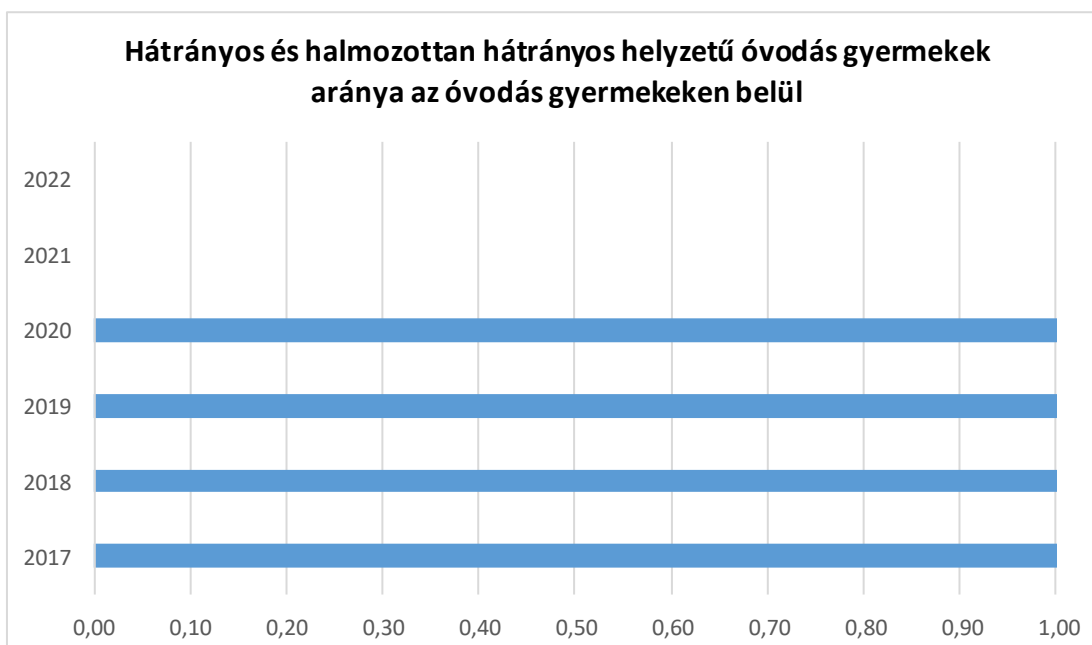
- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei

Az SNI-s és BTMN-es gyermekek felzárkóztatására az általános iskolában és az óvodában fejlesztőszoba került kialakításra. A fejlesztést főállásban fejlesztőpedagógus végzi. A fejlesztések megsegítése Szolnokon, a Pedagógiai Szakszolgálatnál történik.

Az alábbi táblázat jól mutatja, hogy 2017. év óta hogyan alakul a helyi óvodába beiratott hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma és aránya. Az óvodába jelenleg 3 csoportban 49 fő gyermek jár. Tiszavárkony Önkormányzat által megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek közül 6 fő jár a helyi óvodába, közülük 2 fő hátrányos helyzetű, 1 fő halmozottan hátrányos helyzetű. A hátrányos helyzet oka legtöbb esetben az alacsony iskolázottság, a foglalkoztatottság hiánya – az anya általában otthon van a legkisebb gyermekkel, de ha bölcsődés életkorba lép, akkor se minden esetben sikerül elhelyezkednie – és a rossz lakhatási körülmények. Az intézmények kiemelt figyelmet fordítanak a nehéz helyzetben lévő gyermekekre, ezáltal a családokra.

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2017	51	4	7,84
2018	41	4	9,76
2019	50	3	6,00
2020	48	3	6,25
2021	50	0	0,00
2022	0	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

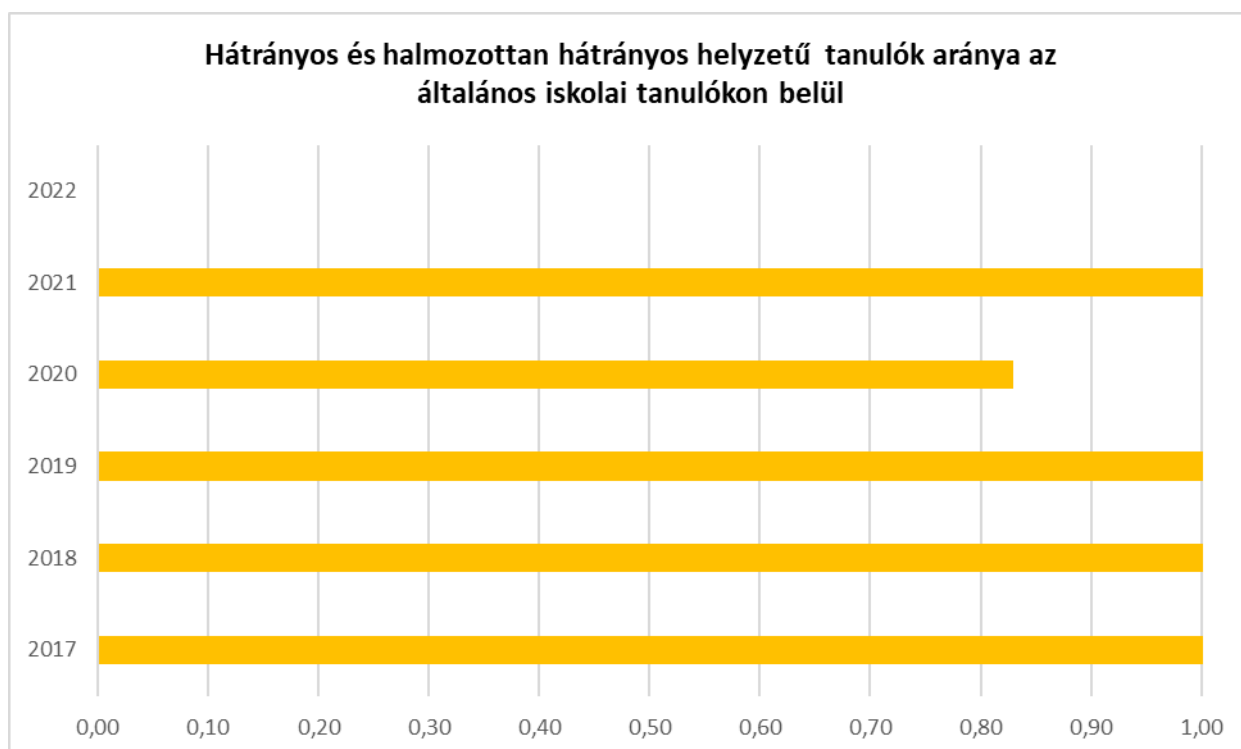
4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai		
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG		
Az óvoda telephelyeinek száma (db)	1	
Hány településről járnak be a gyermekek (db)	3	
Óvodai férőhelyek száma (fő)	50	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (db)	3	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6.30	17.30
A nyári óvoda-bezárás időtartama (nap)	10	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	6	n.a.
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	4	n.a.
Gyógypedagógusok létszáma (megbízással) – pedagógus asszisztens	1	n.a.
Dajka/gondozónő	3	n.a.
Kisegítő személyzet	0	n.a.

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

A helyi általános iskolában tanulók esetében a hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek létszáma a táblázat alapján is jól látható, hogy folyamatosan csökken, jelenleg (2023. évben) 3 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, akik közül 1 fő hátrányos helyzetű besorolást is kapott.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2017	n.a.	8	7,08
2018	n.a.	9	7,63
2019	n.a.	2	1,63
2020	n.a.	1	0,83
2021	n.a.	3	2,65
2022	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanulók számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Jelenleg egy olyan középiskolai tanuló él Tiszavárkonyban, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és halmozottan hátrányos helyzet került megállapításra. Ő egy közeli településen tanul, napi bejárással jut el az iskolába.

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2017	6	3
2018	4	2
2019	3	2
2020	4	0
2021	2	0
2022	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hét fő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek lakik Tiszavárkonyban, de nincs közöttük nagykorúvá vált gyermek.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodában egy főállású fejlesztőpedagógust alkalmaznak Szükség esetén logopédus és pszichológus is segíti a gyermekek felzárkóztatását. A köznevelési intézmények szakorvosi igazolás alapján gyógytestnevelésre, könnyített testnevelésre szintén lehetőséget kínálnak. Külön óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok nem működnek.

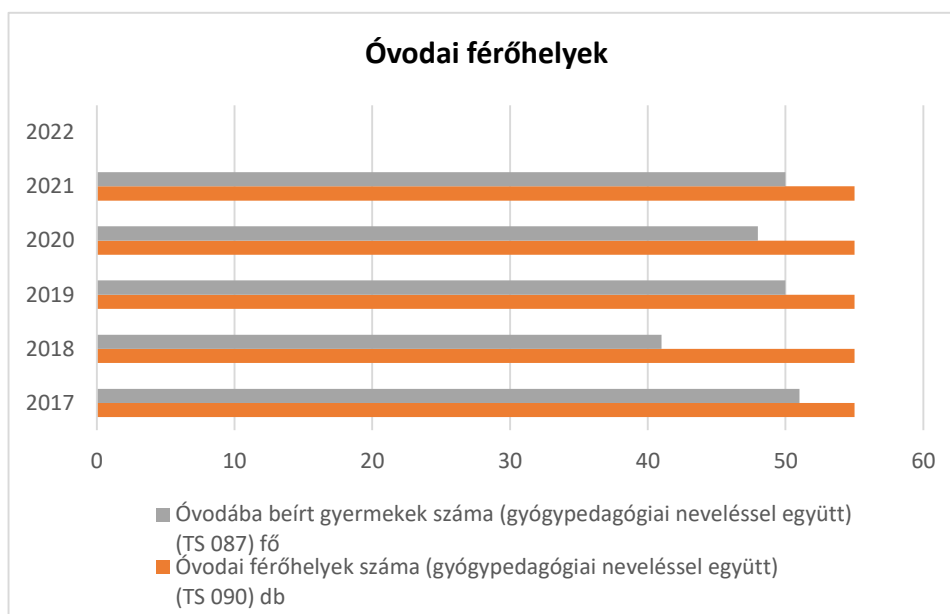
A bölcsőde, óvoda, iskola telítettsége jónak mondható, megítélése pozitív, több közeli településről is hoznak ide gyermekeket. Helyhiány miatt nem kell elutasítani egyetlen jelentkezőt sem. Az iskolába beíratott gyermekek sikeresen elvégzik a 8 évfolyamot, lemorzsolódás nem jellemző, a minimum alapképzést, készségeket mindenkinek sikerül elsajátítani, továbbá minden tanulónak sikerül biztosítani a továbbtanulást. Az intézményi fejlesztések megfelelőek, további szaksegítség igény esetén, a megyeszékhelyen igénybe vehető.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodában beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő

2017	n.a.	3	55	1	51	0	0	17
2018	n.a.	3	55	1	41	0	0	14
2019	n.a.	3	55	1	50	0	0	17
2020	n.a.	3	55	1	48	0	0	16
2021	n.a.	3	55	1	50	0	0	17
2022	n.a.	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar,
önkormányzati adatgyűjtés

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladat ellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)

				(gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	
	db	db	db	fő	%
2017	0	7	1	16,14	23,89
2018	0	7	1	16,86	22,03
2019	0	7	1	17,57	17,89
2020	0	7	1	17,29	16,53
2021	0	6	1	18,83	23,89
2022	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

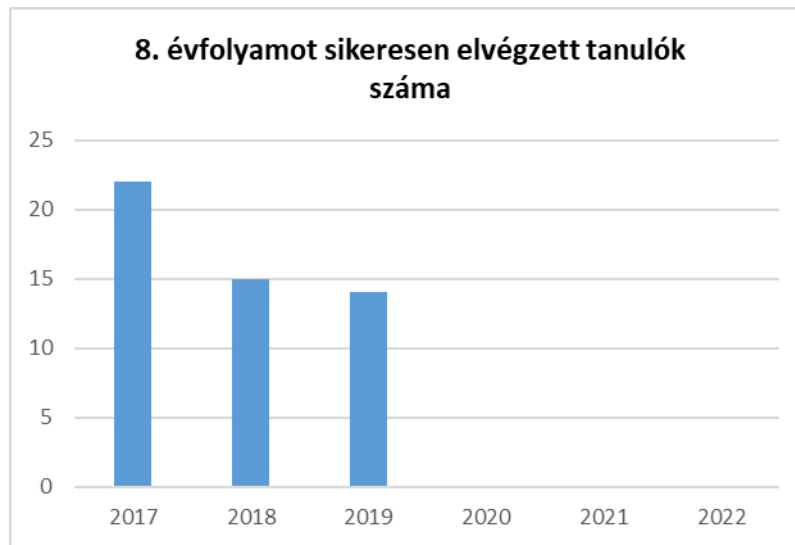

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2017	22
2018	15
2019	14
2020	18

2021	15
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés nincs jelen az oktatásban. Az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek Tiszavárkony tekintetében nem relevánsak.

- d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutató eltérések

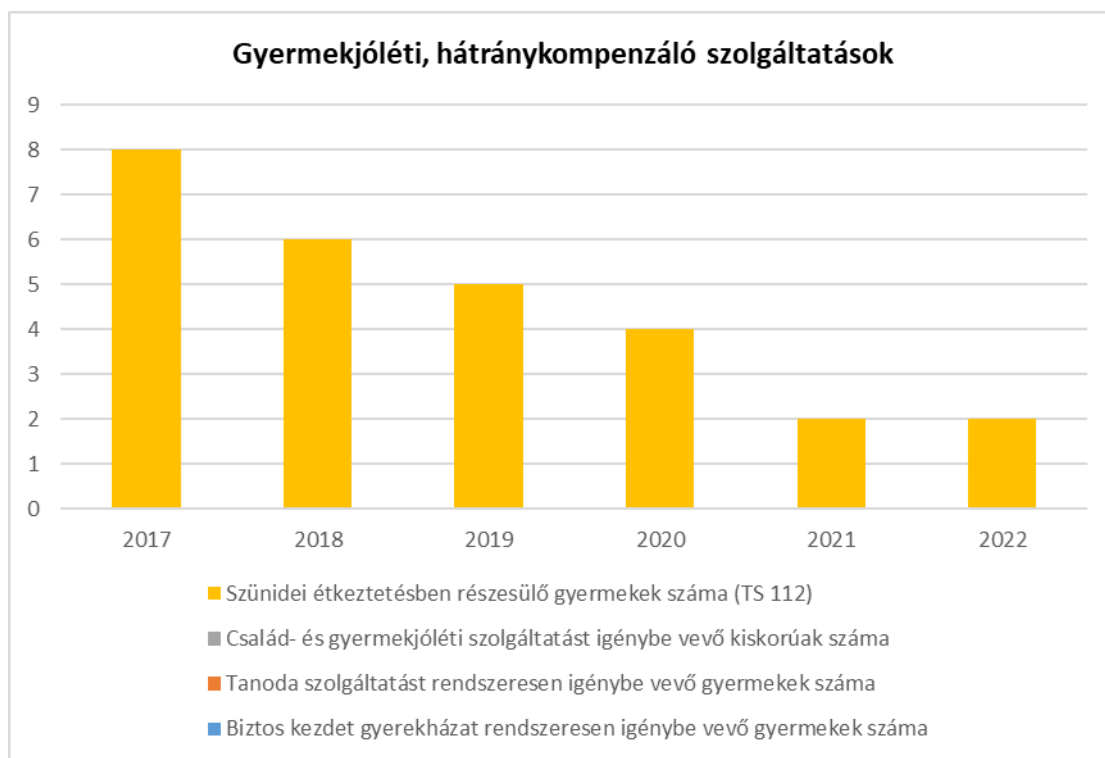
Településünk egy bölcsődével, egy óvodával és egy általános iskolával rendelkezik. Az óvoda pedagógusai a tapasztalatok alapján kiváló alapokat adnak a gyermekek sikeres iskolai tanulásához, a készségek elsajátításához. Középiskola nincs Tiszavárkonyban. Felnőttképzésre, további szakképzésre szintén nincs lehetőség helyben.

- e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A külterületről az óvodásokat és az általános iskolásokat az önkormányzat kisbusza szállítja a tagintézménybe majd a nap végén haza, amit térítésmentesen biztosít az önkormányzat, a szülőknek nem kell érte fizetni. A szünidei gyermekétkeztetést szintén az önkormányzat biztosítja a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére. 2023-ban szünidei gyermekétkezésben részesülők száma 6 fő. További gyermekjóléti és hátránykompenzáló szolgáltatások közül rászorultság esetén a Gyermekjóléti Szolgálat ellátásai vehetők igénybe.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részeseülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2017	n.a.	n.a.	n.a.	8
2018	n.a.	n.a.	n.a.	6
2019	n.a.	n.a.	n.a.	5
2020	n.a.	n.a.	n.a.	4
2021	n.a.	n.a.	n.a.	2
2022	n.a.	n.a.	n.a.	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
szegénység, gyermekszegénység	<ul style="list-style-type: none"> - szociális támogatások nyújtása - célzott, átfogó szaksegítség

	igénybevételéről tájékoztatás nyújtása, elérhetővé tétele
laza összefogás a különböző szakterületen dolgozók között	- problémák jelzése egymás felé, szorosabb együttműködés a szakágak között - monitoringozás a megvalósult feladatok tekintetében
család, szülők életviteléből adódó problémák, kapcsolati konfliktusok, gyermeknevelési problémák	- felvilágosítás nyújtása az érintettek részére a lehetőségekről és a jogaikról - szemléletváltás pozitív példákon keresztül - tájékoztatás azonnali, átmeneti segítségnyújtásról - esetkonzultációk, esetkonferencia összehívása több szakember bevonásával
szenvedély betegségek, függőségek okozta hátrányok feltárása és azok kezelése (a családi konfliktusok egyik legfőbb kiindulópontja)	- prevenciós programok szervezése, az érintettek hathatós bevonása (jogi lehetőségek megtalálása a tényleges részvételre)
nem megoldott a közétkeztetésben a diétás, valamint a különböző érzékenységgel rendelkezők étkeztetése	- lehetőségek keresése ennek megoldására
a kültéri és szabadidős sportolási helyek korlátozottak/hiányosak	- streetwork pálya kialakítása - sportegyesületek, klubok létrehozása, szerveződésének elősegítése, támogatása - korosztályi besorolással a felnőtt lakosság bevonása a mozgásba, ezzel elősegítve az egészségmegőrzést, egyúttal közösségi élmény nyújtása - közös mozgásprogramok szervezése - szabadidős programok szervezése - még több országos programhoz csatlakozás

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A CEDAW (The Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women) egyezmény, vagyis a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló 1979. december 18-án New York-ban elfogadott ENSZ dokumentum 11. cikkelye az alábbiak szerint rendelkezik:

„1. A Részes Államok kötelesek minden szükséges intézkedést megtenni a nőkkel szemben a foglalkoztatás területén alkalmazott megkülönböztetések kiküszöbölésére, abból a célból, hogy a férfiak és nők közötti egyenlőség alapján azonos jogokat biztosítsanak, különösen:

- a) a munkához való jogot, amely minden ember elidegeníthetetlen joga;
- b) azonos foglalkoztatási lehetőségekhez való jogot, ideértve azt is, hogy ugyanazon ismerveket kell alkalmazni kiválasztáskor a foglalkoztatás területén;
- c) a szabad munkavállalás és szakmaválasztás jogát, az előlépésre, a foglalkoztatás biztonságára, továbbá az összes kedvezményre és szolgáltatási feltételre vonatkozó jogot, a szakmai képzéshez

és átképzéshez való jogot, ideértve a szakmunkástanuló-képzést, a magasabb fokú szakmai képzést és a folyamatos továbbképzést is;

d) az egyenlő munkabérhez való jogot, ideértve a jutalmakat is, továbbá jogot az azonos értékű munkával kapcsolatos egyenlő elbánásra, valamint a munka minőségének értékelésével kapcsolatos elbánás egyenlőségére;

e) jogot a társadalombiztosításhoz, különösen nyugdíjbavonulás, munkanélküliség, betegség, rokkantság, valamint az idős kor és más munkaképtelenség esetében, továbbá jogot a fizetett szabadsághoz;

f) jogot az egészség védelméhez és a biztonságos munkakörülményekhez, ideértve a pihenéshez való jogot is.

2. Abból a célból, hogy meggátolják a nőkkel szemben a házasságuk vagy az anyaságuk miatti megkülönböztetést, továbbá, hogy biztosítsák a munkához való tényleges jogot, a Részes Államok kötelesek megfelelő intézkedéseket tenni;

a) szankciók kilátásba helyezésével megtiltani a terhesség vagy a szülési szabadság miatti elbocsátást, továbbá a családi állapotra tekintettel történő megkülönböztetést az elbocsátásokkor;

b) bevezetni a fizetéssel vagy hasonló szociális kedvezményekkel járó szülési szabadságot a korábbi munkahely, rangsorolás vagy szociális juttatások elvesztése nélkül;

c) ösztönözni az olyan szükséges, kiegészítő szociális szolgáltatások nyújtását, amelyek lehetővé teszik a szülőknek, hogy összeegyeztessék családi kötelezettségeiket a munkahelyi kötelezettségeikkel és a közéletben való részvétellel, elsősorban a gyermekgondozó intézmények hálózata létesítésének és fejlesztésének előmozdítása útján;

d) különleges védelmet biztosítani a nők részére terhességük alatt az olyan jellegű munkában, amely bizonyítottan ártalmas számukra.

3. A tudományos és technikai ismereteknek megfelelően az e cikkben szabályozott védelmet biztosító jogszabályokat időközönként felül kell vizsgálni és szükség szerint hatályon kívül helyezni vagy kiegészíteni.”

(Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=98200010.tvr>)

Az Egyezményt a magyar jogrendszerbe az 1982. évi 10. törvény erejű rendelettel iktatták be.

A CEDAW az egyik legátfogóbb, a nők jogainak, esélyegyenlőségének érvényesülését az élet számos területén áttekintő nemzetközi megállapodás. Az aláíró országok kötelezettséget vállaltak arra, hogy a benne foglaltakat összhangba hozzák a saját országuk jogi környezetével. A részes államok végrehajtását időszakonként felülvizsgálja a CEDAW Bizottság, amely után ajánlásokat ad az adott ország számára. A legutóbbi ülésre 2023. február 6-án került sor Genfben, ahol a családjogi megközelítés, a munka és a magánélet egyensúlya és a nők helyzetének javítása érdekében tett eredményeket a Bizottság nem vette figyelembe és áldozatsegítés témakörben sem kapott egyértelmű pozitív elbírálást Magyarország. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy van még tennivalója az országnak a nők foglalkoztatásában és esélyegyenlőség megteremtésében.

Nehéz azonban a nemek helyzetére alapos és mindenre kiterjedő adatgyűjtést végezni, mert a nagy adatgyűjtő szervek sem kérik ezeket kellő részletességgel. Ha a nők gazdasági életben betöltött szerepvállalását áttekintjük, látható, hogy a munka, a karrier, szakmai elismerés, önmegvalósítás egyre nagyobb szerepet tölt be az életükben, ugyanakkor a családalapítás, házasság, gyermekvállalás továbbra is hangsúlyozottan jelen van. A férfiak foglalkoztatási rátája az Európai Unió összes tagországában meghaladja a nőkéét, így Magyarországon is. A részmunkaidős foglalkoztatás egyre több országban válik elfogadottá és alkalmazottá, ez hazánkban még messze elmarad a kívánatostól. A nőket érintő sztereotípiák a családi állapotuk miatt – úgymint kisgyermekes, egyedülálló, gyermektelen, gyermekét egyedül nevelő, családos – vagy státuszuk alapján – női vezető – sokszor a nők hátrányos megkülönböztetését eredményezik, a munka világában alacsony megbecsültséget eredményezhet. A munka és karrier közötti választás sokszor kényszerhelyzetet szül a nők életében. Az utóbbi évek magyarországi családpolitikája felkarolta a családosok, elsősorban a nagycsaládosok körét, a családanyák helyzetét. Az elkövetkezendő évek

nagy feladata lesz a demográfiai válság kezelése, az előregedő népességszám növekedése mellett a születésszám növelését erősíteni. Ehhez segítséget nyújthat a kormány családtámogatási rendszerének átalakítása, a támogatásokkal pedig a gyermekszületés ösztönzése.

A legfontosabb hazai családtámogatási elemek:

- családi pótlék
- csecsemőgondozási díj (CSED)
- gyermekgondozási díj (GYED)
- gyermekgondozást segítő ellátás (GYES)
- gyes extra
- gyermekek otthongondozási díja (GYOD)
- anyasági támogatás
- apaszabadság (gyermek születésekor)

További támogatások, melyek megoldást nyújthatnak a demográfiai problémák enyhítésére és ösztönözhetik a fiatalokat a családalapításra:

- babakötvény
- babaváró támogatás
- ingyenes tankönyv a közoktatásban
- diákhitel, diákhitel plusz
- otthonteremtési kedvezmény (CSOK), otthonteremtési hitel
- illetékkedvezmény lakásvásárlásnál
- családi adókedvezmény, SZJA-visszatérítés
- 25 évesek adókedvezménye
- első házások kedvezménye

Ezen intézkedések hatására jelentős javulást vár a kormány a népességnövekedéssel kapcsolatban: reményeik szerint segítséget nyújt ahhoz, hogy a kívánt gyermekek meg is születhessenek. A gyermekvállalás feltételeinek javítása mellett segíteni kívánja a gyermeket vállaló nők munkába állását, amivel hosszú távon a gazdasági aktivitásra, ennek másodlagos hatásaként a fenntartható fejlődésre is kedvezően hat. Fontos lenne elérni, hogy a gyermekvállalásnak ne egyenes következménye legyen az elszegényedés, a gyerekvállalás tudatos döntés legyen, ehhez kíván stabil gazdasági alapokat biztosítani.

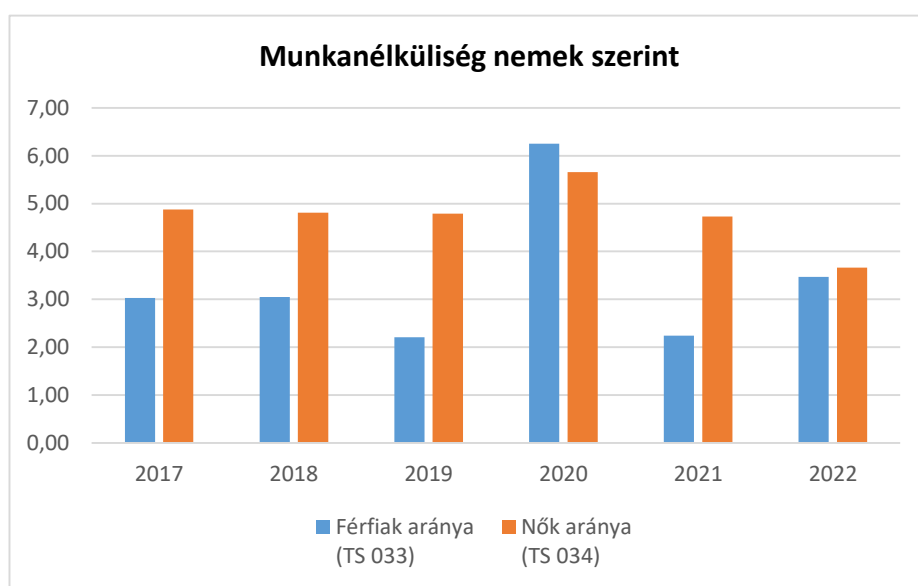
a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Az ide vonatkozó táblázatok a jelenlegi program 3.2 pontjánál már elemzésre kerültek. Összességében elmondható, hogy a munkanélküliségi ráta a nők esetében mutat magasabb számokat a vizsgált időszakban. Az állandó népességben a 15-64 éves korúak körében az elmúlt hat évet vizsgálva közel 4 %-os volt a nyilvántartott álláskereső aránya. Amíg 2022-ben a férfiak esetében nőtt, addig a nőknél csökkent a nyilvántartott álláskereső száma 2021. évhez képest. A 3,57%-os munkanélküliségi ráta az országos átlaggal majdnem teljesen egyezik, amely 3,6%, de jelentősen kedvezőbb képet mutat a megyei 5%-os és a régiós 6,3%-os értékhez képest.

A nyilvántartott álláskereső száma 2020. évtől kezdődően mind megyei, mind régiós és országos szinten is folyamatos csökkenést mutat. Tiszavárkony tekintetében némi emelkedés tapasztalható, de már jelentősen kevesebben vannak, mint két évvel ezelőtt.

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2017	3,03	4,88	3,96%
2018	3,05	4,81	3,93%
2019	2,21	4,79	3,50%
2020	6,25	5,66	5,96%
2021	2,24	4,73	3,49%
2022	3,47	3,66	3,57%

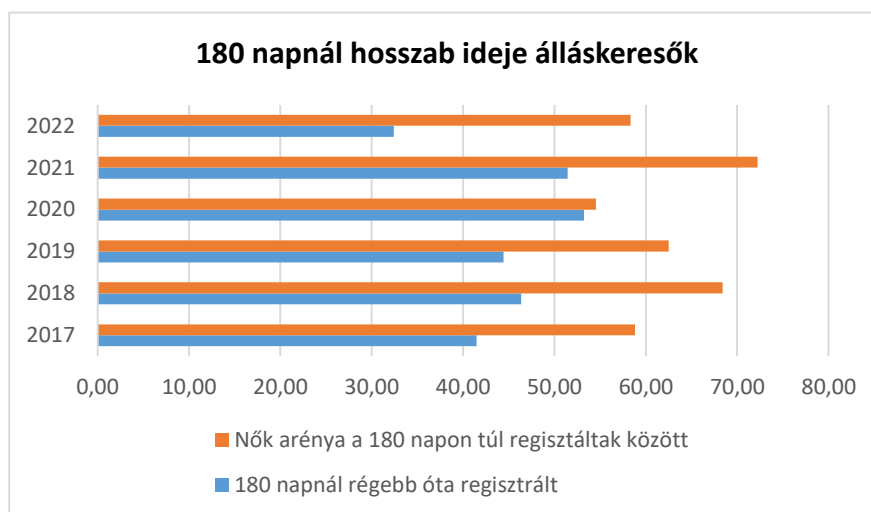
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (regisztrált), azaz tartós munkanélküliek száma a férfiak esetében 2020. év óta fokozatosan csökken. A nők esetében ez az arányszám a 2021. évben kiugróan magas számot mutatott, az elmúlt hat év vizsgálatában is. Ez a 2022. évre a férfi álláskeresőkhöz hasonlóan szintén csökkenni kezdett. Látható azonban, hogy az álláskereső nők száma még mindig magasabb, mint az álláskereső férfiaké. Ez az arány megfelel az országos átlagnak, annak ellenére, hogy a kormány a már említett intézkedésekkel kívánja a nők munkába állását elősegíteni (home office, gyეს melletti munkába állás, bölcsődei, óvodai férőhelyek biztosítása, stb).

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2017	41,46	58,82
2018	46,34	68,42
2019	44,44	62,5
2020	53,23	54,55
2021	51,43	72,22
2022	32,43	58,33

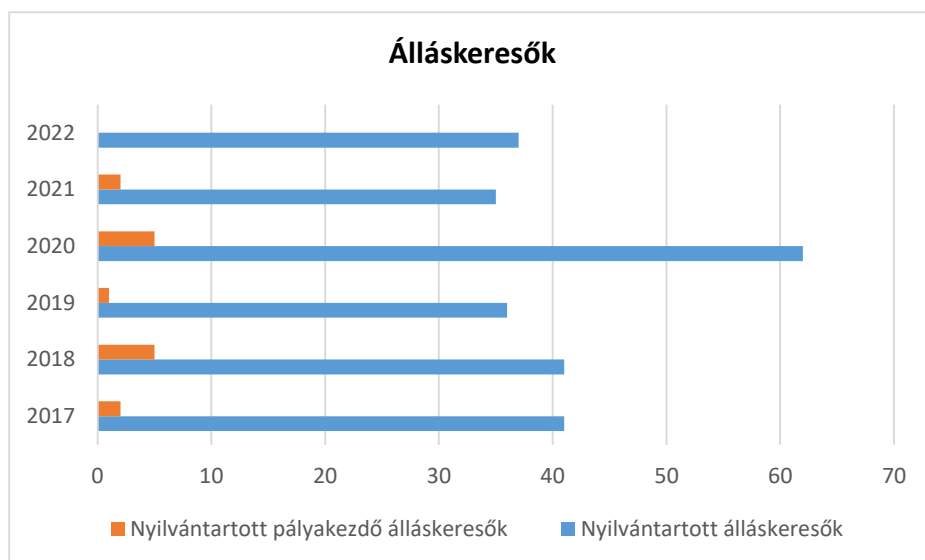
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált álláskeresők között a pályakezdő álláskeresők száma csekély mértékű, 2022-ben ez a szám már 0 volt. Ez valószínűleg a már korábban említett 25 év alattiak SZJA mentességének és egyéb kedvezményeknek is köszönhető.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2017	41	2
2018	41	5
2019	36	1
2020	62	5
2021	35	2
2022	37	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Pontos adatok nem állnak rendelkezésre a programokon való résztvevőkkel kapcsolatban. Általánosságban elmondható, hogy a megyében meghirdetett képzések önköltségi ára igen magas – sokszor a részletfizetési lehetőség sem jelent könnyítést -, amit a tartósan otthonlévő munkanélküli, vagy kisgyermeket nevelő nők nem tudnak önerőből fedezni. Mivel saját költségen kevesen tudnak képzésen részt venni, lehetőség szerint a munkaügyi központ által vagy annak szervezésében sikerül az álláskeresőnek olyan szakmát elsajátítani, vagy munkába állást segítő tanfolyamot elvégezni, amely a későbbiekben hasznára válhat egy-egy felvételi elbeszélgetés során. A meghirdetett képzési kínálat azonban nem mindig találkozik a kereslettel: hiába kínálnak piacképesnek tűnő képzést, ha elvégzése után a gyermekes nők nem tudják vállalni a nem megfelelő munkaidő beosztás, az utazási nehézségek, vagy a bölcsődei-óvodai helyhiány, kisgyermek sűrűbb betegségei miatt. A munkáltatóknak szemléletváltásra lesz szüksége ahhoz, hogy női munkaerőt is alkalmazni tudjanak, és olyan kedvezményeket kell biztosítani, mint a rugalmas munkaidő beosztás, 4 vagy 6 órás részmunkaidő, beosztástól függően otthoni munka

lehetősége, stb. A felsőoktatásról kiadott adatokból tudható, hogy a nők nagyobb számban hallgatói valamelyik felsőoktatási intézménynek, mint a férfiak és emellett bizonyos szakmacsoportokban, úgymint oktatás, egészségügy, szociális-segítő képzések felülprezentáltak is, A 2022-es KSH adatok alapján országos szinten 969.500 fő rendelkezett felsőfokú (főiskola vagy alapképzés) végzettséggel, ebből 351.600 fő volt férfi, a többiek nők. Hasonló arány mutatható ki az előző évekre is. Az elhelyezkedési esélyük azonban emellett sem biztos (lásd: 3.2.4. táblázat.).

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei a segédmunkát, gyári betanított munkát, takarítói, konyhai kiségitői munkát jelentik. A közfoglalkoztatásban is legfeljebb takarítást, parkgondozást tudnak vállalni. Az alacsony végzettségű vagy végzettség nélküli nők elhelyezkedési esélye a munkaerőpiacon a legrosszabb: ezt a csekély elhelyezkedési esélyüket tovább rontja, hogy általában ők azok, akik 3 vagy annál több gyermeket is vállalnak.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A foglalkoztatás területét elemezve az alábbi hátrányokat emelhetjük ki:

- 45 év feletti életkor
- alacsony iskolázottság (vagy épp az ellenkezője: túlképzettség)
- kisgyermek nevelése, egyedülállóként kisgyermek nevelése, több gyermek nevelése
- gyermekvállalás miatt munkától való hosszabb idejű távolmaradás utáni újrakezdés
- pályakezdők esetében: szakmai tapasztalat hiánya
- nem helyben lakás (tömegközlekedési nehézségek, gyermek óvodai-iskolai intézménybe szállítása és hazahozatala sokszor a nőkre hárul)

A nők helyzetét tovább nehezíti, hogy a kisgyermek, ha megbetegszik, sokszor az ellátása is rá hárul, mert többnyire a nagyszülők még aktív dolgozók, vagy épp távol élnek, ezért nem tudnak a gyermekgondozásba besegíteni. Ezért is lenne fontos, hogy helyben sikerüljön minél több munkát biztosítani. A magasan képzett nők azzal a helyzettel szembesülnek, hogy ha a diploma megszerzése után azonnal gyermeket vállalnak, úgy évekre esnek ki a munkaerőpiacról, ezzel rontva későbbi elhelyezkedési esélyeiket, mivel gyakorlat nélkül, több év kihagyás után, avuló tudással sokkal nehezebb lesz elhelyezkedni. Ha pedig a diploma megszerzése után azonnal munkába áll, akkor a gyermekvállalás évei tolnak ki, kockáztatva ezzel, hogy nem vagy kevesebb gyermeket fog szülni, mint amennyit szeretne. Természetesen ez nem egyetemes érvényű, pozitív példák mindig vannak, de sok esetben komoly, hosszú távú érzelmi és anyagi jellegű döntéseket kell meghozni, ami kihat a későbbi munkaerőpiacon való elhelyezkedésére is.

A női béreket illetően országos szinten még mindig alul marad a férfiakénak. Az elérhető jövedelmek az országban területi egységenként is változóak (Dunántúl északi része, Budapest és környéke, stb. magasabb béreket kínálnak, mint az ország keleti részén ugyanolyan beosztásban). Vezetői – főleg felső vezetői - poszton, tudományos, kutatói, politikai pályán jóval kevesebb nő dolgozik, mint férfi. A nők elhelyezkedési és kereseti lemaradását nagyban befolyásolja a gyermekvállalás következtében távol töltött idő a munkaerőpiactól. A részmunkaidős állás vállalásának a pozitív hatásai mellett – a gyermek- és idősápolás (ami szintén családon belül sokszor a nőkre háruló feladatként jelentkezik), rugalmasabb időbeosztás - gyakran a negatív oldala is megmutatkozik: alacsony jövedelem, a nyugdíjhoz beszámításra kerülő idő rövidülése, a munkahelyi előrelépésből, továbbképzésből való kimaradás.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Tiszavárkonyban immár bölcsőde és óvoda is működik, megoldva ezzel a gyermekek napközbeni ellátását és segítve a kisgyermeket nevelők – elsősorban a nők tekintetében – a munkaerő piaci elhelyezkedést. A bölcsődét jelenleg 6 fő veszi igénybe, az óvoda 3 csoporttal és összesen 49 gyermekkel üzemel. Férőhelyhiány nincs, szükség esetén további gyermekek fogadására is alkalmasak az intézmények. A gyermekekkel szakképzett óvodapedagógusok, dajkák, fejlesztőpedagógusok és csecsemőgondozók dolgoznak. A gyermekeket már reggel 6.30-tól várják, így a szülők korai munkakezdésének sincs akadálya.

További segítséget jelentene a településen, ha otthon végezhető munka vagy a részmunkaidős foglalkoztatás megoldható lenne a gyermekes szülők számára, ezáltal egyensúlyt teremtve a munka és család között.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 41. §-a rögzíti, hogy

„A család- és nővédelmi gondozás célja

- a) a gyermekvállalás optimális biológiai és pszichés körülményeinek elősegítése a fogamzás előtti gondozás és genetikai tanácsadás, valamint a termékenységi ciklus alatti gondozás (a várandós anya gondozása, a magzat születés előtti gondozása, a gyermekágyas és szoptatós anya gondozása) eszközeivel,
- b) megismertetni az egyénnel azokat a családtervezési ismereteket –ideértve a terhességmegszakítással járó ismereteket is – és fogamzásgátló módszereket, amelyekkel megtervezhetik és elősegíthetik utódaik fogantatását a kívánt számban és időben, hogy a gyermekek minél jobb egészségi állapotban születhessenek meg,
- c) a nők biológiai sajátosságaihoz igazodó, fokozott védelmükhöz szükséges összetett megelőzési tevékenység, ideértve a fogamzóképesesség előtti, a termékenységi ciklusok közötti, valamint a fogamzóképes kor utáni egészségvédelmet.”

A területi védőnői ellátásról szóló 49/2004. (V.21.) ESzCsM rendelet alapján a védőnő feladata többek között

- a nővédelem,
- a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint,
- a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal a szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban,
- az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása
- az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézményben a tanulók ellátása a külön jogszabályban foglaltak szerint
- az oktatási intézménybe nem járó otthon gondozott tanköteles korú gyermek gondozása
- család-gondozás
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában részvétel.

A védőnői hálózat hatékony működése érdekében szoros kapcsolatot tart a családsegítő- és gyermekjóléti szolgálattal is. Ennek során fokozott figyelmet fordítanak a szociálisan nehéz helyzetben lévő várandós anyákra és gyermekekre.

A területi védőnői tanácsadások rendje előírja a legalább egy alkalommal, minimum két órában a nők, várandós anyák részére tartott tanácsadást.

Jelenleg a védőnői szolgálatot és a feladatkörébe utalt munkaterületek egy védőnő látja el a településen. Az előírt heti egy alkalommal tartandó várandós tanácsadás péntekenként 8.00-10.00 óra között elérhető előre egyeztetett időpontfoglalással. Ezen kívül védőnői fogadó órán, szerdán és péntekenként van lehetőségük szaktanácsot kérni az érintetteknek. Csecsemő és kisgyermek tanácsadás szintén elérhető Tiszavárkonyban minden szerdán 8.00 és 10.00 óra között. Tiszavárkonyba szakorvos nem jár ki, a vizsgálatokat és a szakorvosi tanácsadást a megyeszékhelyen vehetik igénybe a várandós kismamák. Külön gyermekorvosa nincs helyben, ahogy korábban említésre került, a felnőtt házi orvos látja el a gyermekeket is.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket érő erőszak, a párkapcsolaton belüli erőszak megnyilvánulási formája igen széles skálán mozog, ami a szóbeli erőszaktól a gyilkosságig fajuló cselekményekig is eljuthat. A szóbeli erőszakon túl beszélhetünk lelki, testi, szexuális, de gazdasági (anyagi) erőszakról is. Mivel mind az elkövető, mind az elszenvető igyekszik eltitkolni a valós helyzetet, ezért a magas látencia miatt a hozzátartozók sérelmére elkövetett erőszakos bűncselekményekről teljesen pontos képet nem kaphatunk. Az áldozatok sok esetben nem tesznek feljelentést, de a hozzátartozóktól sem kérnek segítséget, tartva a későbbi következményektől, vagy a családtagok, ismerősök, szűkebb-tágabb környezet reakcióitól.

A NANE (Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület) 2021-es adatai alapján a becslésük szerint körülbelül 223 ezer nő van, aki jelenleg is olyan párkapcsolatban él, ahol a partnere által fizikai erőszakot szenved el. Számításaik szerint viszont az elkövetett párkapcsolati erőszak mindössze 5 ezreléke kerül regisztrálásra a rendőrségi statisztikákban. Óvatos becslések szerint a nők 23%-a élt már át valamilyen fizikai erőszakot jelenlegi vagy volt partnere által és legalább 35 verést szenvednek el, mielőtt segítségért fordulnak valamely hatósághoz vagy szervhez, és akkor átlag 5-12 szervezettől kérnek segítséget, mire tényleges, hatékony segítséget kapnak. (Forrás: www.nokjoga.hu)

Családon belüli erőszak esetében a rendőrségnek kötelessége eljárni, a 2/2018. (I.25.) ORFK utasítás alapján:

- kiadhatnak azonnali, ideiglenes megelőző távoltartást
- meg kell bizonyosodniuk arról, hogy a bántalmazott biztonságban van
- ha a bántalmazott veszélyben van, akkor elkísérik a legközelebbi krízismenhelyre
- tájékoztatást nyújtanak az igénybe vehető segítségekről, rendelkezésükre álló jogérvényesítő lehetőségekről
- adatgyűjtést, tanúkutatást végeznek

Amennyiben olyan mértékű az erőszak, hogy már nem tudja tovább titkolni a bántalmazott a krízishelyzetét, a probléma kezelésében a jelzőrendszeren keresztül a családsegítő közreműködhet. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, a védőnői hálózat, a rendőrségi tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre fény derül, és egyre inkább tudják a bántalmazottak, hogy milyen lehetőségeik vannak a helyzetük megoldása érdekében. Fontos az erőszak elleni felhívás, a nők e témával kapcsolatos folyamatos tájékoztatása, információnyújtás, a társadalmi érzékenyítés, felvilágosító programok szervezése minden lehetséges fórumon. A helyi lehetőségeken túl, további segítséget kérhetnek országos szinten működő szervezetektől, úgymint a NANE, PATENT Egyesület, Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat (OKIT), Krízisambulancia, Áldozatsegítő Szolgálat Segélyvonala, Nők Joga.

A családon belüli erőszak érinti a gyermekvédelmet is: az erőszak akkor is veszélyeztető körülménynek számít, ha nem a gyermekek ellen irányulnak, és ezzel megalapozhatja a gyermek családból való kiemelését vagy ideiglenes hatályú elhelyezését.

Pontos adata nincs Tiszavárkony Község Önkormányzatának, hogy hány családban van jelen az erőszak bármilyen formája, de tudomásunk van jelenleg is fennálló kapcsolati bántalmazásról, amelyben a családsegítő és az önkormányzat megtette a lépéseket a helyzet kezelésében. Valamint jelenleg is él olyan család a településen, ahol a férj ellen távollattartási végzés áll fenn. A bántalmazott fél felé a segítségnyújtás megtörtént.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaothton, családok átmeneti otthona)

Tiszavárkonyban anyaothton, krízisszállás nincs, legközelebb Szolnokon található Családok Átmeneti Otthona (CSÁO), amely maximum egy + fél évre nyújt menedéket azok számára, akik otthonukból anyagi okok vagy párkapcsolati erőszak miatt lakhatásukat elvesztik, és átmenetileg segítségre szorulnak, de a nagyszámú rászoruló miatt csak várólistáról lehet bekerülni. Ottlétük alatt cél, hogy képessé tegyék a menedéket kérőt a nehézségei leküzdésére, a társadalomba való visszailleszkedésre. A lakhatáson túl életvezetési, munkaerő-piaci, jogi, pszichológiai tanácsadást is nyújtanak, a gyermekek részére pedig fejlesztő, felzárkóztató programokat, közösségi, szabadidős tevékenységeket kínálnak. Indokolt esetben az intézmény elhagyása után is gondoskodnak a lakók elhelyezéséről. Úgynevezett kiléptető házat is üzemeltetnek, amelyet pályázat útján vehetnek igénybe, segítséget kapva az önálló élet megteremtéséhez. A párkapcsolat erőszak elől menekülőknél azonnali, rövid távú elhelyezést az intézményen belül működő Krízisközpont nyújt. A rendszert a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet működteti.

A krízishelyzetben lévő nők településen belüli segítése a családsegítő szolgáltatáson keresztül történik.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Magyarország Alaptörvénye XV. cikkének (3) bekezdése szerint a nők és a férfiak egyenjogúak. A már említett azonos jogok érvényesítéséhez elengedhetetlen a képviselő is. A település élén férfi polgármester áll -1990 óta folyamatosan férfiak töltik be ezt a posztot -, mellette a jelenlegi alpolgármesteri helyre nő került kijelölésre. Női jegyzője van a három településnek (Tiszajenő, Vezseny, Tiszavárkony) összefogó közös önkormányzati hivatalnak, valamint a tiszavárkonyi kirendeltséget szintén női vezető irányítja. A polgármesteri hivatal dolgozói összetételét tekintve szintén a nők vannak túlnyomó többségben. Diszkrimináció a nemek közti összetételben nem él, a bérezésben, munkakörben a nemek alapján nincs különbségtétel.

Az önkormányzat képviselő-testületének hét tagjából három hölgy. A Szociális- és Gyermekvédelmi Bizottság két nem képviselő testületi tagja szintén a hölgyek közül került ki. A Településfejlesztési és Munkaügyi Bizottságnak szintén van női képviselő-testületi tagja.

A helyi köznevelési, közoktatási, közművelődési intézményekben a dolgozók többsége nő – ez helyileg is jól mutatja egyes szakmák, szakmacsoportok elnöiesedését. Az iskolai tagintézményvezető és az óvoda-bölcsődevezető ugyancsak nő. A családsegítő, orvos – kivétel a fogorvos -, asszisztens, falugondnok szintén a nők közül kerültek ki.

A lakosság nőtagjai szívesen vállalnak közfeladatokat és a helyi közélet szervezésében is jelen vannak. Gondolhatunk itt a Tiszavárkonyi Nyugdíjas Klubkör vezetésére vagy a Tisza Placc Kézműves Piac szervezésére, de az aktív tagok között is felülprezentáltak a nők.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkön a nőket fokozottan érintő társadalmi problémákról nincs tudomásunk, így kifejezetten erre irányuló kezdeményezés nem jött létre, de számos segítségnyújtási forma megvalósult a nőket érintően, ami ugyanakkor nemcsak a nőket, de közvetetten a férfiakat is érinti. A munkanélküliség csökkentését a már említett közfoglalkoztatási programban történő alkalmazással segíti az önkormányzat, ahol jelenleg a 3 főből 2 fő női alkalmazott. Az ő foglalkoztatásuk konstansnak látszik, már a sokadik programban vesznek részt.

A mini bölcsőde elindításával tovább segíti a település a nők munkaerő piaci elhelyezkedését azáltal, hogy a kisgyermeküknek helyben biztosít folyamatos nappali ellátást. Emellett természetesen az óvodás korú gyermekek ellátása is egész évben megoldott. Az általános iskolában délutáni napközi igénybevitelére van lehetőség.

Amiben lehetőséget látunk egy olyan civil szerveződés létrejöttének elősegítése, támogatása, ahol az otthon lévő kismamák, kisgyermekes anyukák, nehéz helyzetben lévők vagy különböző okok miatt hosszabb ideje otthon lévő nők részére egyfajta közösségi teret biztosítanak találkozókra, beszélgetésekre, egymás támogatására, így a hasonló érdeklődésű vagy hasonló problémával küzdők pozitív élményekkel gazdagodva a későbbiekben magabiztosabban tudnának visszatérni a munka világába. Ez lehet baba-mama klub, torna, jóga, pszichológus-mentálhigiéniai szakember-coach - karriertervező bevonásával előadások szervezése, bármilyen olyan tevékenység, ami a mentális fejlődésüket, erősítésüket szolgálja.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
munkanélküli nők száma magasabb, mint a munkanélküli férfiaké	<ul style="list-style-type: none"> - otthon végezhető munka vagy részmunkaidős foglalkoztatás támogatása - családbarát munkahely kialakítása (a nők családi feladatellátásához igazodó munkahely és munkarend kialakítása) - oktatás, át/képzés lehetőségeiről információáramlás segítése
nincs pontos adat a családon belüli erőszakról, illetve későn jut el az információ a segítséget nyújtó helyre	<ul style="list-style-type: none"> - társadalmi érzékenyítés, felvilágosító programok szervezése - erőszak elleni felhívás, tájékoztatás, információnyújtás - problémák jelzése egymás felé
szocializációs problémák, bezártság, szeparáltság érzés az élethelyzeti problémák miatt	<ul style="list-style-type: none"> - klubok, önszolgáltató szerveződések létrejöttének segítése - közösségi életben való aktív részvétel támogatása
egyéneknél életpályamodell, családtervezés hiánya, pozitív családon belüli példák hiánya, szegénység továbbörökítése	<ul style="list-style-type: none"> - családtervezéssel, gyermekvállalással, életpályamodell felállítással kapcsolatos tanácsadás, tudatosság növelése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

A társadalom idősödése a világ számos országában ismert és elfogadott jelenség, annak demográfiai, társadalmi, gazdasági következményeit már több évtizede felismerték és igyekeznek választ találni az ebből adódó esetleges problémákra. Az öregedéssel foglalkozó első világkonferenciára 1982-ben sor került, ahol elfogadták, hogy beavatkozásra van szükség, amely az emberek egész élete során biztosítja a függetlenséget, a részvételt, a gondoskodást, az önmegvalósítást, a méltóságot. Az uniós tagállamok elsődleges feladatként tűzik ki maguknak az államadósság csökkentését, a foglalkoztatás javítását, ezen belül az idősök aktivitásának elősegítését, valamint a termelékenység növelését. „Indokolt és elkerülhetetlen a nyugdíjrendszer, az egészségügy és a szociális ellátás rendszerének újragondolása, fejlesztése, e területek összehangolása, valamint a nyitott és versenyképes informatikai gazdaság fejlesztése.”

(Forrás: <https://mkogy.jogtar.hu/>)

Magyarországon 2009-ben készült el az Idősügyi Nemzeti Stratégia (81/2009.(X.2.) OGY határozat), amelyben a XXI. század egyik legpozitívabb eredményének tekinti a születéskor várható élettartam meghosszabbodását. A stratégiában 2034-ig célkitűzések kerülnek megfogalmazásra két ütemben, melynek a II. ütemterve 2023-2034-ig szól. A stratégiában megfogalmazottak szerint, hogy ki milyen idős kifejezhetjük az évek számával is (kronológiai életkor), de lehet az egészségi állapot függvénye (biológiai életkor), ki milyen idősnek érzi magát (pszichológiai életkor), a társadalom kit milyen idősnek tart (szociológiai életkor). Magyarország népessége fogy, korösszetétel szerint pedig idősödik. Ezen változások szükségessé teszik a társadalmi szolgáltató és védelmi rendszerek hosszú távú pénzügyi fenntarthatóságának újragondolását. Igazodnia kell a társadalmi-családi strukturális változásokhoz, szükségletekhez, gazdasági adottságokhoz. A hosszabbodó élettartamból kifolyólag stratégiaileg fel kell készülni az új kihívásokra. Társadalmi szemléletformálásra lesz szükség: már jóval az idős kor előtti életszakaszokban tudatosan készülni kell saját idős korunkra.

Magyarország Alaptörvényének XIX. cikk (4) bekezdése szerint:

„Magyarország az idős kori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

Az állam az alaptörvény szerint köteles a megélhetésükhöz szükséges ellátást biztosítani mindazon állampolgároknak, akik megélhetése öregség, betegség, rokkantság, özvegyesség, árvaság, vagy önhibájukon kívül bekövetkezett munkanélküliség miatt nem biztosított. Az állam a szociális biztonságot a szociális intézmények és szociális intézkedések rendszerével valósítja meg.

6.1 Az idős korú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az emberi életkorok beosztását különböző szervezetek különféleképpen határozzák meg: Az ENSZ (United Nations=Egyesült Nemzetek Szervezete) meghatározása alapján az öregkorba a 60 évesek és az annál idősebbek tartoznak. Az Európai Unió és az Európai Tanács 65 éves kortól sorolja a népességet az idős korúak közé, mivel a legfejlettebb országokban a nyugdíjkorhatár 65 év körül mozog jelenleg. A WHO (World Health Organization=Egészségügyi Világszervezet) 50 éves kortól számítja az idősödést az alábbiak szerint:

- 50-59 év: áthajlás kora
- 60-74 év: idősödés kora
- 75-89 év: idős kor
- 90-100 év: aggkor

- 100 év felett: matuzsálemkor

Ahogy az előzőekben említésre került, Magyarország népessége is a világtendenciával megegyezően elöregedőben van. A KSH adatai alapján az *időskori eltartottsági ráta* az 1990. évi 20%-ról 2021. évre 31,2%-ra nőtt. Ez azt jelenti, hogy ezer aktív korúra (15-64 éves) 312 fő idősebb korú (65 év és felette) jut. A növekedési ütemet figyelembe véve 2070-re ugyanezen korosztályokat tekintve ezer főre már 612 fő fog jutni.

A népesség öregedési folyamatából a KSH adatai alapján jól látható, hogy 2006 óta már több az időskorú, mint a gyermekkorú. Ennek a mérőszámnak a társadalmi ellátó rendszerek működtetésében van jelentős szerepe. A mutató mértéke és iránya azt jelzi, hogy mekkora terhet jelent a munkavállalási korú népességnek az időskorúak eltartása.

Tiszavárkony tekintetében is elmondható, hogy az állandó népessége elöregedőben van: mintegy 20%-a a népességnek 65 éves vagy annál idősebb. Magasabb az időskorúak száma, mint a gyermekkorúaké és az életkor előrehaladtával a nők száma magasabb, mint a férfiaké: (lásd: 2. számú táblázat)

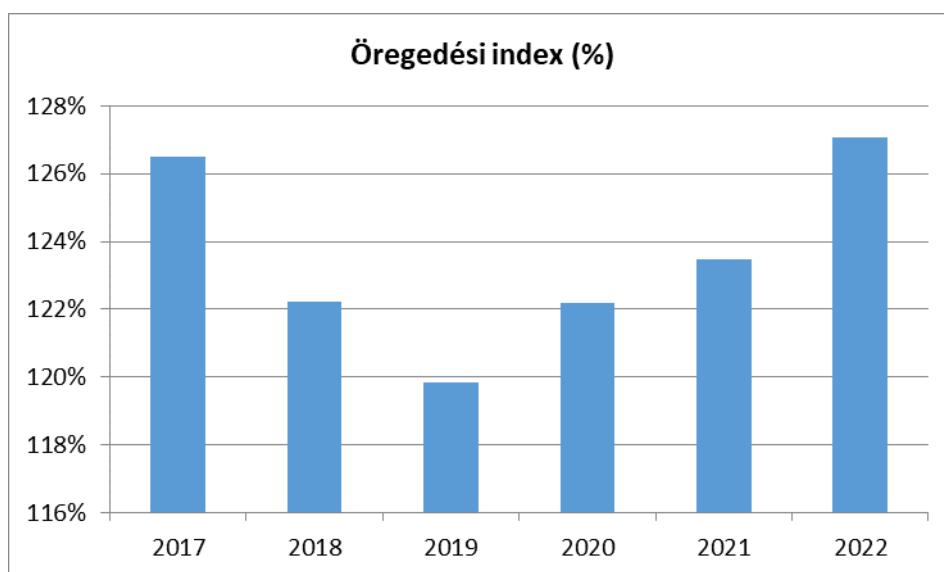
- 0-14 évesek: 248 fő (133 fő férfi, 115 nő)
- 60-64 évesek: 97 fő (45 fő férfi, 52 fő nő)
- 65 év feletti: 303 fő (128 fő férfi, 175 fő nő)

Az *öregedési index* az időskorúak gyermekkorúakhoz (0-14 éves) viszonyított arányát méri. Országosan mérve ez az index is 1990 óta folyamatosan növekszik: 1990. január 1-jén száz gyermekkorúra 64 időskorú jutott, ez a szám 2021. január 1-jén már 139 fő volt, 2022. január 1-jén 141 fő. A prognózisok alapján 2035-re eléri a 150-et, 2070-re meghaladhatja a 250 főt is, azaz az idősek száma a két és félszerese lesz a gyermekekének. Az öregedési indexben jelentős különbség van a nemek arányát tekintve a nők irányába: 2021. január 1-jén száz leánygyermekre 177 időskorú nő jutott, míg férfiak esetében ugyanez az arány 104 fő volt. Ennek oka a férfiak várható alacsonyabb élettartama. (Forrás: KSH)

Tiszavárkony lakosságát tekintve az öregedési index 2019. évtől kezdődően fokozatosan növekszik és a 2022. évben elérte az elmúlt évek eddigi legmagasabb arányszámát: azaz 100 fő gyermek és fiatalkorú lakosra 127 időskorú jut. A táblázatból jól kivehető, hogy amíg a fiatalok száma fokozatosan csökken, addig a lakosság egyre inkább öregedő tendenciát mutat.

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	272	215	126,51%
2018	275	225	122,22%
2019	290	242	119,83%
2020	303	248	122,18%
2021	305	247	123,48%
2022	305	240	127,08%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az időskorosztály jellemzője, hogy változnak a fogyasztási szokásaik: csökken a személyes fogyasztás, ugyanakkor nő a közületi fogyasztás (egészségügyi, szociális, speciális lakáshelyzet). A kutatások azt mutatják, hogy az idősek számára az egészséggel összefüggő életminőség legfontosabb elemei:

- egészség megléte (betegség, fájdalom hiánya)
- családhoz tartozás
- mások segítése (ezáltal ők is segítséget kapnak)
- szeretet, emberi kapcsolatok minősége, beszélgetés másokkal
- belső-külső békesség

Ugyanakkor társadalmi, politikai és gazdasági téren is kezelni kell az időskorúak megváltozott szellemi – egészségi - gazdasági aktivitását: a különböző intézmények számára alkalmazkodási feladatokat képeznek, a társadalomnak szükségszerű a megváltozott helyzettel együtt élni:

- az öregkorúak megjelennek, mint gazdasági erő (egészségesebb élet – tovább vannak jelen a munkaerőpiacon), ugyanakkor többre is kerül a társadalomnak (egészségügy, szociális ellátó rendszer, idősgondozás)
- generációs különbségek kiéleződnek: eltávolodás az idősek és fiatalok között – ennek kezelésére többféle megoldás is kínálkozik
- növekvő társadalmi – gazdasági - politikai aktivizálódás az idősek körében

A lenti táblázatból látható Tiszavárkony tekintetében, hogy mennyi a nyugdíjasok száma: ebbe beletartoznak azok is, akik ellátásban, járadékban vagy egyéb járandóságban részesülnek. A számuk, ha enyhe mértékben is, de csökkenést mutat, amelynek oka lehet a nyugdíj melletti munkavállalás. A nemek arányát tekintve a nők ebben a korosztályban is a vizsgált időszak minden évében felülprezentáltak.

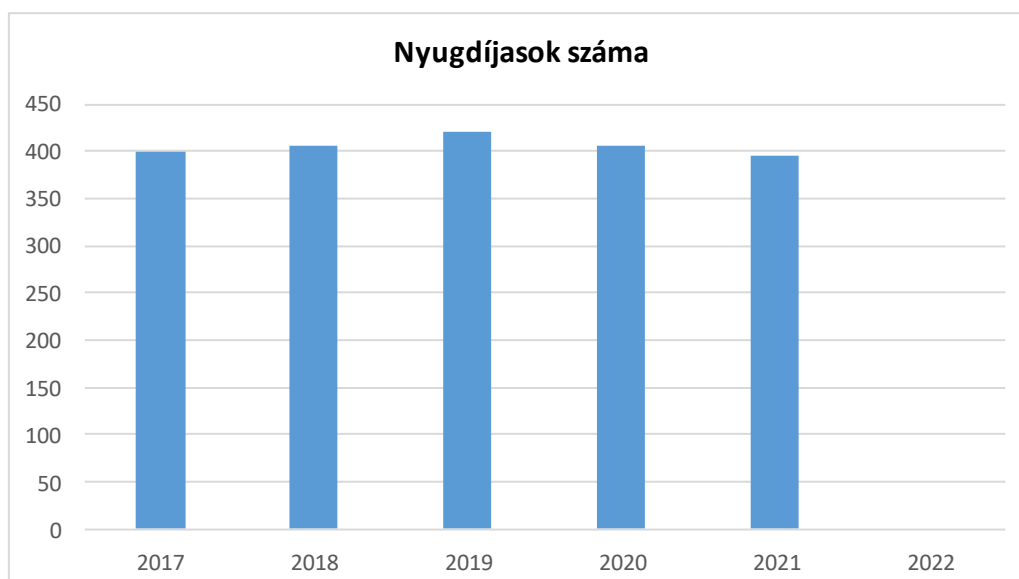
Az öregségi nyugdíjkorhatár jelenleg Magyarországon 65 év, ez egységesen ugyanannyi a férfiak és nők esetében. A nők életkortól függetlenül, 40 év szolgálati idő után karkedvezményes nyugdíjra jogosultak. Az öregségi nyugdíjkorhatár elérésétől az öregségi teljes (20 szolgálati év után) vagy résznyugdíj (15 szolgálati év után) megállapítható. Öregségi nyugdíjra akkor válik a munkavállaló jogosulttá, ha a jogszabályban meghatározott életkort betölti és rendelkezik megfelelő szolgálati idővel. A szolgálati idő az a munkával töltött évek száma, amikor

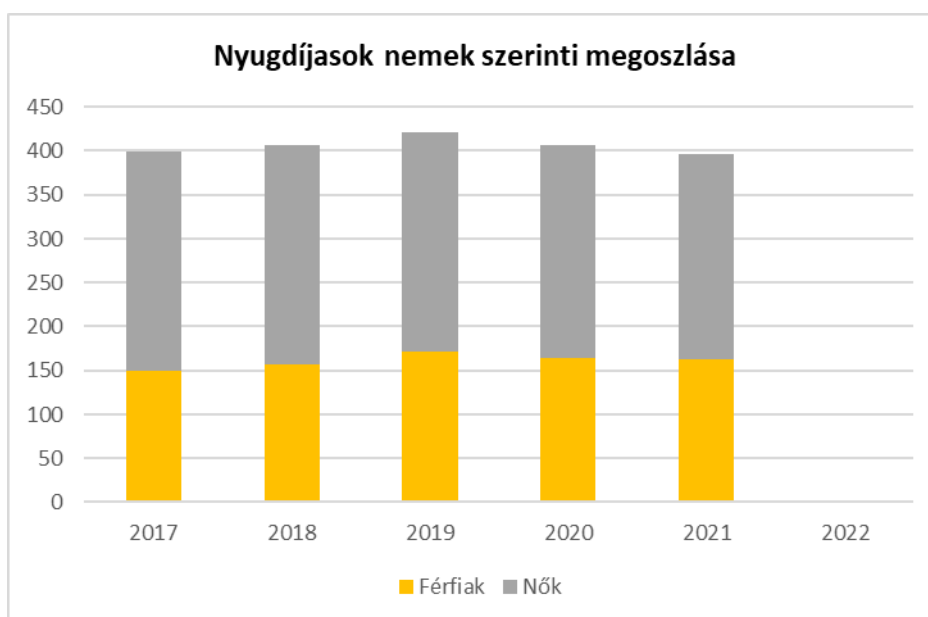
biztosítottak voltunk és az előírt nyugdíjjárulék megfizetésre került. Természetesen lehetőség van a nyugdíjkorhatár elérése után is dolgozni, amit az egyén megtehet a nyugdíj mellett vagy nyugdíjba vonulás nélkül is folytathatja a keresőtevékenységet. Végző öregségi nyugdíjkorhatár sincs, így aki szeretne vagy anyagi okok miatt kénytelen tovább dolgozni, az bármennyig megteheti.

Az öregségi nyugdíj pedig az az összeg, amelyet az államtól kapunk a munkával töltött évek után. Az aktuális nyugdíjak kifizetése mindig az éppen aktív munkavállalók járulékaiból kerül finanszírozásra. Ha van elegendő aktív munkavállaló, akkor a nyugdíjkifizetések biztosítottak. Mivel azonban elöregedő társadalomban élünk, azaz a korfa szerint is több az időskorú, mint az aktív dolgozó, ezért a rendszer egy idő után nem lesz fenntartható, muszáj mindenkinek a nyugdíjas éveire előre gondolni és az öngondoskodás nem csak egy plusz opciót jelent a nyugdíjas évekre, hanem a legfontosabb bevételi forrást is egyben. Erre fel kell készülnie az egész társadalomnak, az egyének szemléletváltozásra, pénzügyi tudatosságra nevelése szükséges, állami szinten a finanszírozási rendszer drasztikus átalakítása válik elengedhetetlen feladatává az államoknak. (Forrás: www.nyugdijmaskeppen.hu)

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2017	149	250	399
2018	157	250	407
2019	171	250	421
2020	164	242	406
2021	162	234	396
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

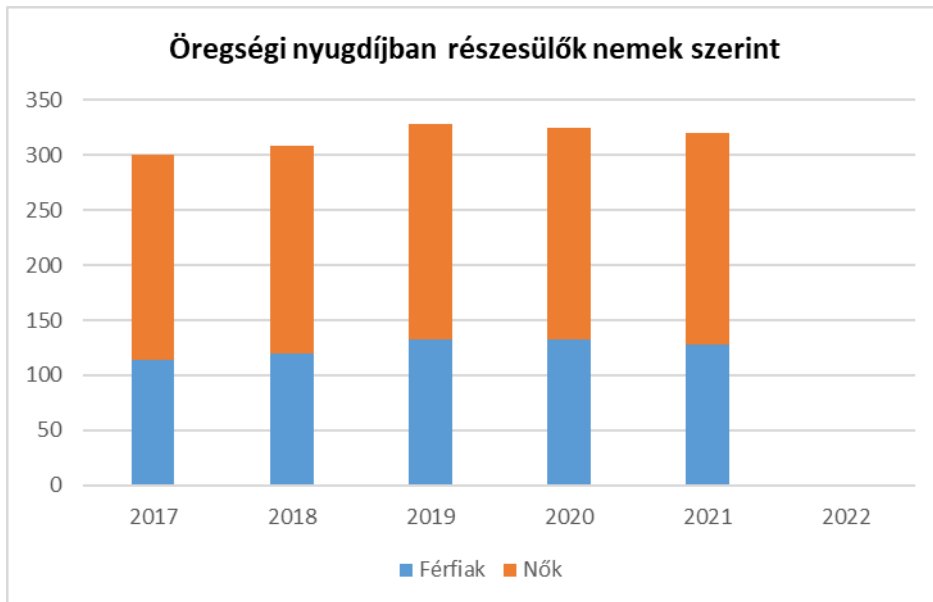
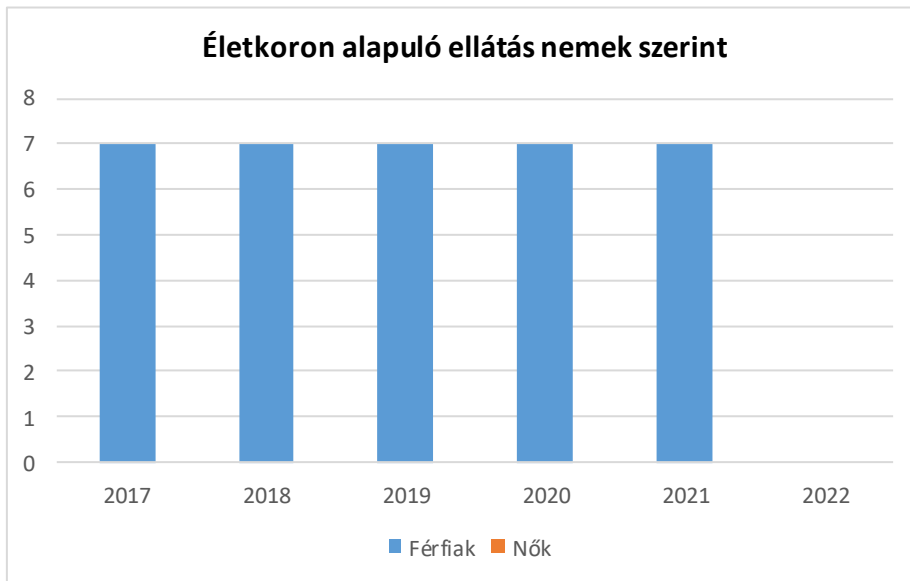
Magyarországon a nyugdíjrendszer 2012. január 1-vel gyökeres átalakult. Saját jogon nyugdíjat, az fentebb említettek szerint lehet megállapítani. A nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyeknek 2012. január 1. előtti időkhöz különféle korai öregségi nyugdíjak kerültek megállapításra: előrehozott öregségi nyugdíj, korkedvezményes nyugdíj, korengedményes nyugdíj, bányásznyugdíj, művésznyugdíj, melyek azután átalakultak korhatár előtti ellátássá, szolgálati járandósággá, átmeneti bányászjáradékká, balettművészeti életjáradékká. A korhatár betöltésekor ezeket az ellátásokat (közös nevén: életkoron alapuló ellátások) öregségi nyugdíjként folyósítják tovább. (Forrás: www.ksh.hu)

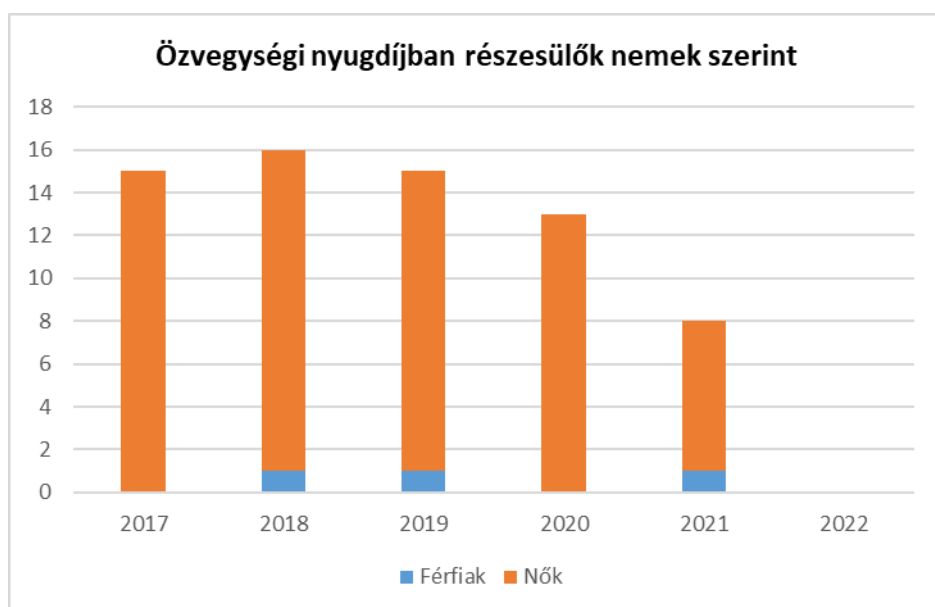
A lenti táblázatból látszik, hogy nők esetében nincs, férfiak esetében alacsony az életkoron alapuló ellátásban részesülők száma a településen, de a fent leírtak alapján ez is kivezetésre kerül és a nyugdíjkorhatár betöltésével ők is az öregségi nyugdíjban részesülők között lesznek feltüntetve. A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer keretében járó hozzátartozói nyugellátások a következők: özvegyi nyugdíj, árvaellátás, szülői nyugdíj, baleseti hozzátartozói nyugellátások, és az özvegyi járadék. Özvegyi és szülői nyugdíjban több nő érintett a településen, bár az ő számuk fokozatosan csökken, férfiak esetében ez az ellátás nem jellemző. Időskorúak járadékában mindösszesen 1 fő érintett volt Tiszavárkonyban az elmúlt öt évben.

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2017	7	0	114	186	0	15	1
2018	7	0	120	188	1	15	1
2019	7	0	132	196	1	14	1
2020	7	0	132	193	0	13	1
2021	7	0	128	192	1	7	1
2022	0	0	0	0	0	0	

Forrás:
TeIR,

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

Tiszavárkonyban élő idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottságáról nincsenek adataink, ilyen irányú felmérés nem készült. Egyén függő – anyagi helyzet, rászorultság, elhivatottság, egészségi állapot függvénye -, hogy nyugdíj mellett ki az, aki továbbra is munkát vállal. Mint ahogy az előző pontban elemzésre került, lehetőség van a nyugdíjkorhatár elérése után is dolgozni akár nyugdíj mellett, akár nyugdíjba vonulás nélkül továbbfolytatva a keresőtevékenységet. Van lehetőség a nyugdíjba vonuló kollégák visszafoglalkoztatására adott munkahelyen és pozícióban, erre önkormányzatunknál is van példa, megoldva ezzel az átmenetileg jelentkező munkaerőhiányt. Öregségi nyugdíjplafon nincs törvényileg meghatározva, így aki szeretne és tud tovább dolgozni, az bármennyig megteheti. A település adottságából kifolyólag – falusias környezet - mindenkinek lehetősége van háztáji gazdálkodásra akár a maga és a családja, akár piaci termelésre zöldséget, gyümölcsöt termelni, vagy háztájit tartani. A lenti táblázatból látható, hogy az 55 év feletti nyilvántartott álláskereső száma nem kirívóan magas, sőt a 61 év felettek száma fokozatos csökkenést mutat.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)

Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen		41	41	36	62	35
41-45 év (TS 042)	Fő	5	2	6	7	5	0
	%	12,20%	4,88%	16,67%	11,29%	14,29%	0,00%
46-50 év (TS 043)	Fő	3	1	4	10	5	6
	%	7,32%	2,44%	11,11%	16,13%	14,29%	16,22%
51-55 év (TS 044)	Fő	2	3	3	7	6	4
	%	4,88%	7,32%	8,33%	11,29%	17,14%	10,81%
56-60 év (TS)	Fő	3	5	4	4	2	5

045)	%	7,32%	12,20%	11,11%	6,45%	5,71%	13,51%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	8	10	8	10	7	7
	%	19,51%	24,39%	22,22%	16,13%	20,00%	18,92%

Forrás: TeIR, Nemzeti
Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen

A Tiszavárkonyi Nyugdíjas Klubkör több mint hét éve fogja össze a településen élő szép korúakat és szervez programokat tagjainak. Folyamatos jó kapcsolatot ápolnak más településeken működő szervezetekkel, rendszeresen találkoztartanak egymás településein és vendégszerepléssel, műsorokkal szórakoztatják egymást és a rendezvényre látogatókat. Aktívan részt vesznek különböző helyi eseményeken, ahol a tagok szívesen szavalnak, műsorral készülnek az érdeklődők számára. A klubkör igazi közösségi élményt nyújt a tagjai részére, akikkel a rendezvényeken túl, havi rendszerességgel is találkoznak.

Jelenleg más, ezt a korosztályt célzó programlehetőség nincs a településen, illetve olyan program sincs, amely a foglalkoztatásukat szolgálná. A korábbi években volt a helyi könyvtárban lehetőség digitális oktatásra, jelenleg erre nincs megfelelő kapacitás.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás területén időseket ért hátrányos megkülönböztetésről településünkön nincs tudomásunk. Az a) pontban jelzett táblázatban mért mutatók alapján az 55 év feletti nyilvántartott álláskeresők száma nem kirívóan magas, sőt a 61 év felettek száma fokozatos csökkenést mutat.

Általánosságban elmondható, hogy a munkaerőpiacon nehézségekkel találja szembe magát az idősebb munkavállaló, hiszen nem minden esetben alkalmazzák őket szívesen a vállalatoknál és gyakran az elbocsátás is őket érinti első körben. A nyugdíj előtt állók védelmét hivatott biztosítani a Munka Törvénykönyve az úgynevezett „védett kor” intézményével. Ez azt jelenti, hogy a munkáltató a nyugdíjasnak nem minősülő határozatlan idejű munkaviszonnyal rendelkező munkavállalónak a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt éven belül csak a munkavállaló, munkaviszonnyal kapcsolatos magatartása miatti indokolt felmondással szüntetheti azt meg, az indokláshoz kötött azonnali hatályú felmondásra okot adó esetekben, mint pl. a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét szándékosan vagy súlyos gondatlansággal jelentős mértékben megszegi, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a munkaviszony fenntartását lehetetlenné teszi.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az időskorúak ellátása, valamint a falugazdászati ellátás kistérségi szinten biztosított Tiszavárkonyban. Az önkormányzat tagja a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulásnak, melynek keretében a Szolnoki Többcélú Társulás Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központon keresztül biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat. A szociális ellátásokért térítési díjat szükséges fizetni, melynek mértékét önkormányzati rendelet szabályozza. A következő személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vehetők ezáltal igénybe: étkeztetés, házi

segítségnyújtás, család-és gyermekjóléti szolgáltatás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, közösségi ellátások.

A szociális étkeztetés keretében munkanapokon azoknak a szociálisan rászorultaknak biztosítanak napi egyszeri meleg étkezést, akik azt önmaguk, vagy eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani a koruk, egészségügyi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

A Házi segítségnyújtás keretében szintén csak munkanapokon biztosítanak az igénybevevő saját lakókörnyezetében, az önálló életvitel fenntartásához szükséges ellátást, alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését, az ellátott és lakókörnyezete higiéniai körülményeinek fenntartását, veszélyeztető helyzetek megelőzését és elhárítását, egészségügyi és egyéb szakellátásához való hozzájutást, amennyiben ez az otthoni körülmények között lehetséges.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás célja, hogy a saját otthonukban élő egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett a vészhelyzetek elhárítása érdekében kiadott készülékkel azonnali segítséghez jusson a kérelmező. A szociális gondozók és a falugazdász házhoz viszik az ebédet, felíratják és kiváltják a gyógyszereket, bevásárolnak, csekket fizetnek be a postán. A falugazdász telefonon folyamatosan elérhető, de minden héten, a torlódást elkerülvén előre egyeztetett időpontban ügyfélfogadást is tart az önkormányzat épületében.

Az önkormányzat kisbusza hetente két alkalommal a külterületen élőket beszállítja a házi orvosi rendelésre és egyéb szűrővizsgálatokra.

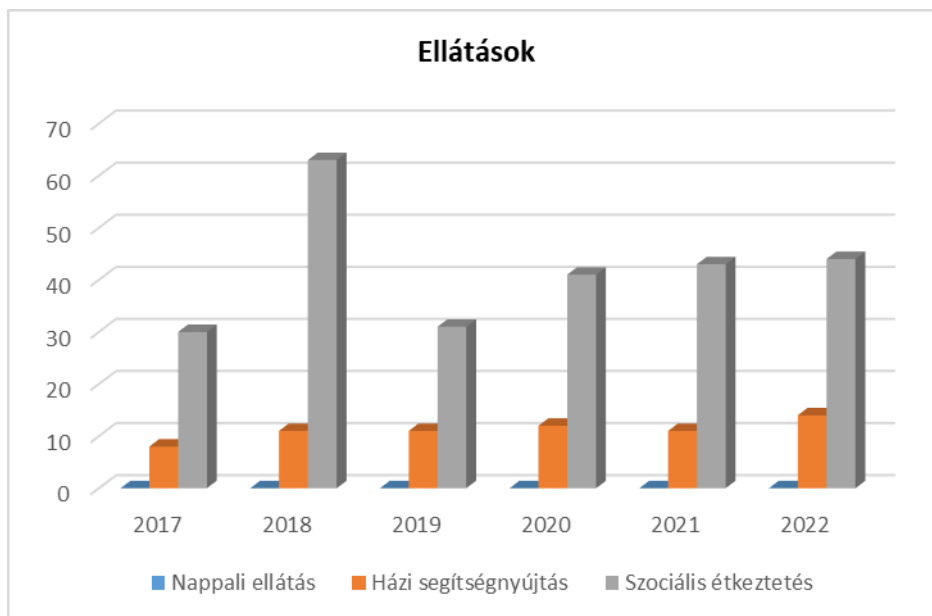
A szociális alapellátások közül a szociális étkeztetés és a házi segítségnyújtás áll az időskorúak rendelkezésére, nappali ellátásban nem részesülnek, nincs rá lehetőség. A rendelkezésre álló adatok alapján a 65 év feletti lakosokat figyelembe véve még mindig alacsony a kínált szolgáltatásokban részesülők száma, azonban mind a házi segítségnyújtásban, mind a szociális étkeztetésben részesülők száma folyamatosan növekszik.

Előreláthatólag, a település korösszetételét figyelembe véve az elkövetkezendő években tovább fog növekedni a számuk, aminek a személyi és logisztikai megszervezése, kiszolgálása és megoldása további feladatokat ró mind az önkormányzatra, mind a kistérségi társulásra.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma				
Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2017	272	0	8	30
2018	275	0	11	63
2019	290	0	11	31
2020	303	0	12	41

2021	305	0	11	43
2022	305	0	14	44

Forrás: TeIR, KSH
Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A településen községi könyvtár áll rendelkezésre az olvasást kedvelők számára. A már említett nyugdíjas klubkor havi rendszerességgel összejövetelet tart, ezáltal tartalmas, hasznos szabadidős tevékenységet kínál a nyugdíjasoknak. Községi rendezvényeken, ünnepségeken az óvodás és iskolás csoportok mellett állandó szereplői a klubtagok, akik aktív szerepet vállalnak a műsor összeállításában és előadásában.

Az önkormányzat igyekszik teljeskörűen eleget tenni a kötelező feladatainak és emellett önként vállalt lehetőségeket is keres, hogy az időskorúak érezzék a település megbecsülését irántuk. Ezt tükrözi a szépkorúak köszöntése, egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése, ünnepségekbe való bevonása, megszólítása, a külterületen élők karácsonyi megvendégléskor külön figyelem az ő részvételükre.

c) idősek informatikai jártassága

Korábbi években szervezett a könyvtár informatikai képzést az idősek részére a településen, de jelenleg nincs ilyen elérhető szolgáltatás és lehetőség sincs számítógép használatra a könyvtárban. Pontos adatunk nincs a településen élők informatikai jártasságáról és internethasználatáról, így az idősekre vonatkozóan sincs. Általánosságban elmondható, hogy azok, akik a korábbi években a munkájuk során használták a számítógépet, ők szívesen és folyamatosan használják tájékozódás céljából az internetet, de sokan az idősek közül helyi szintű ügyeik intézésére is telefonon, illetve személyesen veszik fel a kapcsolatot a hivatalunkkal.

d) a generációk közötti programok

Ez a terület még kiaknázásra vár, egyelőre a települési szintű rendezvényeken való közös szereplés, közös díszítés (májusfa, tojásfa, karácsonyfa), közös adventi gyertyagyújtás, ünnepi istentisztelet az, ahol a generációk közötti programok megvalósulnak.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Tiszavárkonyban az idősekhez köthető, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a már többször említett Tiszavárkonyi Nyugdíjas Klubkörhöz kapcsolódik. Az önkormányzat is igyekszik bevonni saját rendezvényeibe a tagokat. Az idősebb korosztály tevékenyen részt vesz a település életében, a rendezvények állandó szereplői és szervezői. Saját programokat szerveznek klubtagjai részére, valamint szoros kapcsolatot tartanak fenn más települések nyugdíjasklubjaival. A már említett egészségügyi szűrőprogramok nemcsak az idős korosztálynak, de a településen élő összes lakónak meghirdetésre kerülnek, amelyre igyekszünk mind több időskorút megszólítani és rávenni a lehetőség kihasználására, ehhez több információs csatornát is igénybe veszünk.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
mozgásszegény életmód, elszigetelődés	<ul style="list-style-type: none">- szűrőprogramok szervezése- idősek megszólítása, bevonása- sporttevékenységek szervezése- közös mozgásnépszerűsítése (séta, nordic walking, országos szervezésekbe helyi szinten bekapcsolódás)
a szociális szolgáltatásokat, alapellátásokat igénybevevők köre alacsony	<ul style="list-style-type: none">- tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető lehetőségekről
nincs napközbeni ellátás	<ul style="list-style-type: none">- lehetőség szerint minél több program szervezése, ami által kimozdíthatóak az elszigeteltségükből, magányukból- közös településszépítő programok szervezése- minél több közösségi élmény szerzése- klubdelutánok szervezése a külterületen élők részére is
generáció szakadék a korosztályok között	<ul style="list-style-type: none">- generációk találkozása- gyerekekkel együtt szervezett kézműves foglalkozások, játszóházak, ahol a múlt, a hagyományok megismerése is előtérbe kerül
előregedő település	<ul style="list-style-type: none">- felkészülés az időskorra: programok, tájékoztatók szervezése a nyugdíj előtt állók részére- pszichológus, mentálhigiénás

	szakemberek bevonása az interaktív beszélgetésbe - pénzügyi felkészülés az időskorra
modern kori technikai eszközöktől való tartózkodás ezáltal elszigetelődés	- informatikai alapképzés - számítógép, internet, telefonhasználat ismereteinek megtanulása akár diákok segítségével is

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény kimondja, hogy a fogyatékos emberek a társadalom egyenlő méltóságú, egyenrangú tagjai, akik a mindenkit megillető jogokkal és lehetőségekkel csak jelentős nehézségek árán vagy egyáltalán nem képesek élni. A törvény meghatározza a fogyatékos személy fogalmát, amely szerint: „az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával – él, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.”

A fogyatékos emberek hátrányainak enyhítése, esélyegyenlőségük megalapozása, illetve a társadalom szemléletmódjának alakítása mindannyiunk egyetemes feladata.

Emberi jogok szempontjából a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-Egyezmény a legnagyobb jelentőségű nemzetközi dokumentum, amelynek lényege, hogy a fogyatékos emberek nem jótékonykodás alanyai, hanem jogok birtokosai, akiket az önrendelkezés, az önálló életvitel, a munkához és a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés megteremtésével kell támogatni. Magyarország az egyezmény mellett, a hozzá kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet is ratifikálta, lehetővé téve ezzel az érintettek részére az egyéni panaszmechanizmus igénybevételét. A hatályos, új Országos Fogyatékosügyi Programról szóló 10/2006. (II.16.) OGY határozat alapelvei között fellelhető a prevenció, a hátrányos megkülönböztetés tilalma, a fogyatékos személyt megillető jogok védelme, az önrendelkezés, az integráció és az egyenlő esélyű hozzáférés elve. A „Semmit rólunk nélkülünk!” elv meghatározza, hogy a fogyatékos embereket is érintő intézkedések előkészítésében és végrehajtásában – saját jogon vagy általuk választott képviselők útján – maguk az érintettek is részt vehessenek. A program az elérendő célok között említi a következőket: társadalmi szemléletformálás, a fogyatékos személyek és családjuk életminőségének javítása, a társadalmi életben való aktív részvétel és a rehabilitáció. Ugyancsak fontos lépés volt a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvény megalkotása. (Forrás: www.emberijogok.kormany.hu)

A már említett 1998. évi törvény a foglalkoztatással kapcsolatban a 15.§ bekezdésében kimondja:

- (1) „A fogyatékos személy lehetőség szerint integrált, ennek hiányába védett foglalkoztatásra jogosult.
- (2) A foglalkoztatást biztosító munkáltató köteles biztosítani a munkavégzéshez szükséges mértékben a munkahelyi környezet, így különösen a munkaeszközök, berendezések megfelelő átalakítását. Az átalakítással kapcsolatos költségek fedezésére a központi költségvetésből támogatás igényelhető.”

„16.§ Ha a fogyatékos személy foglalkoztatása az integrált foglalkoztatás keretében nem megvalósítható, úgy számára a munkához való jogát lehetőség szerint biztosítani kell. A megváltozott munkaképességű munkavállalókat foglalkoztató akkreditált munkáltatókat és a fejlesztő foglalkozást végző foglalkoztatókat a központi költségvetés – jogszabályban meghatározottak szerint – támogatásban részesíti.”

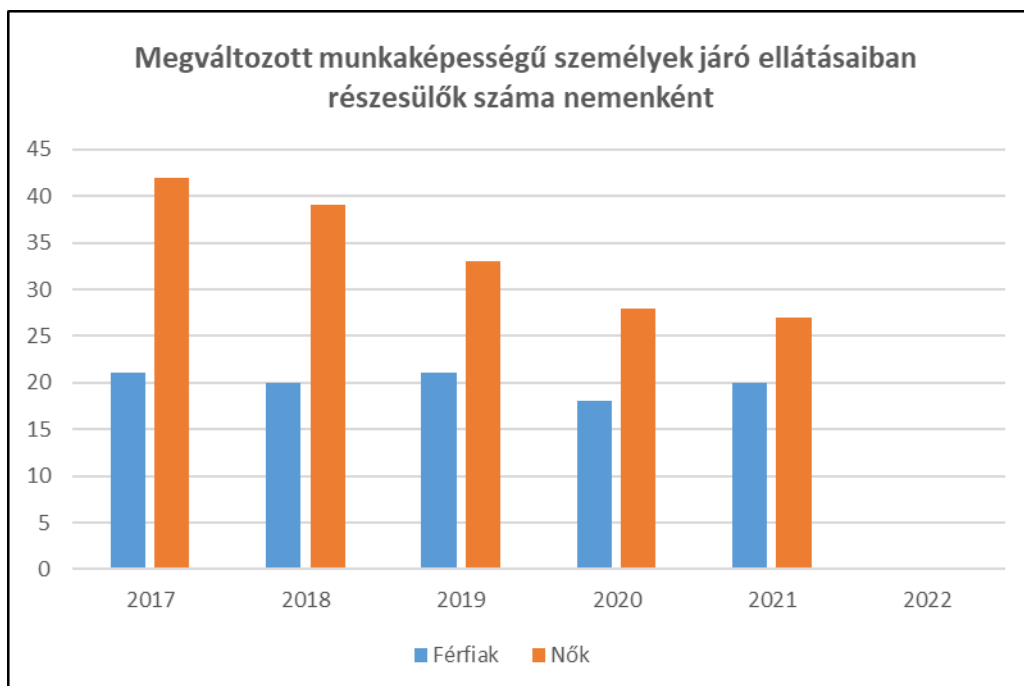
A 2020-ban indított „Érték Vagy!” program célja, hogy egyesítse a gazdasági és szolidáris felelősségvállalást. A megváltozott munkaképességű munkavállalók (mmk) pozitív hatással vannak a munkahelyi közösségekre: gazdasági értéket is képviselnek azáltal, hogy közöttük alacsonyabb a fluktuáció, megbízhatóak, kiemelkedő a monotonitástűrésük. A számos intézkedés hatására tíz év alatt 2020-ra 18-ról 44%-ra emelkedett az mmk-s foglalkoztatottak foglalkoztatási rátája. (Forrás: www.ertekvagy.hu)

A magukat fogyatékosnak vallók számáról vannak hivatalos adatok, mivel azonban a témában a válaszadás önkéntes, ezért valószínűsíthető, hogy ennél sokkal többen élnek egy vagy több valamilyen fogyatékossgal az országban. A 2001-es népszámlálási adat szerint 577.006 fő élt valamilyen fogyatékossgal Magyarországon. Ez a szám a 2011-es népszámláláskor 490.578 fő, a 2022-es évben pedig 273.558 fő volt.

Tiszavárkonyban a fogyatékossgal élő személyekről, létszámáról, a fogyatékossg formájáról és mértékéről nem áll rendelkezésre adat. A településen működő valamely fogyatékossgához kapcsolódó klubról, egyesületről nincs tudomásunk, nem működik ilyen szerveződés helyben.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2017	21	42	63
2018	20	39	59
2019	21	33	54
2020	18	28	46
2021	20	27	47
2022	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön a megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részeseülők száma csökkenést mutat a vizsgált időszakban. Nemek szerint a nők nagyobb részben részeseülnek ezen ellátási formából, de a számuk fokozatosan csökken. A férfiak száma ebben a tekintetben kiegyenlített, gyakorlatilag nem változott az elmúlt évek során. Nappali ellátásra nincs lehetőség Tiszavárkonyban, így a fogyatékkal élők nappali ellátása is 0. Más településen nappali ellátást igénybe vevőkről nincs adatunk, erről nyilvántartást az önkormányzat nem vezet.

**7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részeseülő
fogyatékkal élők száma**

Év	Nappali ellátásban részeseülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0
2022	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás

Tiszavárkonyban és környékén a fogyatékkal élők számára a munkavállalási lehetőségek korlátozottak, a foglalkoztatásuk megoldásában azonban nagy szerepet vállal a helyben működő Higitex Extra Kft., amely megváltozott munkaképességű alkalmazottakkal dolgozik. A ceginformacio.hu oldal adatai alapján az utolsó létszámadat szerint (2023.12.04.) 30 fő lát el csomagolási (egészségügyi betétek, fülpiszka) feladatokat. Az állam a megváltozott

munkaképességű munkavállalók rehabilitációs célú tartós vagy tranzit foglalkoztatásának támogatására a költségvetésből évente meghatározott támogatási összeget nyújt a munkáltatókkal megkötött (egyéni) keret és támogatási szerződések alapján.

b) munkavállalást segítő lehetőségek

A településük törekszik a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének biztosítására, egyelőre a közintézmények akadálymentesítése valósult meg. A tömegközlekedésben a fogyatékkal élők utazása megoldott.

A munkavállalást segítő lehetőségek a településünkön, a fentiekben megjelölteken túl nincsenek.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén a településünkkel kapcsolatban nem releváns.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Az önkormányzat tagja a Szolnoki Kistérség Többcélú Társulásnak, melynek keretében a Szolnoki Többcélú Társulás Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központon keresztül biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat a fogyatékkal élők számára is. A szociális ellátásokért térítési díjat szükséges fizetni, melynek mértékét önkormányzati rendelet szabályozza. A következő személyes gondoskodást nyújtó alapellátások vehetők ezáltal igénybe: étkeztetés, házi segítségnyújtás, család-és gyermekjóléti szolgáltatás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, közösségi ellátások.

Tiszavárkonyban fogyatékkal élőknek önálló szervezete nincs. A településen szervezett programokon bárki részt vehet, a rendezvények nyitottak a fogyatékosok számára is.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

Tiszavárkony tekintetében a jelzett terület nem releváns. A fogyatékosági támogatás megállapítása ügyében a kérelmező lakóhelye vagy tartózkodási helye szerint illetékes vármegyei/fővárosi kormányhivatal jár el.

A fogyatékos személyek pénzbeli ellátásával kapcsolódóan a következő jogszabályok vonatkoznak:

- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 22-23/F. § (a továbbiakban Fot.)
- a súlyos fogyatékoság minősítésének és felülvizsgálatának, valamint a fogyatékosági támogatás folyósításának szabályairól szóló 141/2000. (VIII.9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet)

A Ft. 22.§-a szerint a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja, hogy – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Fogyatékosági/rokkantsági támogatásra az a 18. életévét betöltött, súlyosan fogyatékos személy jogosult, akinek állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, önálló életvitelre nem képes, vagy mások állandó segítségére szorul. 2023. január 1. napjától a fogyatékosági támogatás havi összege 32.222.-Ft, halmozottan fennálló fogyatékoság esetében, vagy ha a súlyosan fogyatékos személynek az önkiszolgálási képessége teljesen hiányzik a támogatás havi összege 39.660.-Ft. (Forrás: www.info.kezenfogva.hu)

2012. január 1-vel a kormány által törlésre került a rokkantsági- és baleseti rokkantsági nyugdíj (emellett a rendszeres szociális járadék, átmeneti járadék is) rendszere, azóta új néven és feltételrendszerrel lehet igényelni ezen ellátásokat a megváltozott munkaképességűek megsegítésére. A rehabilitációs javaslatától függően rehabilitációs ellátás vagy rokkantsági ellátás igényelhető részükre. Ezen két ellátásában részesülők már korlátozás nélkül vállalhatnak munkát az ellátásuk folyósítása mellett.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásra adható *rokkantsági ellátás* adható annak a kérelmezőnek, aki a benyújtáskor a 15. életévet betöltötte, az egészségi állapota a rehabilitációs hatóság komplex minősítése alapján 60%-os vagy kisebb mértékű, és aki a kérelem benyújtását megelőzően legalább egy ideig biztosított volt, keresőtevékenységet nem végez és rendszeres pénzellátásban nem részesül. Az ellátás összege egészségi állapotától függően 38.960. - 64.930.-Ft között kapható. (Forrás: www.szocialisportal.hu)

A már többször említett személyes gondoskodást nyújtó alapellátásokat a fogyatékkal élők a Szolnoki Kistérség Többcélú Társuláson keresztül vehetik igénybe, úgymint az étkeztetést, házi segítségnyújtást, család-és gyermekjóléti szolgáltatást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, támogató szolgáltatást, közösségi ellátásokat.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékkal élő személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre, különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. A Fok. törvény kimondja továbbá, hogy egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét biztosítani kell a közérdekű információkhoz, a kommunikációban gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. Biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közlekedési rendszereknek, valamint a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre.

Közhasználatú parkolóban a közlekedésben akadályozott fogyatékos személyek számára – a külön jogszabály szerint – megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni.

A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás esetén már akadálymentesített környezetet szükséges létrehozni. Betartása az építésügyi hatóság feladata. Legutóbbi beruházás a településen a Mini Bölcsőde volt, amely ennek szellemében és az előírt kötelező jogszabályoknak megfelelően akadálymentesítve került kialakításra és átadásra.

a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése

Egészségügyi és rehabilitációs ellátások a megyeszékhelyen érhetőek el szakorvosi ellátás keretében. Településünkön a házi orvosi, a fogorvosi rendelő és a védőnői rendelő egy épületen belül található. Az orvosi rendelőben lift működik, az emeleti rész annak igénybevételel elérhető. Az épület akadálymentesített, parkolás az épület előtt megoldható.

b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

Tiszavárkonyban minden középület akadálymentesített, a rámpák kialakítása megtörtént. Az ellátásokat szükség szerint bárki, egészségi állapotától függetlenül igénybe veheti.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A polgármesteri hivatalban és az Egészségházban a hallássérültek és a nem látók is el tudnak igazodni a speciális kommunikációs eszközökkel. A köznevelési intézmények (iskola, óvoda, bölcsőde) és egyéb szolgáltató épületek a mozgásában korlátozott személyek számára is akadálymentesen megközelíthetőek. A kulturális és sportprogramok nagy része szabadtéren zajlik, bárki számára könnyen elérhető. Az információs és kommunikációs akadálymentesítettség terén van még tennivaló: a látás és hallássérültek számára a tájékozódás nem megoldott. A saját tulajdonú lakóépületek akadálymentesítéséről mindenki saját magának gondoskodik. Tiszavárkony falusias jellegű település, kizárólag kertes, családi házak találhatóak itt. Emeletes házakról, bérházakról nem beszélhetünk, ilyen jellegű épületek nem épültek a településen.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége

A közintézmények, a boltok akadálymentesítettek, a helyben lévő munkahelyekről és azok kialakításáról az adott vállalkozók döntenek. Nagyobb gyárak, ipari létesítmények a településen nem találhatóak.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A közösségi közlekedést a Volánbusz működteti, amely rendelkezik alacsony padlójú autóbuszokkal is. A busztársaság kompetenciája, hogy mely autóbustípusokat állítja be egy-egy távolsági járatára. A tömegközlekedés az általa használt autóbuszokkal történik.

A gépjárművel érkező mozgáskorlátozottak számára a közintézményeknél van kijelölt parkolóhely, a település úthálózata részben akadálymentes. A parkolás ezen intézmények előtt megoldott.

Járdák a településen nem teljes lefedettséggel állnak a lakók rendelkezésére, így a kerekesszékekkel történő haladás főleg az autóúton lehetséges. A külterületi részen a közlekedés akadálymentesítettsége nem megoldott. Az úthálózat akadálymentesítése, aszfaltozása mind a külterületi mind a belterületi részen még megoldásra vár.

- f) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.)

Tiszavárkony tekintetében nem releváns.

- g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Tiszavárkony tekintetében nem releváns.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen ezidáig nem kerültek megrendezésre. Fontos azonban megjegyezni, hogy a fogyatékossgal és a fogyatékossg nélkül élők közötti távolságot tudatos neveléssel lehet legyőzni, és a változáshoz vezető út az edukációban keresendő. Érdemes figyelni arra, hogy a gyermekek minél hamarabb találkozhassanak fogyatékossgal élőkkel, akikkel a kapcsolatfelvétel segíthet egy elfogadóbb magatartás, a társadalmi-egészségügyi problémákból adódóan különböző emberek irányába történő érzékenység kialakítására. Fontos, hogy az oktatási intézmények érzékenyítéssel igyekezzenek közelebb hozni a fogyatékossgal élő embereket a fiatal korosztályhoz: életkori sajátosságaiknak megfelelő tevékenységeken keresztül bemutatni a gyermekeknek a fogyatékossgból eredő kommunikációs és szocializációs nehézségeket és az ennek leküzdésére

szolgáló technikákat, eszközöket, ezáltal megismerjék, hogy a fogyatékkal élők milyen mindennapi nehézségekkel kell, hogy szembesüljenek. Ez a társadalmi elfogadtatás egy hosszú munkafolyamat, de cél, hogy a gyerekek a későbbi életük során képesek legyenek természetesen kezelni azokat az embereket, akik a fogyatékoságuk miatt segítségre szorulnak.

7.5 A fogyatékosággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A fogyatékosággal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák nem merültek fel, hivatalunkhoz ilyen jellegű megkeresés nem érkezett, így felszámolásukra irányuló kezdeményezések sem jöttek létre.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése, munkavállalásuk korlátozott	<ul style="list-style-type: none"> - munkavállalást segítő lehetőségek keresése - megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását biztosító vállalkozások támogatása, lehetőségek bővítése
alacsony szintű a fogyatékosággal élők társadalmi elfogadottsága	<ul style="list-style-type: none"> - edukáció, érzékenyítés a gyerekek számára (is) - programok, találkozók szervezése
elszigeteltség, elmagányosodás	<ul style="list-style-type: none"> - közösségi programokba bevonása - társadalmi beintegrálódás elősegítése
nehézkes közlekedés	<ul style="list-style-type: none"> - utak, járdák további akadálymentesítése - autóbuszvárók akadálymentesítése, mozgásában korlátozottak számára is könnyebb fellépési lehetőség, „hangos” kijelző táblák felszerelése
látás és hallás sérültek információhoz jutása nehézkes	<ul style="list-style-type: none"> - a látás és hallássérültek információs és kommunikációs lehetőségeinek javítása, közintézményekben Braille-írással feliratozás

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
felnttkepzés hiánya a településen	<ul style="list-style-type: none"> - képzési lehetőségeket keresni, kihelyezett át/továbbképzéseknek helyet adni, bevonva ezzel a környező térségből érdeklődőket - <i>érintett célcsoportok:</i> mélyszegénységben élők, nők, idősek
foglalkoztatottság problémája	<ul style="list-style-type: none"> - munkavállalást segítő lehetőségek keresése - otthon végezhető munka vagy részmunkaidős foglalkoztatás

	<p>támogatása</p> <ul style="list-style-type: none"> - <u>érintett célcsoportok</u>: mélyszegénységben élők, nők, fogyatékkal élők
elmagányosodás, önfejlesztés hiánya	<ul style="list-style-type: none"> - internetoktatás az érdeklődők részére - <u>érintett célcsoportok</u>: idősek, nők, fogyatékkal élők
<ul style="list-style-type: none"> - sportolási lehetőségek hiánya - a kültéri és szabadidős sportolási helyek korlátozottak/hiányosak - mozgásszegény életmód, elszigetelődés 	<ul style="list-style-type: none"> - sporttevékenységek indítása a helyi iskola bevonásával - országos mozgásprogramokhoz csatlakozás - közösségi túrázás, séta szervezése kondipark, streetwork pálya kialakítása - sportegyesületek, klubok létrehozása, szerveződésének elősegítése, támogatása - korosztályi besorolással a felnőtt lakosság bevonása a mozgásba, ezzel elősegítve az egészségmegőrzést, egyúttal közösségi élmény nyújtása - szabadidős programok szervezése - szűrőprogramok szervezése - <u>érintett célcsoportok</u>: mélyszegénységben élők, gyerekek, idősek
utak állapota nem mindenhol megfelelő, a főút kerékpározás szempontjából nem biztonságos	<ul style="list-style-type: none"> - az úthálózat biztonságossá tétele a kerékpárosok számára - kerékpártárolók bővítése - infrastrukturális fejlesztések előmozdítása - <u>érintett célcsoport</u>: mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők
napközbeni ellátás hiánya	<ul style="list-style-type: none"> - lehetőség szerint minél több program szervezése, ami által kimozdíthatóak az elszigeteltségükből, magányukból - közös településszépítő programok szervezése - minél több közösségi élmény szerzése klubdelutánok szervezése a külterületen élők részére is - <u>érintett célcsoport</u>: idősek, fogyatékkal élők
szociális és egészségügyi szakemberekkel szorosabb együttműködés a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentésére	<ul style="list-style-type: none"> - az öröklődő rossz szokások, életvitelbeli problémák csökkentése, stabilabb megélhetés megteremtése - háztartásvezetéssel, családtervezéssel kapcsolatos, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások, – előadások szervezése, a programba bevonása - <u>érintett célcsoport</u>: mélyszegénységben élők, gyerekek, nők, idősek

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma)

A Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését Tiszavárkony Község Önkormányzata koordinálta. A település felsorolt intézményei jelentős szerepet játszanak a helyi közösségi élet alakításában.

Tiszavárkonyban lévő köznevelési intézmények:

- Tószegi Általános Iskola Endre Király Tagintézménye
- Tiszavárkonyi Óvoda és Mini Bölcsőde

További intézmények, szervezetek, egyesületek, alapítványok, klubok, melyek részt vesznek a település életében:

- Szolnoki Többcélú Társulás Gyermekjóléti és Szociális Szolgáltató Központ
- Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Népművészeti Egyesület
- Tiszavárkonyi Nyugdíjas Klubkör
- Tiszavárkony Egészség ház
- a célcsoportok életfeltételeinek javítása érdekében egészségügyi, humán, szociális jellegű ellátásokat nyújtok: védőnő, gyermek- és házi orvos, családsegítő, falugazdász, mentálhigiénés szakember, szociális gondozó
- Közösségi Szintér
- Községi Könyvtár
- Tornateremért Alapítvány
- Tiszavárkonyért Kulturális Egyesület
- „Korona és Kard” Vidék- és Térségfejlesztési Alapítvány
- Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Gyermek Diabétesz Klub
- a település közbiztonságának feladatát ellátók: Tiszavárkonyi Polgárőr Egyesület, körzeti megbízott
- a településen a közétkeztetést nyújtó vállalkozás: KISVIDRA 2005 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.

Helyben működő egyházak:

- Református Egyház (Tószegi Református Egyházközség)
- Római Katolikus Egyház

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása

Nemzetiségi önkormányzat nem működik a településen. Az egyházi és civil szervezetekkel, valamint a gazdasági szektor szereplőivel folyamatos kapcsolatot tart fenn az önkormányzat.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása

A kötelező szociális feladatok ellátása a Szolnoki Többcélú Társuláson keresztül valósul meg.

- d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Tiszavárkony tekintetében nem releváns.

- e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Tiszavárkony tekintetében a civil szektor több ponton is be tud kapcsolódni a helyi esélyegyenlőség előmozdításában, így ötletekkel, szervezéssel, részvétellel, saját szervezésű programokkal tevékeny részt vállalnak a célok megvalósításában.

- f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában

A for-profit szervezetek a foglalkoztatás helyzetének javításában lehetnek elsősorban együttműködő partnerek. Ez meg is történik a településen, mivel működik Tiszavárkonyban megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató vállalkozás, amely a korábbi fejezetekben már kifejtésre került.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése. Mivel HEP referens személyváltás miatt nem volt az önkormányzatnál, a választott személy képzése után viszont az idő rövideje miatt HEP Fórumra nem került sor, így az adatgyűjtés telefonos, személyes illetve elektronikus úton történt.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába

A Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP) megírása során a helyzetelemzésnél és az intézkedési terv elkészítésénél a már említett okok miatt telefonos, személyes egyeztetések, valamint elektronikus adatgyűjtés történt.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A település kidolgozott Helyi Esélyegyenlőségi Programjának Képviselő-testületi megtárgyalását és elfogadását megelőzően, az intézményeknek, valamennyi érintett partnernek véleményalkotás céljából megküldésre kerül. A helyi esélyegyenlőségi csoportok javaslatokkal fordulhatnak a HEP-et kidolgozó önkormányzat felé. Az állampolgárok szintén véleményt nyilváníthatnak a dokumentumról, amelyet az önkormányzat honlapján: www.tiszavarkony.hu és az önkormányzat hirdetőtábláján is megtalálhatnak.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot Tiszavárkony Község Önkormányzata a helyben szokásos módon – saját hirdetőtábláján és honlapján: www.tiszavarkony.hu - közzé teszi, és megküldi a TEF

esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF a települési önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenteti. Így az elfogadástól számított 5 évig érvényes HEP hozzáférhető lesz, az esélyegyenlőségi intézkedéseket széles körben megismerhetik. A HEP felülvizsgálata, a benne meghatározott feladatok nyomon követése 2 évente történik, amelynek eredményéről a lakosság a helyben szokásos módon tájékoztatást kap.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<p>1/ felnőttképzés hiánya a településen</p> <p>2/ a munkaképes, de munkával nem rendelkezők lakók a nehézkes közlekedés miatt helyben képzelik el a munkavállalásukat</p> <p>3/ szociális és egészségügyi szakemberekkel szorosabb együttműködés a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentésére</p> <p>4/ időskorúak elmagányosodása, önfejlesztés hiánya</p> <p>5/ fiatalok szórakozási lehetőségének korlátozottsága</p> <p>6/ sportolási lehetőségek hiánya</p> <p>7/ utak állapota nem mindenhol megfelelő, a főút kerékpározás szempontjából nem biztonságos</p>	<p>1/ képzési lehetőségeket keresni, kihelyezett át/továbbképzéseknek helyet adni, bevonva ezzel a környező térségből érdeklődőket</p> <p>2/ közfoglalkoztatásba bevonásuk; helyi, térségi vállalkozások 4-6 órás munkalehetőség kínálatának bővítése</p> <p>3/ az öröklődő rossz szokások, életvitelbeli problémák csökkentése; stabilabb megélhetés megteremtése háztartásvezetéssel; családtervezéssel kapcsolatos, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások; előadások szervezése, a programba bevonása</p> <p>4/ internetoktatás az érdeklődők részére</p> <p>5/ klubszoba kialakítása; free wifi terem</p> <p>6/ sporttevékenységek indítása a helyi iskola bevonásával; sportegyesületek aktív támogatása, pénzügyi támogatásának átgondolása; országos mozgásprogramokhoz csatlakozás; közösségi túrázás, séta szervezése; kondipark kialakítása</p> <p>7/ az úthálózat biztonságossá tétele a kerékpárosok számára; kerékpártárolók bővítése; infrastrukturális fejlesztések előmozdítása</p>
Gyermekek	<p>1/ szegénység, gyermekszegénység</p> <p>2/ laza összefogás a különböző szakterületen dolgozók között</p> <p>3/ család, szülők életviteléből adódó problémák, kapcsolati konfliktusok, gyermeknevelési problémák</p>	<p>1/ szociális támogatások nyújtása célzott, átfogó szaksegítség igénybeviteléről tájékoztatás nyújtása, elérhetővé tétele</p> <p>2/ problémák jelzése egymás felé, szorosabb együttműködés a szakágak</p>

	<p>4/ szenvedély betegségek, függőségek okozta hátrányok feltárása és azok kezelése (a családi konfliktusok egyik legfőbb kiindulópontja)</p> <p>5/ nem megoldott a közétkeztetésben a diétás, valamint a különböző érzékenységgel rendelkezők étkeztetése</p> <p>6/ a kültéri és szabadidős sportolási helyek korlátozottak/hiányosak</p>	<p>között; monitoringozás a megvalósult feladatok tekintetében</p> <p>3/ felvilágosítás nyújtása az érintettek részére a lehetőségekről és a jogaikról; szemléletváltás pozitív példákon keresztül; tájékoztatás azonnali, átmeneti segítségnyújtásról</p> <p>esetkonzultációk, esetkonferencia összehívása több szakember bevonásával</p> <p>4/ prevenciós programok szervezése, az érintettek hathatós bevonása (jogi lehetőségek megtalálása a tényleges részvételre)</p> <p>5/ lehetőségek keresése ennek megoldására</p> <p>6/ street work pálya kialakítása; sportegyesületek, klubok létrehozása, szerveződésének elősegítése, támogatása; korosztályi besorolással a felnőtt lakosság bevonása a mozgásba, ezzel elősegítve az egészségmegőrzést, egyúttal közösségi élmény nyújtása; közös mozgásprogramok szervezése; szabadidős programok szervezése, csatlakozás országos programokhoz</p>
Idősek	<p>1/ mozgásszegény életmód, elszigetelődés</p> <p>2/ a szociális szolgáltatásokat, alapellátásokat igénybevevők köre alacsony</p> <p>3/ napközbeni ellátás hiánya</p> <p>4/ generáció szakadék a korosztályok között</p> <p>5/ előregedő település</p> <p>6/ modern kori technikai eszközöktől való tartózkodás ezáltal elszigetelődés</p>	<p>1/ szűrőprogramok szervezése; idősök megszólítása, bevonása; sporttevékenységek szervezése; közös mozgás népszerűsítése (séta, nordic walking, országos szervezésekbe helyi szinten bekapcsolódás)</p> <p>2/ tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető lehetőségekről</p> <p>3/ lehetőség szerint minél több program szervezése, ami által kimozdíthatóak az elszigeteltségükből, magányukból; közös településszépítő programok szervezése; minél több közösségi élmény szerzése klubdelutánok szervezése a külterületen élőknek is</p> <p>4/ generációk találkozása gyerekekkel együtt szervezett kézműves foglalkozások, játszóházak, ahol a múlt, a hagyományok megismerése is előtérbe kerül</p> <p>5/ felkészülés az időskorra: programok, tájékoztatók szervezése a nyugdíj előtt állók részére; pszichológus, mentálhigiénés szakemberek bevonása az interaktív beszélgetésbe; pénzügyi</p>

		<p>felkészülés az időskorra</p> <p>6/ informatikai alapképzés számítógép, internet, telefonhasználat ismereteinek megtanulása akár diákok segítségével</p>
Nők	<p>1/ munkanélküli nők száma magasabb, mint a munkanélküli férfiaké</p> <p>2/ nincs pontos adat a családon belüli erőszakról, illetve későn jut el az információ a segítséget nyújtó helyre</p> <p>3/ szocializációs problémák, bezártság, szeparáltság érzés az élethelyzeti problémák miatt</p> <p>4/ egyéneknél életpályamodell, családtervezés hiánya, pozitív családon belüli példák hiánya, szegénység továbbörökítése</p>	<p>1/ otthon végezhető munka vagy részmunkaidős foglalkoztatás támogatása; családbarát munkahely kialakítása (a nők családi feladatellátásához igazodó munkahely és munkarend kialakítása); oktatás, át/képzés lehetőségeiről információáramlás segítése</p> <p>2/ társadalmi érzékenyítés, felvilágosító programok szervezése; erőszak elleni felhívás, tájékoztatás, információnyújtás problémák jelzése egymás felé</p> <p>3/ klubok, önszervezők szerveződések létrejöttének segítése közösségi életben való aktív részvétel támogatása</p> <p>4/ családtervezéssel, gyermekvállalással, életpályamodell felállítással kapcsolatos tanácsadás, tudatosság növelése</p>
Fogyatékkal élők	<p>1/ foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése, munkavállalásuk korlátozott</p> <p>2/ alacsony szintű a fogyatékosokkal élők társadalmi elfogadottsága</p> <p>3/ elszigeteltség, elmagányosodás</p> <p>4/ nehézkes közlekedés</p> <p>5/ látás és hallás sérültek információhoz jutása nehézkes</p>	<p>1/ munkavállalást segítő lehetőségek keresése; megváltozott munkaképességűek foglalkoztatását biztosító vállalkozások támogatása, lehetőségek bővítése</p> <p>2/ edukáció, érzékenyítés a gyerekek számára (is); programok, találkozók szervezése</p> <p>3/ közösségi programokba bevonása; társadalmi beintegrálódás elősegítése</p> <p>4/ utak, járdák további akadálymentesítése autóbuszvárók akadálymentesítése; mozgásában korlátozottak számára is könnyebb fellépési lehetőség; „hangos” kijelző táblák felszerelése</p> <p>5/ a látás és hallássérültek információs és kommunikációs lehetőségeinek javítása, közintézményekben Braille-írással feliratozás</p>
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	<p>1/ felnőttképzés hiánya a településen</p> <p>2/ foglalkoztatottság problémája</p> <p>3/ elmagányosodás, önfejlesztés hiánya</p> <p>4/ sportolási lehetőségek hiánya, a kültéri és szabadidős sportolási helyek korlátozottak/hiányosak, mozgásszegény életmód, elszigetelődés</p>	<p>1/ képzési lehetőségeket keresni, kihelyezett át/továbbképzéseknek helyet adni, bevonva ezzel a környező térségből érdeklődőket</p> <p><u>érintett célcsoportok:</u> mélyszegénységben élők, nők, idősek</p> <p>2/ munkavállalást segítő lehetőségek</p>

	<p>5/ utak állapota nem mindenhol megfelelő, a főút kerékpározás szempontjából nem biztonságos</p> <p>6/ napközbeni ellátás hiánya</p> <p>7/ szociális és egészségügyi szakemberekkel szorosabb együttműködés a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentésére</p>	<p>keresése; otthon végezhető munka vagy részmunkaidős foglalkoztatás támogatása</p> <p><u>érintett célcsoportok:</u> mélyszegénységben élők, nők, fogyatékkal élők</p> <p>3/ internetoktatás az érdeklődőknek <u>érintett célcsoportok:</u> idősek, nők, fogyatékkal élők</p> <p>4/ sporttevékenységek indítása a helyi iskola bevonásával; országos mozgásprogramokhoz csatlakozás; közösségi túrázás, séta szervezése; kondipark, street work pálya kialakítása; sportegyesületek, klubok létrehozása, szerveződésének elősegítése, támogatása; korosztályi besorolással a felnőtt lakosság bevonása a mozgásba, ezzel elősegítve az egészségmegőrzést, egyúttal közösségi élmény nyújtása; szabadidős programok szervezése; szűrőprogramok szervezése</p> <p><u>érintett célcsoportok:</u> mélyszegénységben élők, gyerekek, idősek</p> <p>5/ az úthálózat biztonságossá tétele a kerékpárosok számára; kerékpártárolók bővítése; infrastrukturális fejlesztések előmozdítása</p> <p><u>érintett célcsoport:</u> mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők</p> <p>6/ lehetőség szerint minél több program szervezése, ami által kimozdíthatóak az elszigeteltségükből, magányukból; közös településszépítő programok szervezése; minél több közösségi élmény szerzése; klubdelutánok szervezése a külterületen élőknek is <u>érintett célcsoport:</u> idősek, fogyatékkal élők</p> <p>7/ az öröklődő rossz szokások, életvitelbeli problémák csökkentése, stabilabb megélhetés megteremtése; háztartásvezetéssel, családtervezéssel kapcsolatos, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások; előadások szervezése, a programba bevonása</p> <p><u>érintett célcsoport:</u> mélyszegénységben élők, gyerekek, nők, idősek</p>
--	--	--

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol sem a romák, sem más nációhoz tartozók nem érzik magukat kirekesztettnek, egyenlő bánásmódban részesülnek, egyenlő esélyeket kapnak az élet minden területén. Az esélyegyenlőség figyelembevétele mellett, diszkriminációmentes életvitelhez és munkalehetőséghez juthatnak.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők élethelyzetének javításán közösen velük együtt, a szociális rendszer nyújtotta lehetőségek kihasználásával támogassuk őket. A további társadalmi – gazdasági leszakadásukat megakadályozzuk, és egy szaksegítséggel megtámogatott szociális háló nyújtásával, életvezetési tanácsadással, koordinálással, a munka világába tereléssel hathatós segítséget nyújthatunk elkerülvén a családon belüli szegénység újratermelődését.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek hátrányos helyzetének javítását, a bántalmazás és elhanyagolás elleni védelmét, az egészséges testi-lelki fejlődéshez való jogát és a családban nevelkedés jogát.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök mentális és egészségi állapotára, az elszeparáltság kezelésére, a korral járó igényeik kielégítésére, az életkörülményeik lehetőség szerinti segítésére, javítására, programokba való bevonásukra, hogy ezáltal érezzék a társadalom, főként a helyi közösség megbecsülését.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a családon belüli erőszak elutasítását, a családbarát munkahelyek megteremtését, az edukációt, az egyenlő bánásmódot. Segíteni kell a családon belüli helyzetük erősödését, a közéletben való szereplésüket és a munkaerő-piacon való esélyük növelését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők esélyegyenlőségének megteremtésére, a speciális igényik kielégítésére, a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésük segítésére, a társadalmi elfogadottságuk növelésére.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

Intézkedés sorszáma	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása
0. Település szintű probléma												
1	Magamért tanulok!	Felnőttképzés hiánya a településen, át- és továbbképzések iránt érdeklődők számára lehetőséget kínálni helyben. Az újdonságok iránt nyitott, szenior korúak részére érdeklődésüknek megfelelő szakkörök szervezése, felhasználószintű informatikai "alapképzés", amelynek az ismeretszerzésen túl a közösségi élménygyűjtése és az elszigetelődés elleni aktív tevékenység is célja.	Képzési lehetőségeket keresni, kihelyezett át/továbbképzéseknek helyet adni, bevonva ezzel a környező térségből érdeklődőket is a program tényleges indítása végett. Érintett célcsoportok: mélyszegénységben élők, nők, idősek. Rövidtávú cél: A célcsoport képzési lehetőségeinek feltérképezése, az igények összegyűjtése. Középtávú cél: a lehető legnagyobb részvételi arány elérése. Hosszú távú cél: A képzés által hozzásegíteni a résztvevőket a munkaerő-piacon történő elhelyezkedéshez és tartósan jövedelemhez jutáshoz. Az idősek mentális-fizikai egészségének javítása a közösségi élmények által.	Nem releváns.	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	A képzési lehetőségek feltérképezését követően az igények összegyűjtése, a képzések megszervezése, elsősorban pályázati lehetőségek feltárással. - adatgyűjtés - kapcsolatfelvétel a partner intézményekkel, civil szervezetekkel és képzőkkel - koordinálás, - közvetítés	- Polgármester, - jegyző, - pályázati koordinátor	2029. 01. 31. (szerda)	<u>Rövid:</u> - képzésben résztvevők létszáma <u>Közép:</u> - munkanélküliség csökkenése <u>Hosszú:</u> - Munkanélküliség csökkenése, - települési támogatások mértékének csökkenése	- humán erőforrás - pályázati erőforrás	A szakképzés megszerzésével a célcsoport tagja nagyobb eséllyel talál magának munkahelyet, ezzel a hosszú távú rendszeres jövedelemszerzése, életvitelének pozitív irányú megváltozása biztosítható.	Nem releváns.

2	Munkában - ahogy nekem (is) jó!	Nehéz munkát találni, ha a körülmények nem megfelelőek: - a munkaképes, de munkával nem rendelkezők lakók a nehézkes közlekedés miatt helyben képzelik el a munkavállalásukat - nők számára: otthon végezhető munka vagy részmunkaidős foglalkoztatás támogatása; családbarát munkahely kialakítása (a nők családi feladatellátásához igazodó munkahely és munkarend kialakítása) - fogyatékkal élőknek: munkavállalást segítő lehetőségek keresése; megváltozott munkaképességek foglalkoztatását biztosító vállalkozások támogatása, lehetőségek bővítése.	Munkavállalást segítő lehetőségek keresése: - otthon végezhető munka vagy részmunkaidős foglalkoztatás támogatása, - a kisgyermekes nők visszatérésének elősegítése, - közfoglalkoztatásba bevonásuk; - helyi, térségi vállalkozások 4-6 órás munkalehetőség kínálatának bővítése. <u>Érintett célcsoportok:</u> mélyszegénységben élők, nők, fogyatékkal élők.	Településfejlesztési Terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025), Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021).	Igényfelmérés, pályázatok figyelemmel kísérése, személyes konzultáció, közlekedési feltételek javítása	- Polgármester, - pályázati koordinátor	2029. 01. 31. (szerda)	- Igényfelmérés eredménye, - pályázatok száma, - a bölcsődés korú gyermekek munkahelyet létesítő szülőjének száma, - a kínált képzések, munkalehetőségek által elhelyezkedettek száma. <u>Hosszú távon:</u> - a munkanélküliség csökkenése, - a települési támogatások mértékének csökkenése. - a lakosság jövedelmi helyzetének alakulása.	- pályázati erőforrás	A helyi bölcsőde és óvoda működése elősegíti a nők munkavégzésbe történő bekapcsolódását. Az intézkedés fenntarthatóság a függ a helyi és környékbeli munkáltatóktól, a humán, pénzügyi feltételektől, a pályázati lehetőségektől.	Nem releváns.
3	Én is képben vagyok!	Az informatikai jártasság hiánya miatt az idősök, mélyszegénységben élők kapcsolattartása még inkább beszűkült. A felmerülő probléma az időskorúak elmagányosodása, az önfejlesztés hiánya, a modernkori technikai eszközöktől való tartózkodás. A fiatalok hasznos eltöltött szabadidejének koordinálása, a megfelelő szórakozási lehetőségeinek korlátozottsága.	Rövidtávú cél: igényfelmérés, együttműködés kiépítése a célcsoporttal. Közép- és hosszú távú cél: Kapcsolatfenntartás, nyugdíjasok, mélyszegénységben élők ismereteinek bővítése, informatikai képzések szervezése, ezáltal a kapcsolattartás erősítése, a generációk közötti szakadék csökkentése. Telefonhasználat ismereteinek megtanulása, akár diákok segítségével is. Mindenki számára	Nem releváns.	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Adatgyűjtés, igényfelmérés, az idősök, érdeklődők felkutatása. Képzések szervezése, lebonyolítása. Informatikai eszközök beszerzése. Magánszemélyek, oktatókat vállalkók, akár pedagógusok, diákok megkeresése.	- Polgármester, - pályázati koordinátor	2029. 01. 31. (szerda)	<u>Rövid:</u> Igényfelmérés során érdeklődők száma. <u>Közép:</u> Saját informatikai eszközök beszerzése esetén a folyamatos és aktualizáló képzéseken részt vevők száma. <u>Hosszú:</u> Időskorúak ismereteinek bővítése, a kommunikációs lehetőségeik szinten tartása.	- humán erőforrás - pályázati erőforrás - tárgyi erőforrás	Az intézkedés eredményeként a lakosság idősebb rétege is aktív maradhat. Fenntarthatósága függ a humán, tárgyi, és pályázati feltételek meglététől.	Nem releváns.

			elérhető klubszoba kialakítása, free wifi terem nyitása, amelyet szívesen és bátran használnak az érdeklődők, közösségi helyét megteremtve ezzel akár a különböző generációknak. <u>Célcsoportok:</u> mélyszegénységben élők, idősek, fiatalok.									
4	Hétköznapi hősök	Nincs helyben biztosítva napközbeni ellátás. A szociális szolgáltatásokat, alapellátásokat igénybe vevők köre alacsony. Az időseknek, fogyatékkal élőknek koruk, anyagi helyzetük és egészségi állapotuk miatt szükségük van a mindennapokban a házi, ház körüli segítségnyújtásra. Akik egészségi állapota megengedi, azoknak nappali tevékenységeinek megsegítése a szabadidő hasznos eltöltése által.	Lehetőség szerint minél több program szervezése, ami által kimozdíthatók az elszigeteltségükből, magányukból; közös településszépítő programok szervezése; minél több közösségi élmény szerzése; klubdelutánok szervezése a külterületen élőknek is. Tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető lehetőségekről. Hosszú távú cél: A célcsoport életkörülményeinek javítása. <u>Érintett célcsoport:</u> idősek, fogyatékkal élők.	Költségvetési Koncepció	Nemzeti Időügyi Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Adatgyűjtés, igényfelmérés, az idősek felkutatása, együttműködés kiépítése a célcsoporttal. Önkéntes segítségnyújtásban résztvevők feltérképezése. A segítségnyújtásban résztvevők feltérképezését követően az ellátó személyek számának szükség szerinti megnövelésével a segítségnyújtás megfelelő minőségű gyakorlati megvalósítása. Nappali ellátás megszervezése, az étkezésen túl, közösségi élményt nyújt a résztvevőknek.	- Polgármester, - Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársa	2026. 01. 31. (szombat)	Ellátottak száma, és az egyénekre fordított idő, programok száma.	- humán erőforrás - pénzügyi erőforrás - technikai erőforrás - pályázati erőforrás	Az intézkedés fenntartásával csökkenthető az idős, helyhez kötött lakók elszigetelődése. Fenntarthatósága függ az említett pénzügyi, humán, technikai feltételek meglététől.	Nem releváns.
5	Itt minden elérhető!	A közúthálózat fejletlensége miatt a közlekedés – a munkába és közösségbe járás – nehézkes. Akadálymentesség részbeni hiánya. Utak állapota nem mindenhol megfelelő, a főút kerékpározás szempontjából nem biztonságos.	Az úthálózat biztonságossá tétele a kerékpárosok számára; kerékpártárolók bővítése; infrastrukturális fejlesztések előmozdítása. A fogyatékkal élők számára az utak, járdák további akadálymentesítése	Településfejlesztési Stratégia	Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024) „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét	- Intézkedésbe bevonni kívánt intézmények felkutatása - közúthálózat állapotának felmérése - megvalósítás pályázat útján	- Polgármester, - pályázati koordinátor	2029. 01. 31. (szerda)	- akadálymentes úthálózat aránya az összeshez képest (megvalósult km szakaszok hossza) - kerékpártárolók száma - korszerűsített buszvárók száma	- pénzügyi erőforrás - pályázati forrás - technikai erőforrás - humán erőforrás	Az intézkedés fenntartásával a mozgásukban akadályozott lakosok is igénybe tudják venni ugyanazon szolgáltatásokat, amelyek a többieknek megközelíthető. Fenntarthatósága humán,	Nem releváns.

			autóbuszvárók akadálymentesítése; mozgásában korlátozottak számára is könnyebb fellépési lehetőség; „hangos” kijelző táblák felszerelése. A fogyatékkal élők akadálymentes és biztonságos közlekedése. <u>Érintett célcsoport:</u> mélyszegénységben élők, fogyatékkal élők.		Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021) Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékgüggyi Program (2015-2025) Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió.					pénzügyi, technikai feltételek meglététől és pályázati kiírásoktól függ.		
6	Magányosan - vagy mégsem?	Több célcsoportot is érintő probléma. Időseknel a szociális helyzetük miatt, a külterületen, családtól messze élők, vagy éppen az egészségi állapotuk miatt nehezen mozgó egyedül töltik napjaikat, nincs napközbeni ellátás, és egyre inkább nehéz lesz kimozdítani őket ebből az állapotból. Nők esetében a hosszú idő óta tartó otthonlét miatt alakulnak ki szocializációs problémák, bezártság, szeparáltság érzés. A fogyatékkal élőknel az egészségi állapotuk, az általuk vélt társadalmi megítélés miatt alakulhat ki elszigetelődés. Elmagányosodás, önfejlesztés hiánya.	<u>Idősek esetében:</u> lehetőség szerint minél több program szervezése, ami által kimozdíthatók az elszigeteltségükből, magányukból; közös településszépítő programok szervezése; minél több közösségi élmény szerzése klubdelutának szervezése a külterületen élőknek is. <u>Nők esetében:</u> klubok, önszervezők szerveződések létrejöttének segítése, közösségi életben való aktív részvétel támogatása. <u>Fogyatékkal élők esetében:</u> közösségi programokba bevonása; társadalmi beintegrálódás elősegítése.	Más koncepcióban nem került feltüntetésre.	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030, Országos Fogyatékgüggyi Program (2015-2025), Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024).	A nehezebb szociális helyzetben lévő célcsoportok közösségi élményének növelése, ezáltal egészségi - mentális állapotuk javítása.	- Polgármester, - pályázati koordinátor, - önkormányzat	2026. 01. 31. (szombat)	- programokon való résztvevők száma, - visszajelzések száma	- humán erőforrás, - pénzügyi erőforrás, - technikai erőforrás.	Pályázati forrásból. Fenntarthatósága függ a humán és pénzügyi feltételektől is.	Nem releváns.

7	Mozdulj Várkony!	Sportolási lehetőségek hiánya, a kültéri és szabadidős sportolási helyek korlátozottak/hiányosak, mozgásszegény életmód, elszigetelődés.	Sporttevékenységek indítása a helyi iskola bevonásával; országos mozgásprogramokhoz csatlakozás; közösségi túrázás, séta szervezése; kondipark, streetwork pálya kialakítása; sportegyesületek, klubok létrehozása, szerveződésének elősegítése, támogatása; korosztályi besorolással a felnőtt lakosság bevonása a mozgásba, ezzel elősegítve az egészségmegőrzést, egyúttal közösségi élmény nyújtása; szabadidős programok szervezése; szűrőprogramok szervezése. <u>Idősek körében:</u> szűrőprogramok szervezése; idősek megszólítása, bevonása; sporttevékenységek szervezése; közös mozgás népszerűsítése (séta, nordic walking, országos szervezésekbe helyi szinten bekapcsolódás) <u>Érintett célcsoportok:</u> mélyszegénységben élők, gyerekek, idősek	Költségvetési koncepció	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024), Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024), „Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)	Sporttevékenységek indítása a helyi iskola bevonásával; sportegyesületek aktív támogatása, pénzügyi támogatásának átgondolása; országos mozgásprogramokhoz csatlakozás; közösségi túrázás, séta szervezése; kondipark kialakítása	- Polgármester, - önkormányzat	2026. 01. 31. (szombat)	- Programokon résztvevők száma, - országos programok száma, amelyen a település résztvesz -létrejövő kondipark, streetwork pálya száma -programok, szűrőprogramok száma	- humán erőforrás, - pénzügyi erőforrás, - technikai erőforrás.	Fenntarthatósága függ a humán, pénzügyi feltételektől.	Nem releváns.
8	Kapcsolj rá!	A hátrányos helyzet, nem megfelelő életvitel, rossz családi példák generációkon keresztül átöröklődnek és ez mentális, fizikai egészségromláshoz	Az öröklődő rossz szokások, életvitelbeli problémák csökkentése, stabilabb megélhetés megteremtése; háztartásvezetéssel,	Nem releváns.	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nők és Férfiak	- kérdőíves felmérés, interaktív programok, eladások szervezése, jó gyakorlatok bemutatása - programok, tájékoztatók	- Polgármester, - önkormányzat, - Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat, - orvos, - védőnő,	2026. 01. 31. (szombat)	- kevesebb jelzés az önkormányzat és a családsegítő felé - kevesebb gyámhatósági megkeresés	- humán erőforrás - technikai erőforrás - pénzügyi erőforrás	Erőforrások függvényében fenntartható, elsősorban humán segítségre van szükség.	Nem releváns.

	<p>vezet. Ennek kezelésére érdemes odafigyelni és hathatós szaksegítséggel támogatni a nehéz helyzetben lévőket.</p> <p>Nőknél életpályamodell, családtervezés hiánya, pozitív családon belüli példák hiánya, szegénység tovább örökítése.</p>	<p>családtervezéssel kapcsolatos, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások; előadások szervezése, a programba bevonása.</p> <p><u>Mélyszegénységben élők</u>nél: az öröklődő rossz szokások, életvitelbeli problémák csökkentése; stabilabb megélhetés megteremtése, háztartásvezetéssel; családtervezéssel kapcsolatos, családfenntartási előadások, életvezetési tanácsadások; előadások szervezése, a programba bevonása jelenthet megoldást.</p> <p><u>Gyerekeknél</u>: problémák jelzése egymás felé, szorosabb együttműködés a szakágak között; monitoringozás a megvalósult feladatok tekintetében.</p> <p><u>Nőknél</u>: családtervezéssel, gyermekvállalással, életpályamodell felállítással kapcsolatos tanácsadás, tudatosság növelése.</p> <p><u>Időseknél</u>: Az előregedő településekre</p>	<p>Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)</p> <p>Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)</p>	<p>szervezése a nyugdíj előtt állók részére; pszichológus, mentálhigiénás szakemberek bevonása az interaktív beszélgetésbe;</p> <p>- pénzügyi felkészülés az időskorra</p> <p>- szociális és egészségügyi szakemberekkel szorosabb együttműködés a hátrányos helyzet átörökítésének csökkentésére.</p>	<p>- nevelési intézmények</p>	<p>- kevesebb segélyre szoruló ember</p> <p>- pozitív visszajelzések az érintettektől, családsegítőktől</p>				
--	--	--	---	--	-------------------------------	---	--	--	--	--

			jellemzően egyre nagyobb figyelmet szükséges fordítani az idős/idősödő korosztály felé, fel kell készülni az időskorra: ezt tudatos programokkal lehet elérni. <u>Érintett célcsoport:</u> mélyszegénységben élők, gyerekek, nők, idősek.									
II. A gyermekek esélyegyenlősége												
1	Ép testben....	Egészségtudatos életvitel hiánya, egészségvédelem. Nem megoldott a közétkeztetésben a diétás, valamint a különböző érzékenységgel élők étkeztetése.	Egészségtudatos életre nevelés. A rendszeres mozgás az egészséges életmód egyik alapköve, de emellett a megfelelő táplálkozási szokásokat is szükséges elsajátítani minél fiatalabb korban. Ehhez tud segítséget nyújtani, egy kiegyensúlyozott, megfelelő étrend összeállítását nyújtó közétkeztetés, ami a gyermekek mindennapjaiban elsajátításra kerül, így a későbbiek folyamán önmaguktól is megtudják különböztetni, a jó és rossz szokásokat az étkezésben.	Nem releváns.	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)	Adatgyűjtés, problémák mértékének felmérése. Kapcsolatfelvétel helyi termelőkkel (zöldség, gyümölcs, méz, tej, sajt), akik megfelelő feltételek mellett szívesen bekapcsolódnak a programba, akár kóstolókkal, termékbemutatóval, termékelőállítás bemutatásával, de a közintézmények termékeikkel való ellátásával. Egy „Egészség ház” kialakítása, amely alkalmas mind a gyermekek, mind a lakosság további csoportjai részére kis- és nagyobb létszámú előadások, rendszeres foglalkozások lebonyolítására. Előadások és egészségmegőrző programok szervezése szakemberek bevonásával. Egészséges életre neveléssel és prevencióval	- Polgármester, - pályázati koordinátor, - közintézmények vezetői, - helyi termelők	2029. 01. 31. (szerda)	<u>Rövid:</u> az igényfelmérés során jelentkezők száma <u>Közép:</u> Előadások és egészségmegőrző programokon résztvevők száma. <u>Hosszú:</u> Rendszeresen sportoló, egészségtudatos gondolkodásúak száma a lakosság arányában	- humán erőforrás - pályázati erőforrás - pénzügyi erőforrás	Az intézkedés hosszú távon is fenntartható, melynek eredményeként fiatalos, egészséges és aktív lakosság alakulhat ki.	Nem releváns.

						kapcsolatos pályázatok figyelése.						
2	A gyerekekkel csak a baj van?	A szülők életviteléből adódó pénzügyi nehézségek, kapcsolati konfliktusok, gyermeknevelési problémák számos családban gyakori jelenségek és mindennapi feszültségek okozói, azonban pontos számuk nem ismert. Ez legtöbb esetben hosszú távon a gyermek lelki sérülését eredményezi, amely miatt és a rossz családi példát látva tovább öröklődik. Ehhez jönnek a gyermekeket és felnőtteket egyaránt érintő szervenélybetegségek, függőségek okozta problémák, amelyek szintén a családi konfliktusok egyik kiindulópontja.	Elsődleges cél az esetek számának felderítése, a krízishelyzet megszüntetése, a gyermekekre tekintettel megfelelő lakó- és életkörülmény kialakítása. Problémák jelzése a szakágak felé (iskola, óvoda, családsegítő, önkormányzat). Felvilágosítás nyújtása az érintettek részére a lehetőségekről és a jogaikról. Szemléletváltás elérése pozitív példákon keresztül. Időszakos (egyszeri vagy rendszeres) segítségként szociális támogatások nyújtása a család anyagi terheinek enyhítésére. Súlyosabb esetekben azonnali, átmeneti segítségnyújtás a bántalmazott részére szakemberek bevonásával. Esetkonferencia összehívása a további segítségnyújtás céljából.	Nem releváns.	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032), Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024).	Azonnali segítségnyújtás krízishelyzetben lévő családoknak, kiemelten figyelemmel a gyermekekre. Prevenációs programok szervezése, az érintettek hatatos bevonása, akár jogi lehetőségek megtalálása a tényleges részvételre.	- Polgármester, önkormányzat, - Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat, - orvos, - védőnő, - nevelési intézmények	2029. 01. 31. (szerda)	- esetszám csökkenése - segítségnyújtás száma - egyre kevesebb szociális támogatásban részesülő család	- humán erőforrás - pénzügyi erőforrás - tárgyi erőforrás	Fenntarthatósága elsősorban humán erőforrástól függ, de jelentősen befolyásolja a végrehajtás kimenetelét a pénzügyi és tárgyi feltételek megléte is.	Nem releváns.
III. A nők esélyegyenlősége												
1	STOP az erőszaknak!	Nincs pontos adat a családon belüli erőszakról, illetve későn jut el az információ a segítséget nyújtó helyre.	Társadalmi érzékenyítés, problémák jelzése egymás felé és mielőbbi hatatos segítségnyújtás az érintettek részére.	Nem releváns.	"Legyen jobb a gyermekeknek" Nemzeti Stratégia (2007-2032) Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő	Prevenció elősegítése, felvilágosító programok szervezése, erőszak elleni felhívás, tájékoztatás, információnyújtás.	- Polgármester, önkormányzat, - Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat, - orvos, - védőnő, - nevelési intézmények	2029. 01. 31. (szerda)	- Felhívó előadások, tájékoztatók száma - erőszakról, bántalmazásról érkező jelzések csökkenése	- humán erőforrás - pénzügyi erőforrás	Fenntarthatósága függ a humán és pénzügyi feltételektől.	Nem releváns.

					Nemzeti Stratégia (2010-2021)							
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Generációk találkozása	Generációs szakadék van jelen a különböző korosztályok között. Sokszor a család fiatalabb tagjai távol élnek, így ritkán találkoznak a nagyszülőikkel.	Generációk találkozásának megszervezése: gyerekekkel közös kézműves foglalkozások, játszóházak, ahol a múlt, a hagyományok megismerése előtérbe kerül.	Nem releváns.	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Rendszeres, de legalább negyedévente létrejövő találkozások, játékos, vidám feladatok szervezése, egymás érdeklődésének megismerése. Idősek Világnapja - Gyermeknap programjain aktív részvétel.	- óvoda, - iskola, - családsegítő szolgálat	2026. 12. 31. (csütörtök)	- Érdeklődők száma, - résztvevők száma, - találkozások gyakorisága.	- humán erőforrás - pénzügyi erőforrás - tárgyi erőforrás	Fenntarthatósága függ a humán, pénzügyi és tárgyi feltételek meglététől.	Nem releváns.
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége												
1	Itt teljesnek érzem magam!	Toleranciát növelő közösségi programok hiánya. Alacsony szintű a fogyatékosokkal élők társadalmi elfogadottsága.	<u>Rövidtávú cél:</u> Igényfelmérés, együttműködés kiépítése a célcsoporttal. Edukáció, érzékenyítés a gyerekek számára (is): ritkán találkoznak fogyatékkal élő emberekkel és nincs kialakult szemléletük velük kapcsolatban. Meg kell tanulni az elfogadást, a "jó segítés" technikáját, ezáltal természetesebben tudjanak viselkedni velük. <u>Középtávú cél:</u> a lakosság elfogadóbb szemléletmódjának kialakítása a fogyatékosokkal szemben, ezáltal a fogyatékkal élők valóban a közösség részének érezhetik magukat. <u>Hosszú távú cél:</u> Kapcsolatfenntartás, igény szerint közösségek	Nem releváns.	Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Adatgyűjtés, igényfelmérés, a fogyatékkal élők felkutatása. Közösségépítés. Közösségi programok szervezése, lebonyolítása. A programok lebonyolításához szükséges technikai háttér biztosítása (szállító jármű, egészségügyi segédeszközök) Tájékoztatási csatorna kialakítása a közösségi programokról.	- Polgármester, - jegyző, - pályázati koordinátor, - iskola, - óvoda, - Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat	2029. 01. 31. (szerda)	- a megrendezett programok száma - programokon részt vevők száma - visszajelzések a programokkal kapcsolatban	- humán erőforrás - pályázati erőforrás - tárgyi erőforrás	A programok eredményeként közelebb kerülnek az egészséges és a fogyatékkal élők egymáshoz, a kapcsolat általánossá válása társadalmi szinten is elfogadóbb közösségek létrejöttét eredményezi. Fenntarthatósága függ a humán, pályázati és tárgyi feltételektől.	Nem releváns.

			létrehozása. Közösségi programok, találkozók szervezése. Az érintett réteg és a lakosság közösségi életbe való bevonása, a fogyatékosok életminőségének, mentális állapotának javítása.									
2	Ahogy a világot látom	A látás és hallássérültek információhoz jutása nehézkes.	A látás és hallássérültek információs és kommunikációs lehetőségeinek javítása. Közintézményekben a Braille-írás feliratozása, a hang alapján történő tájékozódás segítése.	Más koncepcióban nem került feltüntetésre.	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)	Lehetőségek keresése a fogyatékkal élők segítésére, a közintézmények minél szélesebb körű akadálymentesítésének kialakítása azáltal is, hogy a látás- és hallássérültek információhoz jutását feliratozással, hang alapú tájékozódással segítjük.	Polgármester, - jegyző, - pályázati koordinátor, - Családsegítő- és Gyermejköltségi Szolgálat, - közintézmények vezetői	2027. 12. 31. (péntek)	- megvalósuló segítőeszközök száma - a használatával kapcsolatos visszajelzések száma - felhasználók száma	- humán erőforrás - tárgyi erőforrás - pénzügyi erőforrás - pályázati erőforrás	Fenntarthatósága függ a humán, tárgyi, pénzügyi és pályázati erőforrásoktól.	Nem releváns.

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

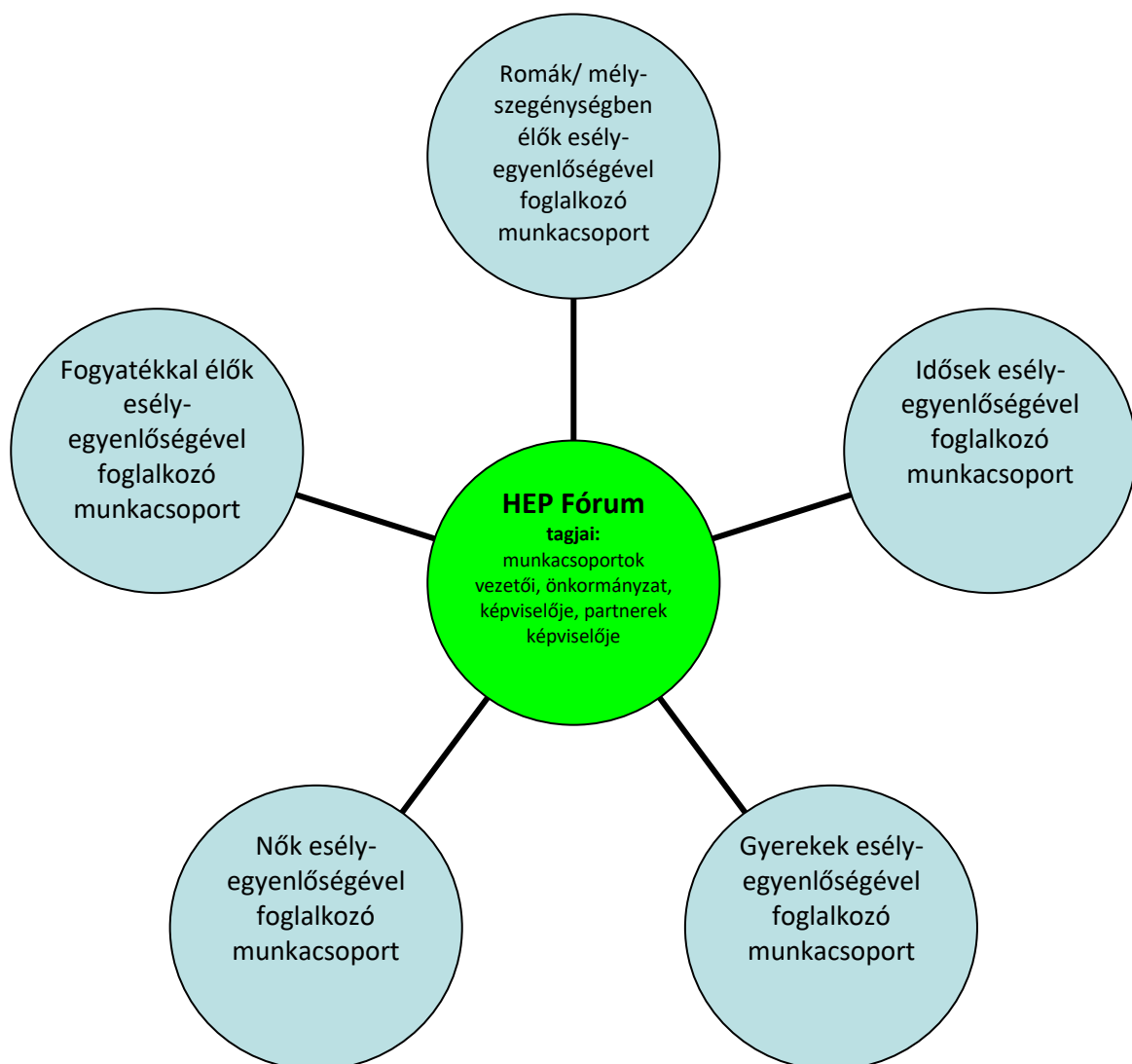
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, a HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább kétévente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja a Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben megtennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tiszavárkony Község Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Tiszavárkony Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 14/2024.(II.8) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum: Tiszavárkony, 2024. február 9.

Aláírás

KIVONAT

Tiszavárkony Község Önkormányzata Képviselő-testületének **2024. február 8-ai soron következő, nyílt** ülésének jegyzőkönyvéből:

**Tiszavárkony Község Önkormányzat Képviselő testületének
14/2024. (II.08.) számú önkormányzati határozata
Helyi Esélyegyenlőségi Program (2024-2029) elfogadására**

Tiszavárkony Község Önkormányzat Képviselő-testülete az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (1) bekezdése alapján elfogadja a határozat melléklete szerinti tartalommal Tiszavárkony Község Helyi Esélyegyenlőségi Programját (2024-2029).

Határidő: Folyamatos

Felelős: Hegedűs István polgármester

Erről értesülnek:

- 1./ Képviselő-testület tagjai helyben
- 2./ Hegedűs István polgármester helyben
- 3./ Tiszajenői Közös Önkormányzati Hivatal ügyintézője helyben

Tiszavárkony, 2024. február 9.

**Hegedűs István s.k.
polgármester**

**Gyapjasné Sepsi Erzsébet s.k.
jegyző**

A kivonat hiteles:

Kelt: Tiszavárkony, 2024. február 9.

Szentesiné Demény Erika
**Szentesiné Demény Erika
kirendeltség vezető**

5092 Tiszavárkony, Endre király út 37.

Hivatali kapu: TVARKONYPH

Telefon (56) 436-036 ♣ e-mail: titkarsag@tizsavarkony.hu

Ügyfélfogadás: Hétfő, szerda, csütörtök 8⁰⁰-12⁰⁰; 13⁰⁰-16⁰⁰; Kedd szünetel; Péntek szünetel
Tiszavárkony- Szőlő: Kedd 9⁰⁰-10⁰⁰ óráig